

Analýza územia

AUDIT ZDROJOV A PROBLÉMOVÁ ANALÝZA ÚZEMIA PODPOĽANIA

Obsah:

1. Úvodná časť.....	3
2. Všeobecný popis územia.....	9
3. Popis prírodných zdrojov.....	15
4. Popis demografickej situácie.....	26
5. Školstvo.....	33
6. Zdravotníctvo, sociálne služby a sociálna starostlivosť.....	44
7. Administratíva, inštitúcie a organizácie, kultúra.....	52
8. Popis materiálových zdrojov.....	63
9. Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a priemysel.....	76
10. Štruktúra podnikateľskej sféry, cestovný ruch.....	83
11. Zamestnanosť v území.....	92
12. Prieskum projektových zámerov verejného a súkromného sektora na roky 2014 – 2020.....	96
13. Analýza problémov.....	98
Prílohy.....	103
.	

1. Úvodná časť

1.1 Identifikácia VSP Podpolanie

Názov združenia: Podpolanie
 Sídlo: Nám SNP 1 , 962 12 Detva
 Registrovaný v zmysle zákona SR č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov dňa: 28.12.2005
 IČO: 42002206
 DIČ: 2022216416
 Adresa banky: VÚB, a.s. Mlynské Nivy 1, 829 90 Bratislava Číslo účtu: 2182536154/0200
 IBAN: SK74 0200 0000 0021 8253 6154
 SWIFT: SUBASKBX

Štatutárny zástupca	Meno a priezvisko	Mgr. Stanislav Horník
	Adresa trvalého bydliska	Krivec, Vrchárska 1689/25, 962 05 Hriňová
	Adresa pre doručovanie (ak sa líši od trvalého bydliska)	Nám SNP 1, 962 12 Detva
	Email kontakt	mas@podpolanou.sk
	Telefón	045 – 533 48 77
	Fax	-
	Mobil	0908 190 801

1.2 Základné údaje o území.

Počet obyvateľov	39 071
Rozloha	618,21 km ²
Hustota obyvateľstva	63,20 obyvateľov /km ²
Počet obcí	18
Z toho mestá (vymenovať)	2 – Detva, Hriňová
Počet obyvateľov najväčšej obce	14 719
Administratívne zaradenie – okresy	Detva, Zvolen, Banská Bystrica
Administratívne zaradenie – kraj	Banskobystrický samosprávny kraj

1.3 Budovanie partnerstva.

Verejno-súkromné partnerstvo v Podpolaní sa buduje od roku 2005, kde sa členmi partnerstva stalo 17 obcí územia, zástupcovia MVO, verejné inštitúcie, podnikatelia, aktívni občania. Pri vzniku malo partnerstvo 44 členov v členení: 20 členov verejný sektor, 24 členov súkromný sektor z toho 9 podnikateľský a 15 občiansky sektor. Cieľom VSP Podpolanie, tak ako uvádzajú základné dokumenty partnerstva, je vzájomná spolupráca za účelom podpory regionálneho rozvoja územia ako celku.

Základné témy, ktoré VSP rozvíja sú: sociálna inklúzia, rozvoj vidieka a vzdelávanie, v ktorých od svojho vzniku realizovalo viacero aktivít.

VSP Podpolanie sa úspešne uchádzalo o štatút MAS v období rokov 2007-2013 a od roku 2009 realizovalo svoju integrovanú stratégiu rozvoja územia, čím získalo množstvo skúseností nie len s prácou v rámci budovania partnerstva ale aj podpory konkrétnych rozvojových zámerov, ktoré napomáhali napredovaniu územia. Získaním štatútu MAS ako aj úspešnou implementáciou stratégie partnerstvo potvrdilo svoju pripravenosť a schopnosť podieľať sa na rozvoji územia.

Od roku 2013 sa členom VSP Podpolanie stala obec Hrochoť, ktorá geograficky aj kultúrne k územia Podpolanie patrí a má záujem sa aktívne podieľať na rozvoji územia.

VSP Podpolanie tvorí celistvé územie s počtom obyvateľov k 31.12.2013: 39 071, počet obcí: 18. VSP Podpolanie združuje obce celého detvianskeho okresu t.j. 15 obcí, 2 obce okresu Zvolen a 1 obec okresu Banská Bystrica. Do partnerstva patria 2 mestá: Detva – okresné mesto a Hriňová, čo sú vidiecke mestá s roztrúseným laznickým osídlením do 20 000 obyvateľov. Obce sú združené v rámci svojho združenia - Koordinačné združenie obcí mikroregiónu Podpolania, ktoré aktívne pracuje od roku 1994, teda má dlhoročnú tradíciu.

VSP Podpolanie nevzniklo účelovo pre zapojenie sa do programu LEADER, ale, sa rozhodlo prístup LEADER využiť ako jeden z rozvojových nástrojov pre dosiahnutie svojich cieľov.

1.4 Účasť verejnosti na činnosti partnerstva a rozvoji územia

VSP Podpolanie od svojho vzniku pracuje nielen so svojou členskou základňou ale pre rozvoj partnerstva aktívne využíva participatívne plánovanie, do ktorého zapája aj verejnosť, ako aj pravidelné informovanie verejnosti o činnosti VSP či pravidelná činnosť orgánov VSP.

Od roku 2005 aktívne realizovalo aktivity v oblasti sociálnej inklúzie, kde boli za účasti verejnosti vypracované plány sociálneho rozvoja všetkých 17 obcí, kde komunitné konzultantky pracovali so zástupcami obcí, poslancami a aktívnymi občanmi a subjektmi jednotlivých obcí. Tieto dokumenty boli využité aj pri spracovaní ISRU „4P – Program pre príťažlivé Podpolanie“, ktorú MAS Podpolanie úspešne realizovalo v rokoch 2009 – 2014. Práve metóda participatívneho plánovania a jeho ďalšie doplnkové aktivity - dotazníkové prieskumy, distribúcia informačných letákov, vydávanie informačných novín a CD, workshopy, konferencie určené pre miestnych aktérov v území, články do médií, príspevky do regionálnej TV, WEB stránka partnerstva - boli účinným nástrojom pre zapájanie verejnosti do rozhodovacích procesov v území už pri príprave prvej integrovanej stratégie.

V tomto období vznikli orgány VSP, ktoré tiež veľmi dôsledne uplatňovali zapájanie čo najširšej účasti členov na rozhodovaní ako aj účasť verejného a súkromného sektora a tento spôsob riadenia využívalo VSP počas svojej pôsobnosti ako miestna akčná skupina. Aktívne pracuje Riadiaci orgán MAS, ktorý je 19 členný a ktorý prijíma strategické rozhodnutia partnerstva spolu s 5 člennou Správnou radou. Aktívne pracuje 6 členný Monitorovací výbor, ktorého členovia počas 5 rokov monitorovali realizáciu podporených projektov MAS, plnenie ich cieľov a tým plnenie cieľov stratégie. Práca Monitorovacieho výboru napomáhala aj kontaktu so žiadateľmi MAS a zvyšovaniu informovanosti verejnosti a činnosti partnerstva. Monitorovací výbor tiež dôsledne sledoval prácu partnerstva, finančné alokácie pre jednotlivé opatrenia ako aj činnosť manažmentu MAS.

Samotná činnosť MAS so svojou náplňou, ktorá nebola zameraná len na finančnú podporu projektových zámerov ale aj na zvyšovanie informovanosti o území, o činnosti partnerstva, vzdelávanie členov MAS výnimočne prispela k zapájaniu verejnosti do ďalšieho formovania partnerstva. O záujme verejnosti svedčí zvýšený počet členov VSP

z počiatočných 44 na 62 členov (k 30.6.2014), podarilo sa zaktivizovať a zapojiť do aktívnej činnosti podnikateľské subjekty, ako aj aktívnych občanov, ktorých záujem v Podpoľaní je vysoký.

- Prostriedky, ktoré VSP využívalo pre zapájanie verejnosti do činnosti partnerstva:
- pravidelná informovanosť o činnosti – aktualizovaná webová stránka, každoročné vydávanie výročných správ, ktoré podrobne popisovali výsledky činnosti MAS, vydávanie informačných novín MAS, ktoré v náklade 13 000 ks boli 2 x ročne distribuované do každej domácnosti v území bezplatne
 - pravidelná činnosť orgánov MAS - zasadnutia Valného zhromaždenia VSP, Riadiaceho a Monitorovacieho orgánu MAS, prezentácie o výsledkoch MAS na zasadnutiach obecných zastupiteľstiev
 - propagačná a vzdelávacia činnosť MAS – organizovanie vzdelávania na rôzne témy, študijných ciest, prezentačných seminárov, prezentácia činnosti MAS na podujatiach regiónu.
 - ďalšie aktivity partnerstva – mikrograntingový program, ktorý VSP realizovalo v oblasti sociálnej inklúzie a ktorý je veľmi účinným aktivizačným nástrojom verejnosti. VSP podporilo rámci mikrograntingu 34 projektov s celkovou sumou 10 000 € s cieľom umožniť aktívnym subjektom v obciach zrealizovať vlastný nápad, ktorý pomohol rozvoju komunity v obciach.

Všetky aktivity prispievali k formovaniu partnerstva, zvyšovaniu povedomia o činnosti partnerstva v území a zvyšovanie záujmu občanov a subjektov na činnosti MAS či už ako člen alebo spolupracovník.

V programovacom období 2014 – 2020 VSP Podpoľanie nadväzuje na získané skúsenosti a v príprave novej integrovanej stratégie ich využíva a ďalej rozširuje. Pre prípravu ISRU v zmysle interných smerníc bol zriadený Programový výbor a Konzultačný tím pre Programový výbor.

1.5 Realizácia projektov VSP Podpoľanie so zameraním na integrované projekty.

VSP Podpoľanie realizuje svoje aktivity v rámci oblastí, ktoré si definovalo vo svojej stratégii rozvoja partnerstva: sociálna inklúzia, rozvoj vidieka a vzdelávanie. Realizáciu aktivít financovalo z rôznych zdrojov, čo napomáhalo k udržateľnosti partnerstva a jeho činnosti.

Oblasť rozvoja vidieka

VSP Podpoľanie získalo 3. augusta 2009 štatút MAS a tým realizovalo schválenú integrovanú stratégiu rozvoja územia „4P – Program pre prít'azlivé Podpoľanie“. Realizácia ISRU patrí medzi najrozsiahlejšie projekty realizované občianskym združením Podpoľanie. V rámci realizácie ISRU sa realizovali aktivity v 3 oblastiach:

- Podpora projektových zámerov žiadateľov z územia

Tab. č.1.5.1 Finančné alokácie a realizácia poskytnutej podpory žiadateľmi podľa opatrení

Sektor	Opatrenie	Alokácia / €	Alokácia / %	Zazmluvnené / €	Zazmluvnené / %	Počet podporených projektov
Verejný	Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo	667 093,00	52,34	667 087,00		21
	Obnova a rozvoj obcí	424 062,00		424 041,00		16
Súkromný	Vzdelávanie a informovanie	26 545,00	47,66	26 545,00		1
	Podpora činností v oblasti VCR - ubytovanie	532 168,00		527 391,00		18
	Podpora činností v oblasti VCR - marketing	238 846,00		238 846,00		8
	Diverzifikácia nepoľnoh. činností	195 866,00		195 866,00		2
SPOLU		2 084 580	100	2 079 776,00	99,76	66

Zdroj: Vlastný prieskum, 2014

MAS Podpoľanie realizovala v rámci ISRU všetky opatrenia a dodržala základné princípy prístupu LEADER:

- podpora malých projektov (MAS zazmluvnila 66 projektov s priemernou výškou podpory na 1 projekt 31 500,00 €)
- rovnovážna podpora verejného sektora (52,34 %) a súkromného sektora (47,66%).

V MAS Podpoľanie bolo zazmluvnených 66 projektov v celkovej hodnote 2 079 776,00 €, čo predstavuje využitie alokovanej sumy na **99,76 %**.

– Projekty spolupráce

Tab. č.1.5.2 Projekty spolupráce realizované občianskym združením Podpoľanie

Téma projektu	Partner	Zazmluvnené / €
Zavádzanie systému značenia „Regionálny produkt Podpoľanie	MAS Regiónu Poodří, ČR	39 960,00
Výmena skúsenosti v oblasti cestovného ruchu a poľnohospodárstva	MAS Malohont, MAS Park Naturel Regional du Pilat Francúzsko	18 240,00
Tradičné jedlá – pokračovanie značenia Reg. produkt Podpoľanie	MAS Regiónu Poodří, ČR	54 635,00
Spolu		112 835,00

Zdroj: Vlastný prieskum, 2014

MAS Podpoľanie zrealizovala 3 nadnárodné projekty spolupráce, v rámci ktorých posilnila svoje zručnosti a spoluprácu s partnermi, s ktorými aktívne spolupracuje aj mimo realizácie projektov. MAS zrealizovala inovatívne projekty, ktoré vytvorili základ pre dlhodobý systém podpory miestnych podnikateľských subjektov.

– Chod MAS

Tab. č.1.5. 3 Čerpanie finančných prostriedkov na chod MAS

	Zazmluvnené / €
Prevádzka a administratívne náklady	416 915,00
Budovanie zručností	
Spolu	416 915,00

Zdroj: Vlastný prieskum, 2014

V rámci aktivít na podporu budovania zručností MAS Podpoľanie realizovala: vzdelávanie členov MAS, semináre, odborné exkurzie, kurzy, propagáciu činnosti MAS, propagáciu pozoruhodností územia, odborné pracovné stretnutia, konferencie. Súčasťou chodu MAS bola aj prevádzka kancelárie MAS.

Sociálna inklúzia

V rámci podpory oblasti sociálnej inklúzie, ktorá bola aj súčasťou integrovanej stratégie rozvoja územia v období 2010/2011 VSP Podpoľanie realizovalo jeden projekt zameraný na túto oblasť, ktorý zameraný najmä na zlepšenie podmienok sociálne znevýhodnených občanov Podpoľania. Hlavnými aktivitami bola komunitná práca vo všetkých obciach VSP Podpoľanie, a činnosť Centra zamestnanosti zameraného na aktívne vyhľadávanie práce pre nezamestnaných. Projekt bol financovaný zo zdrojov ESF a vlastných zdrojov.

Tab. č.1.5.4 Projekty sociálnej inklúzie

Téma projektu	Zazmluvnené / €	Zrealizované / €	Z toho vlastné spolufinancovanie/ €
Podpora sociálnej inklúzie v Podpoľaní	90 724,00	89 958,00	4 537,00
Spolu	90 724,00	89 958,00	4 537,00

Zdroj: Vlastný prieskum, 2014

Vzdelávanie

V oblasti vzdelávania VSP Podpoľanie realizovalo vlastný projekt zameraný na podporu samozamestnania „Modelová firma“. Projekt bol zameraný na tvorbu metodiky vzdelávania pre dospelých, a praktické odskúšanie kurzu „Modelovej firmy“ v praxi. Realizáciou projektu si VSP Podpoľanie vytvorilo dlhodobý nástroj riešenia zamestnanosti v území Podpoľania. Projekt sa realizoval s partnerom z Maďarska – MAS 36 Jó Palóc. Projekt bol financovaný zo zdrojov Cezhraničnej spolupráce HU/SK a vlastných zdrojov. Aktivita bola súčasťou ISRU.

Tab. č.1.5.5 Projekty vzdelávania

Téma projektu	Zazmluvnené / €	Zrealizované / €	Z toho vlastné spolufinancovanie/ €
Vzdelávanie dospelých „Modelová firma“	69 090,00	66 458,00	3 323,00
Spolu	69 090,00	66 458,00	3 323,00

Zdroj: Vlastný prieskum, 2014

1.6 Popis členskej základne VSP Podpolanie

K 30.6.2014 malo VSP 62 členov so zastúpením verejného aj súkromného sektora. 18 obcí a 2 domovy seniorov prislúchajú do verejného sektora. Súkromný sektor zastupuje 10 podnikateľských subjektov, 6 mimovládnych organizácií a 26 aktívnych občanov. Členská základňa z pohľadu zástupcov verejného sektora je rozložená v území pravidelne, z pohľadu súkromného sektora prevažuje zastúpenie miest Detva a Hriňová. Zastúpenie súkromného sektora hovorí o tom, že aktivita sa prejavuje v centrách regiónu.

2. Všeobecný popis územia

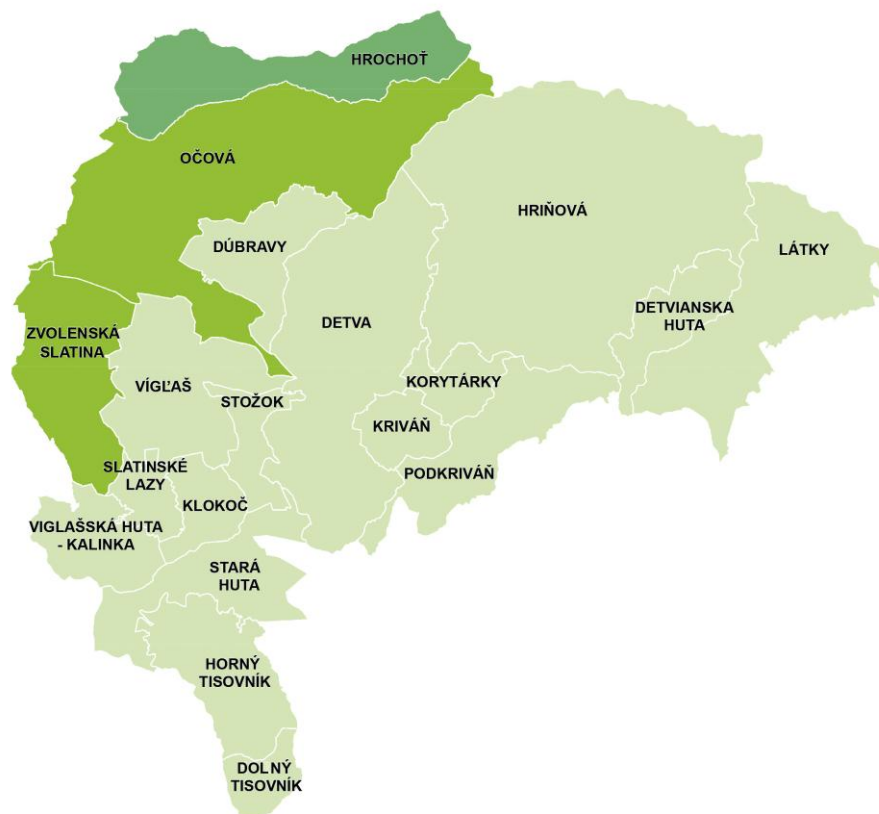
2.1. Zemepisná charakteristika

Územie VSP Podpoľanie sa nachádza v centrálnej časti Banskobystrického samosprávneho kraja. Je tvorené územím okresu Detva a územiami obcí Očová a Zvolenská Slatina z okresu Zvolen a obce Hrochoť z okresu Banská Bystrica. Na severe územie hraničí s okresom Brezno a Banská Bystrica, na východe a juhovýchode s okresmi Poltár a Lučenec, na juhu s výbežkami okresu Veľký Krtíš, na západe s inými obcami okresu Zvolen.

Oblasť je bohatá na prírodné zaujímavosti fauny a flóry, čo potvrdzuje veľký počet chránených území. Dominuje jej Poľana, najvyšší a najmohutnejší z vrchov neogénneho vulkanizmu v Západných Karpatoch, s výškou 1 458 m n. m.. Najnižší bod územia je v obci Horný Tisovník vo výške 285 m n.m..

V území žije 39 071 obyvateľov (k 31.12.2013) na rozlohe 618 km².

Mapa č.1 : Územie VSP Podpoľanie

Mapový podklad: Bian s.r.o.

Základom územia VSP Podpoľanie je územie okresu Detva, ktorý vznikol ako samostatný územnosprávny celok v roku 1996 novým územno-správnym členením SR. Je jedným z trinástich okresov Banskobystrického kraja.

Mapa č.2: Územie Banskobystrického samosprávneho kraja

Mapový podklad: Bian s.r.o.

VSP Podpoľanie

Územie VSP Podpoľanie patrí k povodiam riek Hron a Ipel'. Najvýznamnejšie toky sú Slatina, Krivánsky potok, Ipel', Tisovník.

Oblasť má typický podhorský ráz s charakteristickým lazníckym osídlením, ktoré je svojou rozlohou a štruktúrou špecifickým javom aj v rámci Slovenska.

2.2 Danosti územia a jeho prepojenie na rozvojové súvislosti

Územie VSP Podpoľanie je ucelenou oblasťou o rozlohe 618 km² a počtom obyvateľov vyše 39 tisíc. Zahrňuje všetky mestá a obce okresu Detva, obce Očová a Zvolenská Slatina z okresu Zvolen a obec Hrochoť z okresu Banská Bystrica, ktorých katastrálne územia susedia s katastrami obcí okresu Detva. Mestá Detva a Hriňová majú 15 tisíc resp. 8 tisíc obyvateľov. V rámci Banskobystrického samosprávneho kraja má územie VSP Podpoľanie strategickú polohu. Leží v strede kraja a zo severozápadu susedí s okresmi Banská Bystrica a Zvolen, ktoré patria medzi okresy s prioritou rozvoja znalostnej ekonomiky a z juhovýchodu s okresom Lučenec, kde vzniká rozvojová os Zvolen - Lučenec – Rimavská Sobota - Košice.

Samotné Podpoľanie, v rámci „**Diverzifikovanej regionálnej politiky Banskobystrického samosprávneho kraja**“, je zaradené medzi vidiecke oblasti:

- s prioritou rozvoja cestovného ruchu
- s prioritou podpory kombinácie prírodných atrakcií a atrakcií vytvorených človekom
- s najvyššou mierou prioritnej ochrany prírodného dedičstva a ľudovej kultúry
- s najnižšou mierou zaťaženia majúce najlepšiu situáciu z hľadiska kvality životného prostredia
- s najvyššou dôležitosťou priority podpory sociálnej inklúzie
- s druhou najvyššou prioritou vonkajšej podpory regionálneho rozvoja

Priorita rozvoja cestovného ruchu pre Podpoľanie je vyzdvihnutá a rozpracovaná v „**Koncepcii rozvoja cestovného ruchu Banskobystrického samosprávneho kraja na r.2007-2013**“. Podpoľanie sa nachádza v Pohronskom území cestovného ruchu, ktorý je zaradený do II.skupiny v rámci kategorizácie regiónov CR – región s národným významom, ktorý má dlhodobý a strednodobý potenciál pre rozvoj CR hlavne v oblasti poznávania kultúrneho dedičstva, kúpeľníctva, turistiky, návštev múzeí a galérií a pobytu na vidieku. Samotné Podpoľanie je ťažiskovým miestom pre vidiecky cestovný ruch (agroturistika, ekoturistika a etnoturistika).

Výhody územia VSP Podpoľanie sú:

- strategická poloha – väzba na rozvojové osi
- súvislé územie s dostatočnou rozlohou a počtom obyvateľov
- podmienky pre prioritnú oblasť – vidiecky cestovný ruch
- kvalitné životné prostredie

2.3 Rozvoj územia v rokoch 2009-2013

Rozvoj územia v rokoch 2009-2013 úspešne nadviazal na predchádzajúce obdobie 2001-2008, kedy subjekty súkromného i verejného sektora získali prostriedky na svoj rozvoj vo výške 21,4 mil. €. V rokoch 2009-2013 bol rozvoj územia opäť založený na finančných prostriedkoch z fondov EÚ, hlavne EPFRV a EFRR. Podpora smerovala prioritne do oblastí pre rozvoj ktorých má územie podmienky – strojárstvo, poľnohospodárstvo, cestovný ruch a využitie obnoviteľných zdrojov, čo bolo v súlade s Integrovanou stratégiou rozvoja územia Podpoľanie na roky 2009-2015. Nemalé prostriedky získal i verejný sektor na budovanie infraštruktúry pre zvýšenie kvality života občanov. Na základe získaných informácií prieskumom medzi subjektmi verejného sektora a súkromného z územia VSP Podpoľanie, v území boli realizované projekty v hodnote 81,29 mil.- €, pričom podpora z fondov EÚ a ŠR bola vo výške 45,39 mil. €.

Prehľady rozdelenia finančných prostriedkov realizovaných projektov podľa viacerých hľadísk sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách a grafe:

Tab. č.2.3.1 Hodnota projektov podľa sektorov v tis. €

Sektor	Hodnota projektov	%	Dotácia	Vlastné prostriedky
Súkromný	64 456	79,29%	31 922	32 534
Verejný	16 837	20,71%	13 469	3 368
Spolu	81 293	100%	45 391	35 902

Zdroj: evidencia MAS Podpoľanie, www.crz.gov.sk, www.apa.sk, www.envirofond.sk, vlastný prieskum,2014

Takmer 80% finančných prostriedkov bolo investovaných do projektov, ktoré realizoval súkromný sektor. Keďže šlo o projekty zamerané hlavne na rozvoj, očakáva sa zvýšenie konkurencieschopnosti územia.

Tab. č.2.3.2 Hodnota projektov podľa ich zamerania v tis. €

Zameranie	Hodnota projektov	%	Dotácia	Vlastné prostriedky
Výstavba miestnej infraštruktúry	8 887	10,93%	6 196	2 691
Výstavba kanalizácie, ČOV	847	1,04%	806	41
Obnova historických pamiatok	13	0,02%	12	1
Rekonštrukcia budov miestneho významu	4 743	5,83%	4 482	261
Odpadové hospodárstvo	1 437	1,77%	1 075	362
Obstaranie technického vybavenia	23	0,03%	19	4
Pridávanie hodnoty do produktov lesného hospodárstva	356	0,44%	178	178
Agroenviroment	4 031	4,96%	4 031	0
Modernizácia farmy	5 366	6,60%	2 683	2 683
Diverzifikácia do nepoľnohospodárskych činností	6 798	8,36%	3 375	3 423
Pridávanie hodnoty do poľnohospodárskych produktov	6 008	7,39%	3 004	3 004
Zvyšovanie energetickej efektívnosti	12 566	15,46%	6 283	6 283
Inovácie a technologické transfery	8 733	10,74%	3 674	5 059
Vývoj technológií	4 942	6,08%	1 730	3 212
Výstavba ubytovacieho zariadenia	14 696	18,08%	6 484	8 212
Podpora činností v oblasti VCR	978	1,20%	498	480
Vzdelávanie a informovanie	93	0,11%	90	3
Podpora marketingu služieb v CR	174	0,21%	174	0
Budovanie zručností	417	0,51%	417	0
Podpora sociálnej inklúzie	90	0,11%	85	5
Podpora výroby regionálnych produktov	95	0,12%	95	0
Spolu	81 293	100%	45 391	35 902

Zdroj: evidencia MAS Podpoľanie, www.crz.gov.sk, www.apa.sk, www.envirofond.sk, vlastný prieskum, 2014

Zameranie projektov bolo rôznorodé. Je treba ale vyzdvihnúť, že najviac finančných prostriedkov sa investovalo do projektoch, ktoré sa zamerali na tie činnosti, ktoré si MAS Podpoľanie v minulom plánovacom období stanovila ako prioritné t.j. rozvoj cestovného ruchu, obnoviteľné zdroje, poľnohospodárstvo, inovácie a budovanie infraštruktúry s cieľom zvýšenia kvality života na vidieku. Táto skutočnosť poukazuje na kvalitnú prípravu ISRU Podpoľanie na roky 2007-2013 a schopnosť MAS Podpoľanie pripraviť ISRU na roky 2014-2020 odrážajúcu reálne potreby územia VSP Podpoľanie pre jeho ďalší rozvoj.

Tab. č.2.3.3 Hodnota projektov podľa oblastí v tis. €

Oblasť	Hodnota projektov	%	Dotácia	Vlastné prostriedky
Infraštruktúra-technická	5 991	7,37%	5 129	862
Infraštruktúra-voľný čas	3 700	4,55%	1 838	1 862
Infraštruktúra-služby	122	0,15%	101	21
Infraštruktúra-vzdelávanie	3 587	4,41%	3 419	168
Infraštruktúra-cestovný ruch	186	0,23%	154	32
Životné prostredie	6 315	7,77%	5 912	403
Kultúrne dedičstvo	80	0,10%	68	12
Lesníctvo	356	0,44%	178	178
Poľnohospodárstvo	5 366	6,60%	2 683	2 683
Cestovný ruch	19 472	23,95%	8 857	10 615

Obnoviteľné zdroje	17 766	21,85%	8 883	8 883
Potravinárstvo	6 008	7,39%	3 004	3 004
Výskum	4 942	6,08%	1 730	3 212
Priemysel	6 533	8,04%	2 574	3 959
Vzdelávanie	600	0,74%	592	8
Marketing-cestovný ruch	108	0,13%	108	0
Informatizácia-cestovný ruch	66	0,08%	66	0
Tradičná výroba	95	0,12%	95	0
Spolu	81 293	100%	45 391	35 902

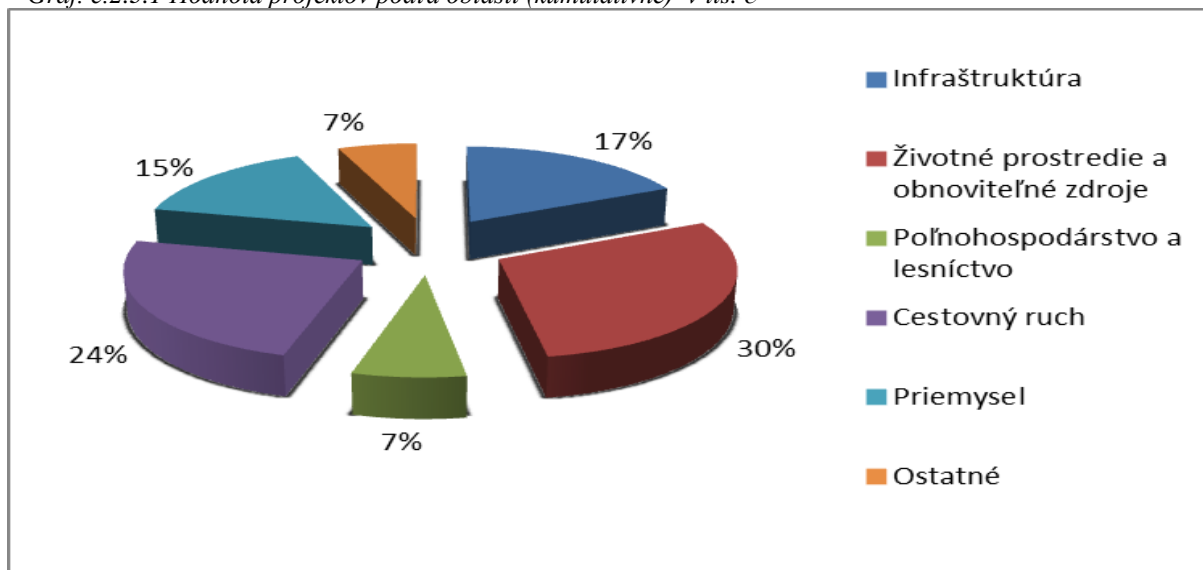
Zdroj: evidencia MAS Podpolanie, www.crz.gov.sk, www.apa.sk, www.envirofond.sk, vlastný prieskum, 2014

Tab. č.2.3.4 Hodnota projektov podľa oblastí (kumulatívne) v tis. €

Oblasť	Hodnota projektov	%	Dotácia	Vlastné prostriedky
Infraštruktúra	13 586	16,71%	10 641	2 945
Životné prostredie a obnoviteľné zdroje	24 081	29,62%	14 795	9 286
Poľnohospodárstvo a lesníctvo	5 722	7,04%	2 861	2 861
Cestovný ruch	19 741	24,28%	9 126	10 615
Priemysel (+ potravinárstvo)	12 541	15,43%	5 578	6 963
Ostatné	5 622	6,92%	2 390	3 232
Spolu	81 293	100%	45 391	35 902

Zdroj: evidencia MAS Podpolanie, www.crz.gov.sk, www.apa.sk, www.envirofond.sk, vlastný prieskum, 2014

Graf. č.2.3.1 Hodnota projektov podľa oblastí (kumulatívne) v tis. €

Zdroj: Tab. č. 2.3.4

Takmer 30% prostriedkov sa použilo v oblasti skvalitňovania životného prostredia. Išlo o budovanie kanalizácií, skvalitňovanie odpadového hospodárstva, agroenvironment a hlavne o využitie obnoviteľných zdrojov pri výrobe elektrickej a tepelnej energie. Viac ako 24% sa investovalo do oblasti cestovného ruchu, kde najväčšou investíciou bola rekonštrukcia Víglašského zámku a jeho prestavba na kongresové centrum.

Tab. č.2.3.5 Hodnota projektov podľa programov v tis.€

Program	Hodnota projektov	%	Dotácia	Vlastné prostriedky
ROP – Regionálny operačný program	6 851	8,43%	6 176	675
OPŽP - Operačný program Životné prostredie	1 356	1,67%	1 053	303
EF – Enviromentálny fond	928	1,14%	828	100
PRV – Program rozvoja vidieka	24 110	29,66%	14 705	9 405
KaHR – Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	40 305	49,58%	18 994	21 311
NF – Nórsky fond	840	1,03%	800	40
Leader	3 449	4,24%	2 502	947
POD – Program obnovy dediny	16	0,02%	15	1
ÚV – Fond úradu vlády	216	0,27%	170	46
ESF – Európsky sociálny fond	90	0,11%	85	5
HUSK – HU a SK cezhraničná spolupráca	66	0,08%	63	3
Ostatné	3 066	3,77%	0	3 066
Spolu	81 293	100%	45 391	35 902

Zdroj: evidencia MAS Podpoľanie, www.crz.gov.sk, www.apa.sk, www.envirofond.sk, vlastný prieskum, jún 2014

2.4 Stupeň vidieckosti územia

Na regionálnej úrovni sa rozlišujú 3 úrovne vidieckosti územia. Územie VSP Podpoľanie patrí do územia „**prevažne vidieckych regiónov**“, kde **58,02%** obyvateľov žije **vo vidieckych obciach**.

Z hľadiska lokálnej úrovne v území VSP Podpoľanie z celkového počtu 18 obcí je 16 vidieckych obcí, s počtom obyvateľov 22 668 na ploche 541,01 km².

Tab. č. 2.4.1. Vidieckosť územia

Počet obcí VSP Podpoľanie	18
Počet vidieckych obcí VSP Podpoľanie	16*
Počet obyvateľov VSP Podpoľanie	39 071
Počet obyvateľov vidieckych obcí*	22 668
% obyvateľov žijúcich vo vidieckych obciach	58,02 %
Rozloha územia VSP Podpoľanie	618,21 km ²
Rozloha územia vidieckych obcí*	541,01 km ²
% rozlohy územia vidieckych obcí	87,51 %
Hustota osídlenia územia VSP Podpoľanie	63,20 obyv/km ²
Hustota osídlenia vo vidieckych obciach VSP Podpoľanie	41,90 obyv/km ²

Zdroj: evidencia obcí, vlastný prieskum

*Za vidiecku obec na lokálnej úrovni je považovaná obec s hustotou osídlenia menšou ako 150 obyv / km².

3. Popis prírodných zdrojov

3.1 Všeobecný charakter územia

Celému územiu VSP Podpoľania dominuje horský masív Poľana, ktorý patrí medzi najväčšie vyhasnuté sopky v Európe a je najväčším sopečným pohorím na Slovensku. Prevažná časť územia VSP Podpoľania (takmer 2/3) sa nachádza na južných, juhovýchodných a severných svahoch Poľany, južná časť územia sa nachádza na úpätí Javoria.

Najvyšší bod regiónu sa nachádza v nadmorskej výške 1458 m, najnižší vo výške 285 m. Nižšie položené časti územia patria do teplej a mierne teplej klimatickej oblasti, územia nad 700 - 800 m do chladnej klimatickej oblasti. Priemerné teploty najchladnejšieho mesiaca januára sú -5 až -4⁰C, najteplejšieho mesiaca júla 16 až 18⁰C.

Vývoj reliéfu s 1000 metrovým prevýšením, podnebie, striedanie hornín a pôdnych typov umožňuje výskyt rôznych teplomilných a horských druhov rastlín a živočíchov.

Lesy zaberajú 46,5 % rozlohy, prevládajúcimi drevinami sú buk, smrek, dub a jedľa. Lesy sú domovom medveďa, vlka, rysa, divjej mačky, vysokej a diviacej zveri. Okrem produkcie drevenej hmoty lesy poskytujú možnosť rekreácie a poľovania a sú jedným z najlepších poľovných revírov Slovenska.

Mestá, obce VSP Podpoľania a laznícke usadlosti rozptýlené na úpätí Poľany ponúkajú stretnutia s tradíciami a čaro vidieckeho života.

3.2 Vodstvo

Prevažnú časť územia VSP Podpoľanie spadá do povodia rieky Hron so sieťou potočných údolí, východná časť do povodia rieky Ipel'.

Najväčším tokom je Slatina. Vody z vnútra krátera odvádza Hučava, ktorá tečie Hrochotskou dolinou a pretína prstenec Poľany na západnej strane, potom sa otáča na juh a vlieva do Slatiny. Detva stojí na brehoch Detvianskeho potoka, ktorý sa medzi hlavnou cestou a železnicou tiež vlieva do Slatiny. Pri Pstruši sa do Slatiny vlieva Dúbravský potok.

Vodohospodársky najvýznamnejším tokmi v území sú Slatina, Krivánsky potok, Ipel', Tisovník, Hučava, Hrochotský potok. Na toku Slatina je od r. 1965 vybudovaná vodárenská nádrž Hriňová. Nádrž slúži na zabezpečenie dodávky pitnej vody do skupinového vodovodu Hriňová – Lučenec – Fil'akovo, najmä na zásobovanie okresov Detva, Zvolen a Lučenec. Časť katastrálneho územia obcí Detvianska Huta a Látky zasahuje do pásma hygienickej ochrany II. a III. stupňa vodárenskej nádrže Málinec. Na vodnom toku Skalisko v Hriňovej sa nachádza malá vodná nádrž Skalisko.

Na území VSP Podpoľanie je evidovaných 40 minerálnych prameňov, ktoré vyvierajú buď ako prirodzené pramene, alebo boli narazené vrtmi. Z tohto počtu je 6 zlikvidovaných a jeden t.j. Klokoč Vrt VBK – 1 je zapísaný medzi uznané prírodné liečivé zdroje a prírodné minerálne zdroje na Slovensku.

Tab. č.3.2.1 Počet minerálnych prameňov po obciach

Názov obce	Víglaš	Klokoč	Stožok	Dúbravy	V.H. Kalinka	Detva	Horný Tisovník	Detviansk a Huta	Zvolenská Slatina	Očová	Hrochoť
Počet prameňov	5	6	4	1	4	6	2	1	3	1	1

Zdroj: SAZP- pasportizácia a inventarizácia prameňov na Slovensku, 2014

Širší opis jednotlivých prameňov je v prílohe č.1

Na území VSP Podpoľanie je zásobovanie pitnou vodou pre obyvateľov zabezpečované cez existujúci skupinový vodovod Hriňová – Lučenec – Filákov, obecnými skupinovými vodovodmi, alebo domovými (vlastnými) studňami.

Odvádzanie splaškovej vody (t.j. vody ktorá pochádza z obydlí a služieb, predovšetkým z ľudského metabolizmu a činností v domácnostiach, z kúpeľní, stravovacích zariadení a z iných podobných zariadení) a dažďovej vody (t.j. vody zo zrážok a vody z povrchového odtoku, ktorá vteká z terénu alebo z vonkajších častí budov) je zabezpečené splaškovou, dažďovou alebo jednotnou (pre dažďovú a splaškovú odpadovú vodu spoločnou) kanalizáciou. Čistenie odpadových vôd (OV) sa vykonáva na zariadeniach na čistenie odpadových vôd (ČOV). Na územiach, kde nie je vybudovaná kanalizácia sa čistenie OV z domácnosti vykonáva v domových ČOV, alebo v žumpách.

Prehľad odkanalizovania, pripojenie splaškových vôd na ČOV v obci a stav pripojenia na verejné vodovody a vlastné studne po obciach je uvedený v tabuľke.

Tab. č.3.2.2 Prehľad odkanalizovania a odber vody po obciach (údaje sú v % podľa počtu obyvateľov pripojených na verejnú kanalizáciu a verejný vodovod)

Obec	Pripojenie na splaškovú kanalizáciu	Pripojenie na domové ČOV, žumpy	Vybudovaná dažďová kanalizácia v obci	ČOV v obci	Pripojenie na verejný vodovod	Pripojenie na domové (vlastné) studne
Detva	68,00 %	32,00 %	Nie	Áno	94,60 %	5,40 %
Detvianska Huta	0,00 %	100,00 %	Nie	Nie	28,5 %	71,5 %
Dúbravy	69,00 %	31,00 %	Áno 1 180,00 m	Nie*	66,8 %	23,20 %
Hriňová	69,90 %	30,10 %	Nie	Áno	85,80 %	14,20 %
Horný Tisovník	0,00 %	100,00 %	Nie	Nie	0,00 %	100,00 %
Klokoč	13,70 %	86,30 %	Nie	Áno	32,00 %	68,00 %
Korytárky	65,00 %	35,00 %	Nie	Áno	0,00 %	100,00 %
Kriváň	98,00 %	2,00 %	Nie	Nie	91,8 %	8,20 %
Látky	0,00 %	100,00 %	Nie	Nie	63,80 %	36,20 %
Podkriváň	0,00 %	100,00 %	Nie	Nie	66,00 %	34,00 %
Slatinské Lazy	69,30 %	30,70 %	Nie	Áno	63,23 %	36,77 %
Stará Huta	6,50 %	93,50 %	Nie	Áno	63,13 %	36,87 %
Stožok	53,70 %	46,30 %	Áno 1 064,00 m	Áno	68,53 %	31,47 %
Vígľaš	0,00 %	100,00 %	Nie	Áno	80,00 %	11,50 %
V. H. Kalinka	0,00 %	100,00 %	Nie	Nie	89,00 %	11,00 %
Hrochoť	0,00 %	100,00 %	Áno 5 000,00 m	Nie	98,30 %	1,70 %
Očová	15,50 %	84,50 %	Nie	Áno	96,30 %	3,70 %
Zvolenská Slatina	70,00 %	30,00 %	Nie	Áno	95,00 %	5,00 %

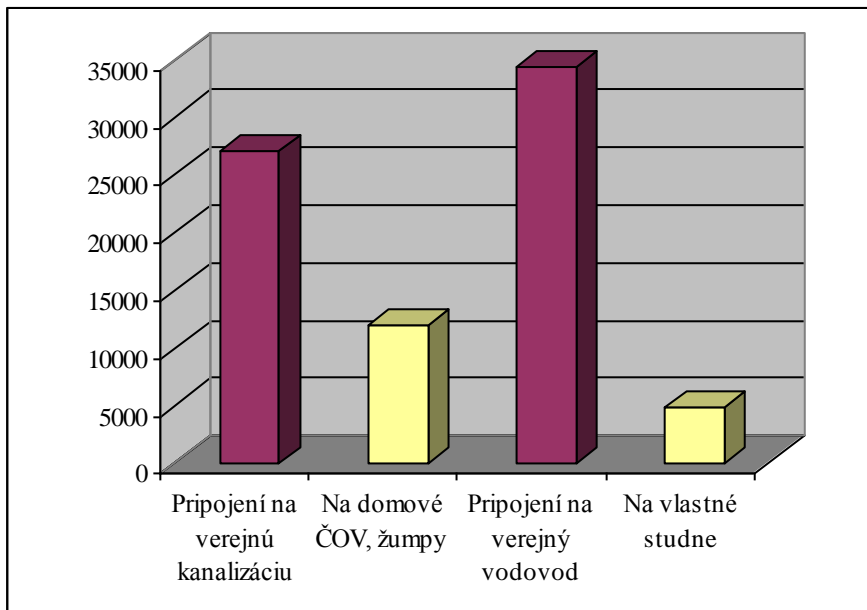
Zdroj: vlastný prieskum, 2014

* Splašková kanalizácia v obci Dúbravy je pripojená na ČOV vo vlastníctve PPS Group a.s. Detva.

Z prehľadu je zrejmé, že vo VSP Podpoľanie rozvoj verejnej kanalizácie v regióne zaostáva za rozvojom verejných vodovodov. V 7 obciach nie je vybudovaná kanalizácia, v ostatných je pokrytie kanalizácie len čiastočné od 15,5% do 98% pripojených obyvateľov. V dvoch obciach nie sú vôbec vybudované verejné vodovody v ostatných sa

pohybuje počet pripojených obyvateľov od 28,8 % do 98,3 %. Grafické porovnanie pripojenia na kanalizáciu a vodovod.

Graf č.3.2.1 Grafické porovnanie pripojenia na kanalizáciu a vodovod

Zdroj: Tab. č.3.2.2

3.3 Ovzdušie

Územie Podpolania patrí k menej rozvinutým priemyselným častiam Slovenska so zastúpením hlavne strojárstva, potravinárstva, drevárstva,. Rozšíreniu odvetví priemyslu zodpovedá aj stav ovzdušia v území.

V území Podpolania sa uplatňujú rozhodujúcim podielom na znečistení ovzdušia TZL – tuhé znečisťujúce látky, NO_x – oxidy dusíka vyjadrené ako oxid dusičitý, CO – oxid uhoľnatý, organické pary a plyny.

Tab. č.3.3.1 Prehľad o stave znečisťovania ovzdušia na území v tonách

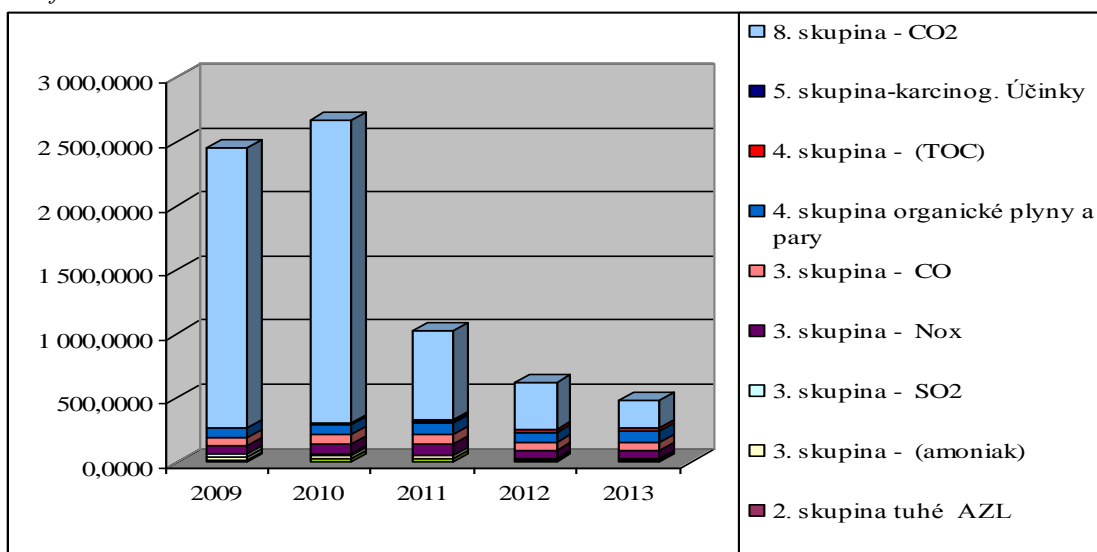
Názov	2009	2010	2011	2012	2013
1. skupina - tuhé znečisťujúce látky (TZL)	19,45	27,42	30,8	17,61	20,48
2. skupina - tuhé anorganické znečisťujúce látky (kyanidy, mangán, zinok)	0,0051	0,0048	0,0053	0,0045	0,0045
3. skupina - plynné anorganické znečisťujúce látky (amoniak)	24,54	22,49	23,31	9,77	2,34
3. skupina - plynné anorganické znečisťujúce látky (SO ₂)	18,61	18,11	3,14	2,43	2,30
3. skupina - plynné anorganické znečisťujúce látky (NO _x)	67,80	78,05	90,51	57,30	64,33
3. skupina - plynné anorganické znečisťujúce látky (CO)	68,39	70,87	72,82	66,52	67,15
4. skupina - organické plyny a pary*	63,92	74,16	81,10	77,85	82,01
4. skupina - organické plyny a pary (TOC)	8,11	14,33	22,77	26,53	29,30
5. skupina - znečisťujúce látky s karcinogénnym účinkom**	2,60	3,11	3,53	0,27	1,40
8. skupina - CO ₂	2 184,00	2 354,00	702,00	358,00	208,00

Zdroj NEIS 2014

*etylbenzén, naftalén, tetrachlóretylén, toluén, xylén, aceton, alkány, alkény, butylacetát,

** nikel, benzén, trichlóretylén

Graf č.3.3.1 Prehľad o stave znečisťovania ovzdušia na území v tonách

Zdroj Tab. č.3.3.1

V regióne budovaním zdrojov s využitím obnoviteľných zdrojov energie nastal pokles skleníkových plynov.

V roku 2013 v regióne 48 prevádzkovateľov prevádzkovalo celkom 75 veľkých a stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia. Z celkového počtu je 6 veľkých a 69 stredných zdrojov. Jedná sa prevažne o výhrevne na biomasu, plyn a pevné palivo, lakovne, čerpacie stanice, chovy hospodárskych zvierat, čerpacie stanice PHM, kameňolomy, píly na drevo, priemyselné odmasťovanie kovov, hutníckej druhovýroby, povrchové úpravy kovov, skladu PHM, čistiareň textílií,...

Medzi závažnejších znečisťovateľov patria PPS Group a.s., Hriňovská energetická s.r.o., Bytes s.r.o., EUROVIA - Kameňolomy s.r.o., PK Doprastav, a.s. Žilina, Slavia Production systems a.s., CMC spol. s r.o.

3.4 Odpadové hospodárstvo

Územie VSP Podpoľanie má priemyselno – poľnohospodársky charakter. Táto štruktúra má priamy vplyv na druh a množstvo vznikajúcich odpadov. Odpady vznikajú vo výrobnej aj spotrebiteľskej sfére, čiže priemyselné a komunálne odpady.

Priemyselné odpady s nebezpečnými vlastnosťami vznikajú v území VSP Podpoľanie v dôsledku strojárkej, drevárskej výroby a činnosti poľnohospodárskych družstiev. Cieľovým riešením na zníženie množstva odpadov je zavádzanie bezodpadových resp. maloodpadových technológií, t.j. využívanie odpadov priamo v procese výroby alebo ich spracovanie v iných zariadeniach na to určených a ďalej obmedzovanie neúčelného vzniku odpadov, a tiež dôsledným triedením.

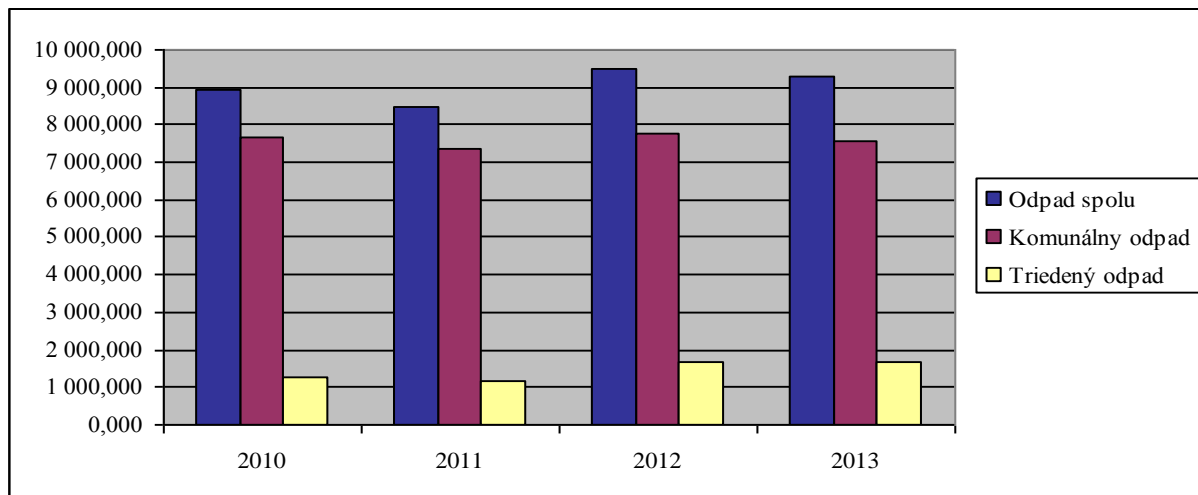
Komunálne odpady vznikajú na území pri činnosti fyzických osôb, tiež odpady vznikajúce v obci pri čistení verejných komunikácií a priestranstiev. V obciach VSP Podpoľanie sa vykonáva triedenie odpadov. Vo všetkých obciach sa vykonáva triedený zber pre sklo, plasty, papier buď kontajnerovým alebo vrecovým spôsobom. Ostatné triedené zložky čo do počtu a spôsobu sú v jednotlivých obciach vykonávané rôzne. Obce majú vyhradené miesta, kde môžu občania jednotlivé vytriedené odpady doviesť a majú spracované harmonogramy vývozu odpadov pre komunálny a triedený odpad..

Tab. č.3.4.1 Údaje o vzniku komunálnych a triedených odpadov po zložkách v tonách

Rok	2010	2011	2012	2013
Komunálny odpad	7 685,830	7 349,690	7 791,680	7 582,310
Triedené zložky				
Drobné stavebné odpady	221,380	187,840	222,580	85,040
Kovy	2,440	11,290	2,230	11,020
Plasty	109,030	116,930	137,782	139,674
Papier	85,960	181,761	115,387	204,224
Sklo	232,270	274,410	322,058	362,424
Tetrapaky	7,720	11,400	11,560	16,255
Použité batérie a akumulátory	0,160	39,070	0,174	0,296
Biologický rozložiteľný odpad	447,930	141,810	617,120	556,940
Textil, šatstvo	0,000	0,000	25,429	40,740
Elektroodpad	46,356	53,755	27,908	19,401
Opotrebované pneumatiky	9,010	8,140	13,931	46,347
Odpadové oleje	0,000	0,000	0,310	0,080
Obaly obs. NL	2,929	3,703	6,057	6,191
oleje a tuky	0,285	0,400	3,500	3,558
obaly z kovu	1,825	2,370	3,350	1,085
objemný odpad	84,720	113,980	176,280	200,030
Spolu triedený odpad	1 252,015	1 146,859	1 685,656	1 693,305
Spolu odpad	8 937,845	8 496,549	9 477,336	9 275,615

Zdroj: POH obcí do roku 2015, Vlastný prieskum

Graf.č.3.4.1 Porovnanie vzniku odpadov celkom ku vzniku komunálnych a triedených odpadov v tonách

Zdroj: Tab.č.3.4.1

Najčastejší spôsob zneškodňovania odpadov v regióne bolo skládkovanie, pohybovalo sa od 81,7 do 86,5 %. Materiálové zhodnocovanie sa pohybovalo od 18,3 do 13,5%. Energetické zhodnocovanie sa nevyužívalo.

Tab. č. 3.4.2 Prepočet množstva odpadov na obyvateľa

Rok	Množstvo vzniknutého odpadu na 1 obyvateľa	Množstvo vzniknutého komunálneho odpadu na 1 obyvateľa	Množstvo vyseparovaného odpadu na 1 obyvateľa
2010	228,76	196,71	32,04
2011	217,46	188,11	29,35
2012	242,57	199,42	43,14
2013	237,40	194,06	43,34

Zdroj: Tab.č.3.4.1

Z tabuľky č. 3.4.2 je zrejmé, že množstvo vyprodukovaných komunálnych odpadov v priemere na 1 obyvateľa za sledované obdobie bolo nižšie ako je celoslovenský priemer (od 300 - 321 kg na obyvateľa). V vedenej tabuľke je prepočítané množstvo vyseparovaného odpadu za všetky vytriedené zložky uvedené v tabuľke číslo 3.4.1.

No v porovnaní s priemernými hodnotami vyseparovaného odpadu sklo, papier, plasty a tetrapaky, kde priemerne vyseparoval občan SR 25,63 kg v regióne VSP Podpoľanie občan vyseparoval 18,5 kg (prepočet bol vykonaný z hodnôt tabuľky č. 3.4.1).

- Na území VSP Podpoľanie sú v prevádzke dve skládky na odpad, ktorý nie je nebezpečný:
- **Skládka odpadov Detva Studienec**, ktorú prevádzkujú - Technické služby Detva s.r.o. IČO: 36 057 029, s predpokladaným rokom skončenia prevádzky 2017.
 - **Skládka odpadov Zvolenská Slatina**, prevádzkuje Marius Pedersen a.s., IČO: 34 115 90 s predpokladaným rokom skončenia prevádzky 2016.

V území sú 2 zariadenie na zhodnocovanie odpadov, Marek Danko, IČO: 34 323 317 vo Vígláši (Výroba drevnej štiepky), SF Soepenbergs r.o. IČO: 36 230 791, Zvolenská Slatina (Granulovanie), 2 zariadenie na zhodnocovanie a zber odpadov ktorých prevádzkovatelia sú Eko – Salmo, s.r.o., IČO: 31 359 647 v Hriňovej (Elektroflotačná a neutralizačná stanica) a Slatinských Lazoch (Čistiareň odpadových vôd) a 7 prevádzkovateľov na zber odpadov t.j. Technické služby Detva s.r.o. IČO: 36 057 029, Detva, ZBER SUROVÍN s.r.o. IČO : 36 022 811 Detva Krné, NCH SLOVAKIA s.r.o. IČO: 34 096 043, PPS Group a.s. IČO:36 011 509, Vladimír Krnáč IČO: 41 684 915, Hriňová, Zberné suroviny a.s. IČO: 35 701 986 Detva, aj Zvolenská Slatina, Spoločnosť Pohronie a.s. IČO: 36 004 472- Zvolenská Slatina, Jedná sa o zber starých vozidiel, zber odpadu z elektrozariadení, kovového odpadu, olejov...

3.5 Pôdny fond

Územie Podpoľania nepatrí medzi najproduktívnejšie oblasti Slovenska. Podľa bonitačného informačného systému pôdno - ekologických vlastností vyjadrenými tzv. "bonitovanými pôdno-ekologickými jednotkami" (BPEJ). je v území najlepšia bonita podľa IP (index produktivity 5 až 6 (z 10 možných)). Tieto dve najlepšie bonity celkovej výmery PPF predstavujú cca 10,00 %.

Podľa produkčných kategórií poľnohospodárskych pôd prevažujú v území menej produkčné trávne porasty, orné pôdy menej a stredne produkčné.

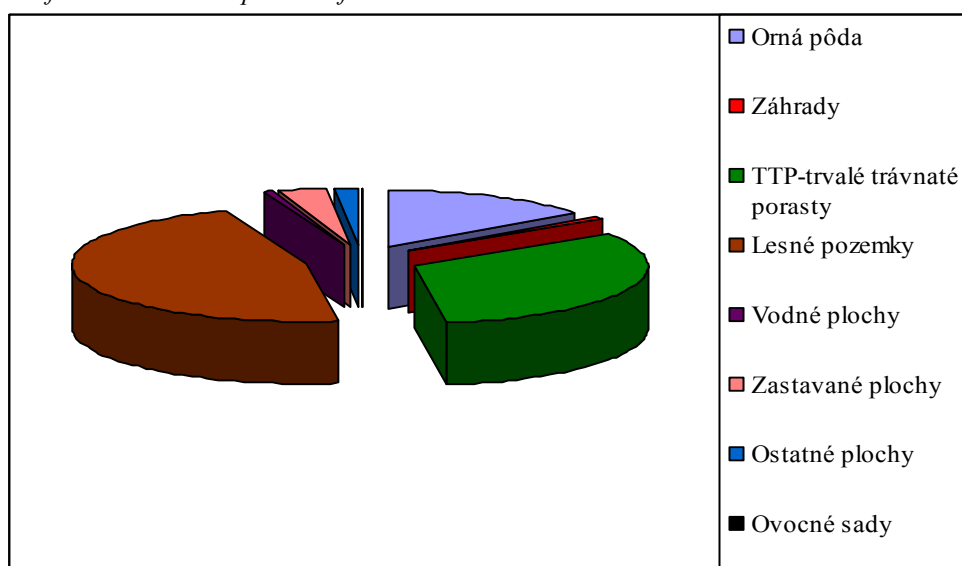
Zvýšená ochrana pôdneho fondu sa týka najmä územia CHKO Poľana a to poľnohospodárskej pôdy v katastrálnom území Detva – lúka a pasienkov vo výmere 435 ha.

Tab. 3.5.1 Členenie pôdneho fondu v území

Druh pôdy	Rozloha v ha k 01.06.2014	% z celkovej rozlohy
orná pôda	9 086,68	14,6985
záhrady	526,80	0,8521
trvalé trávnaté porasty (TTP)	19 964,21	32,2938
lesné pozemky	28 768,03	46,5347
vodné plochy	368,93	0,5967
zastavané plochy	2 088,34	3,3781
ostatné plochy	1 016,22	1,6438
ovocné sady	1,40	0,0023
Spolu	61 820,61	100,00

Zdroj: Katastrálny úrad, 2014

Graf č.3.5.1 Členenie pôdneho fondu v území

Zdroj: Tab. č.3.5.1

Tab. č. 3.5.2 Členenie pôdneho fondu v území podľa obcí v ha

Obec	Orná pôda	Záhrady	TTP-trvalé trávnaté porasty	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy	Ostatné plochy	Ovocné sady	Spolu
Detva	1 178,29	87,35	3 077,84	1 932,90	28,66	355,50	148,17	0,09	6 808,80
Detvianska Huta	141,62	18,84	973,17	216,57	4,23	65,74	10,86	0,23	1 431,26
Dúbravy	645,90	22,23	831,39	321,82	11,68	96,58	24,94		1 954,54
Hriňová	1 311,37	42,63	2 054,19	8 787,59	106,70	240,08	106,34		12 648,90
Horný Tisovník	159,60	24,20	1 013,90	1 832,63	14,20	95,00	76,56		3 216,09
Klokoč	202,57	11,13	394,07	324,19	4,45	40,98	6,19		983,58
Korytárky	116,92	10,62	637,11	70,61	7,41	47,41	13,44		903,52
Kriváň	198,05	19,41	401,53	137,15	8,03	101,46	45,35		910,98
Látky	208,90	30,19	1 693,56	2 420,79	10,03	121,27	88,15	0,95	4 573,84

Podkriváň	159,37	10,38	1 187,91	1 104,32	4,28	105,65	16,77		2 588,68
Slatinské Lazy	191,01	18,54	317,71	146,20	4,74	38,21	4,42		720,83
Stará Huta	225,16	13,33	833,18	1 266,11	6,53	66,26	46,99		2 457,56
Stožok	280,55	22,73	336,96	87,96	10,69	56,13	99,55		894,57
Vígľaš	1 102,15	30,97	682,01	1 080,58	40,82	155,24	114,07		3 205,84
V. H. Kalinka	119,98	25,22	884,48	526,17	3,14	45,81	14,76		1 619,56
Hrochoť	240,12	27,70	1 239,93	1 865,26	12,59	71,80	16,89		3 474,29
Očová	1 638,20	53,70	2 198,80	4 558,42	54,93	234,95	95,17	0,13	8 834,30
Zvolenská Slatina	966,92	57,63	1 206,47	2 088,76	35,82	150,27	87,60		4 593,47
Spolu	9 086,68	526,80	19 964,21	28 768,03	368,93	2 088,34	1 016,22	1,40	61 820,61

Zdroj - Katastrálny úrad, 2014

3.6 Zdroje surovín

Na území Podpoľania je v súčasnosti vyhlásených 11 chránených ložiskových území a 5 dobývacích priestorov. Prehľad je uvedený v nasledujúcich tabuľkách.

Tab č. 3.6.1 Chránené ložiskové územie

Por. Č.	Kataster	Nerast	Organizácia
1.	Detva	Au ruda	EMED Slovakia Detva
2.	Detva – Piešť	Andezit	PK a.s. Bratislava
3.	Horný Tisovník	Andezit	GEOtrans - LOMY, s.r.o., Sása
4.	Hrochoť	Bentonit	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra Bratislava
5.	Klokoč	Au ruda	RHODES Slovakia s.r.o. BA
6.	Látky	Kremeň	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra v Bratislave
7.	Očová I	Keramické íly	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra v Bratislave
8.	Očová II	Keramické íly	EnviGeo s.r.o. B.Bystrica
9.	Stožok	Andezit	PK Doprastav, a.s. Žilina
10.	Vígľaš	Pyroxenický andezit	GEOtrans - LOMY, s.r.o., Sása
11.	Vígľaš I	Andezit	EUROVIA - Kameňolomy s.r.o., Košice - Barca

Zdroj: Evidencia chránených ložiskových území – Hlavný banský úrad Banská Štiavnica, , 2014

Tab č. 3.6.2 Dobývacie priestory

Por. Č.	Kataster	Nerast	Organizácia
1.	Detva – Piešť	Andezit	JIVA – TRADE s.r.o., Sereď
2.	Horný Tisovník	Andezit	GEOtrans - LOMY, s.r.o., Sása
3.	Stožok	Andezit	PK Doprastav, a.s. Žilina
4.	Vígľaš	Pyroxenický andezit	GEOtrans - LOMY, s.r.o., Sása
5.	Vígľaš I	Andezit	EUROVIA - Kameňolomy s.r.o., Košice - Barca

Zdroj: Evidencia dobývacích priestorov – Hlavný banský úrad Banská Štiavnica, , 2014

Pre hospodárstvo územia Podpoľania majú však zdroje surovín zatiaľ len menší význam. V súčasnosti sa ťaží surovina andezit v „Lome Stožok“ a vo Vígľaši I, ktorého výrobky – kamenivá sa využívajú v stavebníctve a v priemysle stavebných hmôt . V ostatných dobývacích priestoroch sa ťažba nerastov nevykonáva.

Pre územie sú však zaujímavé aj niektoré chránené ložiskové územia. V katastrálnom území Klokoč, kde je evidované chránené ložiskové územie zlata s priemerným obsahom 1,57 g/t. Na území obce Látky sa nachádza chránené ložiskové územie kremeňa pri osade Grapa a Mláky, ktorého bilančné zásoby sú vypočítané na 24 000 ton. V katastri obce Vígl'áš je evidovaný lom Vígl'áš. V lome prebiehala ťažba andezitu už v predchádzajúcich rokoch a doteraz bolo vyťažených len približne 7% voľných bilančných zásob výhradného ložiska. Ťažba však bola zastavená. Snahou súkromnej spoločnosti je obnoviť ťažbu stavebného kameňa v tejto lokalite.

Južne od obce Dúbravy a a západne od mesta Detvy na území oboch katastrov je chránené ložiskové územie Biely vrch – nerast Au rudy porfýrového typu. Geologické zásoby na ložisku celkom sú 80,03 t Au, 140 200 tisíc ton rudy, kvalita rudy 0,57g/t rudy. Chránené ložiskové územie Detva bolo určené rozhodnutím Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici v novembri 2010. Je snaha súkromnej spoločnosti určiť dobývací priestor v tejto lokalite a následne zlato povrchovou ťažbou s kyanidovým lúhovaním získať. Proti tejto metóde a spôsobe ťažby zlata je široká verejnosť aj samosprávy.

Najväčšie bohatstvo a rezervy v území tvorí obnoviteľná domáca surovina - drevná hmota. Zásoby ihličnatého a listnatého dreva tvoria základ pre rozvoj drevospracujúceho priemyslu, finálne spracovanie drevných surovín v regióne.

3.7 Ochrana prírody

Najhodnotnejším biocentrom územia Podpoľania je územie Chránenej krajinskej oblasti Poľana (CHKO – vyhlásená v roku 1981 a má rozlohu 20 079 ha), ktoré bolo rozhodnutím byra Medzinárodnej koordinačnej rady programu “Človek a biosféra” zaradené v roku 1990 do siete biosferických rezervácií UNESCO. Poľana je tiež zaradená medzi významné vtáčie územia Európy (IBA - Important Birds Area). Rozloha vtáčieho územia je 32 188 ha. Územie je bohaté na prírodné zaujímavosti fauny (žije tu približne 40 druhov cicavcov, okolo 170 druhov vtákov a rôznych iných živočíchov) a flóry. Dôkazom je veľký počet chránených území, ich rozloha predstavuje viac ako 1/3 rozlohy okresu Detva.

Tab. č. 3.7.1 Ochranné pásma

Kategória ochranného pásma	Názov	Rozloha ochranného pásma (ha)	Stupeň ochrany	Súčasť CHKO Poľana	Rok vyhlásenia/ novelizácia
Národné prírodné rezervácie	Zadná Poľana(celá rozloha 855,49 ha)	25,030	5	CHKO	1972, 1993, 1999, 2001
Prírodná rezervácia	Habáňovo	3,353	4	-	1997
Prírodná rezervácia	Kopa	5,690	4	CHKO	2001
Prírodná rezervácia	Pstruša	7,361	4	-	1979, 1997
Prírodná rezervácia	Rohy	25,030	5	-	1986
Prírodná rezervácia	Pod Dudášom	6,240	5	CHKO	1980
Chránený areál	Horná Chrapková	1,059	4	CHKO	1998
Chránený areál	Hrončička	2,498	4	-	2001
Chránený areál	Hrochotská bukovinka	0,240	4	CHKO	2000
Prírodná pamiatka	Kalamárka	1,280	4	CHKO	1977
Prírodná pamiatka	Melichova skala	0,094	4	CHKO	1964
Prírodná pamiatka	Batovský balvan	0,03	4	CHKO	1964
Prírodná pamiatka	Jánošíková skala	1,68	5	CHKO	1964
Prírodná pamiatka	Krivánsky potok	10,23	4	-	1999
Národná prírodná pamiatka	Vodopád Bystrého potoka	x	x	CHKO	1982

Zdroj: Vyhláška

Na území VSP Podpolanie sú vyhlásené chránené stromy :

- Buk pod Kľukou a Bät'kova lipa v Hriňovej
- Buk v Detvianskej Hute
- Lipa na obecnom dvore v Detvianskej Hute

Okrem vyhlásených chránených území boli v regióne vyhlásené územia európskeho významu – NATURA 2000. Tá by mala významne prispieť k zachovaniu biologickej rozmanitosti v rámci celej Európy. Jedná sa o nasledovné územia:

Tab. č. 3.7.2 Územia NATURA 2000

	Katastrálne územie	Výmera v ha	Návrh ochrany
Habáňovo	Látky	3,35	Biotopy európskeho významu vlhkomilné - vysokobylinné lemové spoločenstvá a druhy európskeho mlok karpatský
Javorinka	Hriňová	43,29	Biotopy európskeho významu- vlhkomilné - vysokobylinné lemové spoločenstvá
Koryto	Detva, Hriňová	26,12	Biotopy európskeho významu lipovo javorové, bukovo - jedľové lesy
Kopa	Detva, Hriňová	90,81	Biotopy európskeho významu- bukové a jedľové kvetnaté lesy, Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou a druhy európskeho rys ostrovid, medveď hnedý
Močidlianska skala	Detva, Dúbravy	204,25	Biotopy európskeho významu Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, bukové, jedľové lesy
Poľana	Hriňová, Očová, Hrochoť	Časť 3142,95	Biotopy a druhy európskeho významu.
Rohy	Vígľaš	23,32	Biotopy európskeho významu Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy, lipovo javorové sutinové lesy a druhy európskeho významu roháč obyčajný
Hrbatá lúčka	Očová	181,11	Biotopy európskeho významu Suchomilné travinnobylinné a krovité porasty na vápnom podloží, karbonátové skalné steny a svahy a druhy európskeho významu rys ostrovid, vlk dravý..
Repiská	Očová	61,29	Biotopy európskeho významu Lužné vrbovo – topol'vové a jelšové lesy s bukovo s jedľové kvetnaté lesy a druhy európskeho významu bystruška potočná, kunka žltobruha
Detviansky potok	Detva	74,13	Biotopy európskeho významu Prechodné rašeliniská a trasoviská, vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách

Zdroj: Vyhláška

Obce regiónu Podpolania nepatria do zoznamu obcí zaradených do zraniteľných území a preto subjekty na jeho území nespádajú pod povinnosť dodržiavať nitrátovú direktívu.

SWOT analýza – prírodné prostredie

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • hodnotný prírodný potenciál, príťažlivá krajina, • veľký potenciál chránených území, • zásoby pitnej vody, vybudovaná nadregionálna vodovodná sieť, • väčší počet minerálnych prameňov • zlepšujúca sa emisná situácia využívaním obnoviteľných zdrojov na výrobe tepla a teplej vody • vysoký potenciál obnoviteľných zdrojov energie biomasa 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočná infraštruktúra v oblasti verejných kanalizácií a zásobovania obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov • malo zložiek v zavádzaní separovaného odpadu (nízky objem separovaných zložiek KO) • nedostatok zberných dvorov na triedený odpad • nevyužitý potenciál minerálnych prameňov • zastarané technológie produkujúce nadmerné množstvo znečisťujúcich látok • nedostatočné environmentálne povedomie občanov
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • podpora ekologického hospodárstva • rozšírenie separovaného zberu • využitie štátnych podporných programov a podpora z fondov EÚ na zlepšenie stavu životného prostredia 	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomické záujmy pred environmentálnymi • nízka miera napojenia obyvateľstva na verejnú kanalizačnú sieť a verejný vodovod • rast cien vodného a stočného prejavujúci sa úspornými opatreniami spotreby vody v domácnostiach

4. Popis demografickej situácie

4.1 Demografické trendy

K 31.12. 2013 na území VSP Podpolanie žilo spolu **39 071 obyvateľov**. Priemerná hustota obyvateľstva je **63,20 obyvateľov/km²**. Najväčšiu hustotu dosahuje obyvateľstvo mesta Detva, 216,21 obyvateľov km², z obcí najväčšiu hustotu obyvateľstva má obec Kriváň a to 184,52, najmenšiu hustotu má Horný Tisovník, 6,312 obyvateľov / km².

Tab. č.4.1.1 Hustota obyvateľstva

Obec	Rozloha km ²	Počet. obyvateľov	Hustota obyv. na km ²
Detva	68,09	14 722	216,21
Detvianska Huta	14,31	695	48,57
Dúbravy	19,55	950	48,59
Hriňová	126,49	7 689	60,79
Hrochoť	34,74	1 475	42,46
Horný Tisovník	32,16	203	6,312
Klokoč	9,84	499	50,71
Korytárky	9,04	959	106,08
Kriváň	9,11	1 681	184,52
Látky	45,73	547	11,96
Očová	88,34	2 535	28,69
Podkriváň	25,89	577	22,28
Stará Huta	24,58	324	13,18
Slatinské Lazy	7,21	475	75,39
Stožok	8,95	984	109,94
Vígľaš	32,05	1 646	51,357
V. H. Kalinka	16,20	357	22,03
Zvolenská Slatina	45,93	2 753	59,94
Spolu	618,21	39 071	63,20

Zdroj: evidencia obcí, vlastné spracovanie, stav k 31.12.2013

Tab.č.4.1.2 Vývoj počtu obyvateľov

Názov obce /rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Detva	14 902	14 836	14 781	14 794	14 763	14 722
Detvianska Huta	713	709	714	712	701	695
Dúbravy	960	952	949	950	953	950
Hriňová	7 856	7 792	7 727	7 752	7 711	7 689
Hrochoť	1 460	1 456	1 470	1 475	1 470	1 475
Horný Tisovník	213	208	204	210	206	203
Klokoč	480	481	496	504	508	499
Korytárky	988	983	973	963	941	959
Kriváň	1 682	1 679	1 669	1 677	1 681	1 681
Látky	567	553	554	557	556	547
Očová	2 562	2 555	2 567	2 549	2 548	2 535
Podkriváň	610	610	597	599	598	577
Stará Huta	324	331	333	330	322	324
Slatinské Lazy	466	478	482	483	484	475
Stožok	874	911	928	938	951	984
Vígľaš	1 676	1 650	1 663	1 679	1 652	1 646
V. H. Kalinka	375	374	354	356	352	357
Zvolenská Slatina	2 776	2 765	2 771	2 793	2 807	2 753
Podpolanie spolu	39 484	39 323	39 232	39 321	39 204	39 071

Zdroj: evidencia obcí, vlastné spracovanie k 31.12. daného roku

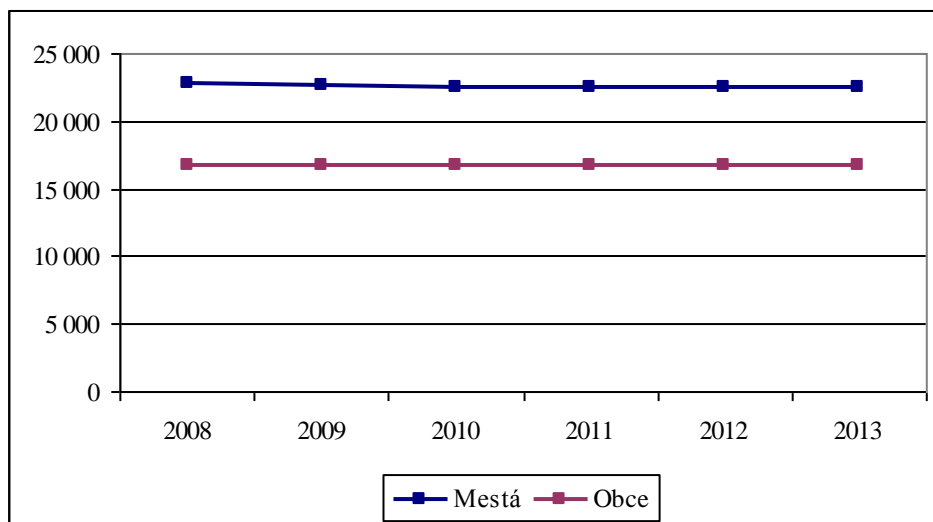
Vo väčšine obcí sa situácia vo vývoji počtu obyvateľov zhoduje, ale predovšetkým v mestách Detva a Hriňová – je badateľný pokles, okrem obcí Stožok a Zvolenská Slatina, kde počet obyvateľov podstatne vzrástol, čo je zapríčinené výstavbou nájomných bytov v uvedených obciach. Zaujímavé je všimnúť si obec Stará Huta, kde v roku 2008 žilo 324 obyvateľov a v roku 2013 je to isté číslo 324 – čiže počet obyvateľov sa nezmenil za 6 rokov.

Tab. č. 4.1.3 Vývoj počtu obyvateľov v mestách a v obciach

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mestá	22 758	22 628	22 508	22 546	22 474	22 413
Obce	16 726	16 695	16 724	16 775	16 730	16 658

Zdroj: evidencia obcí, vlastné spracovanie k 31.12. daného roku

Graf. č. 4.1.1 Vývoj počtu obyvateľov v mestách a v obciach

Zdroj: Tab. č. 4.1.3

Porovnanie počtu obyvateľov v mestách a v obciach nám dáva informáciu o tom, že v mestách územia Podpoľanie OZ (Detva, Hriňová) žije viac ako 1/2 z celkového počtu obyvateľov. Predovšetkým na grafe 4.1.1 môžeme vidieť, že počet obyvateľ v regióne Podpoľania sa nám podarilo zastabilizovať. Od roku 2008 do roku 2013 sa počet obyvateľov znížil len o 329.

Tab.4.1.4 Prirodzený prírastok

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Narodení	297	345	340	364	362	348
Zomretí	461	439	449	437	488	403
Prírastok	-164	-94	-109	-73	-126	-55

Zdroj: evidencia obcí, vlastné spracovanie k 31.12. daného roku

V sledovanom období sa narodilo menej ľudí ako umrelo (celkovo v sledovanom období sa narodilo 2056 obyvateľov a zomrelo celkovo 2677, celkový rozdiel je 621 obyvateľov). Počet obyvateľov sa teda z dôvodu prirodzeného úbytku ročne znižoval. Najvýraznejšie obdobie poklesu územie zaznamenalo v rokoch 2008 a 2012. (Najviac detí sa narodilo v roku 2011 (364). Najväčší úbytok bol zaznamenaný v roku 2012 (488).

Tab. 4.1.5 Migrácia obyvateľstva

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Prist'ahovaní	675	508	596	572	530	464
Odst'ahovaní	645	512	599	490	476	551
migračné saldo	+30	-4	-3	+82	+54	-87

Zdroj: evidencia obcí, vlastné spracovanie k 31.12. daného roku

V sledovanom období sa prist'ahovalo viac obyvateľov ako sa odst'ahovalo, pričom najväčší rozdiel bol zaznamenaný v roku 2011 kde sme zaznamenali o 82 obyvateľov prist'ahovaných viac ako bolo odst'ahovaných.

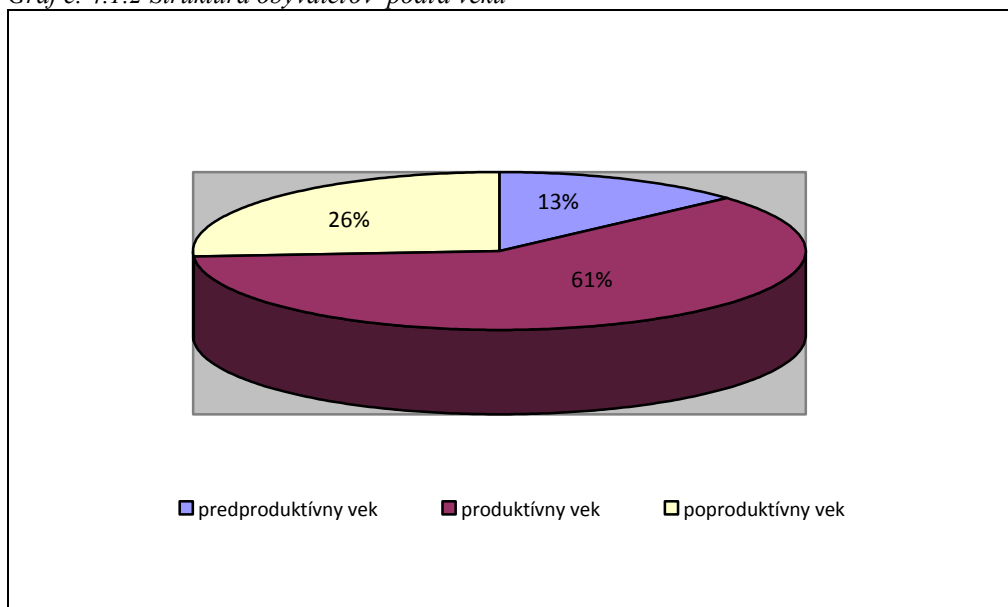
Tab. 4.1.6 Štruktúra obyvateľov podľa veku a pohlavia

Obec	Pohlavie	Predproduktívny vek (0 - 14)	Produktívny vek (15 – 59 M/54Ž)	Poproduktívny vek (60+M/55+Ž)	Spolu
Detva	Ženy	927	4 141	2 521	7 589
	Muži	933	4 825	1 377	7 135
	Spolu	1 860	8 966	3 898	14 724
Detvianska Huta	Ženy	56	186	87	329
	Muži	42	205	119	366
	Spolu	98	391	206	695
Dúbravy	Ženy	47	271	173	491
	Muži	56	314	87	457
	Spolu	103	585	260	948
Hriňová	Ženy	493	2 159	1 252	3 904
	Muži	509	2 578	698	3 785
	Spolu	1 002	4 737	1 950	7 689
Hrochoť	Ženy	122	426	215	763
	Muži	119	480	113	712
	Spolu	241	906	328	1 475
Kalinka	Ženy	21	86	72	179
	Muži	27	124	27	178
	Spolu	48	210	99	357
Klokoč	Ženy	36	128	63	227
	Muži	39	167	66	272
	Spolu	75	295	129	499
Korytárky	Ženy	70	328	91	489
	Muži	70	240	160	470
	Spolu	140	568	251	959
Kriváň	Ženy	89	450	298	837
	Muži	124	552	168	844
	Spolu	213	1 002	466	1 681
Látky	Ženy	47	135	86	268
	Muži	33	191	53	277
	Spolu	80	326	139	545
Očová	Ženy	187	712	320	1 219
	Muži	163	815	338	1 316
	Spolu	350	1 527	658	2 535
Podkriváň	Ženy	38	133	58	229
	Muži	37	199	112	348
	Spolu	75	332	170	577

Stará Huta	Ženy	16	90	62	168
	Muži	17	108	31	156
	Spolu	33	198	93	324
Slatinské Lazy	Ženy	33	126	68	227
	Muži	34	163	51	248
	Spolu	67	289	119	475
Stožok	Ženy	77	294	132	503
	Muži	89	323	69	481
	Spolu	166	617	201	984
Horný Tisovník	Ženy	12	43	27	82
	Muži	16	79	26	121
	Spolu	28	122	53	203
Vígľaš	Ženy	120	484	296	900
	Muži	112	472	162	746
	Spolu	232	956	458	1 646
Zvolenská Slatina	Ženy	240	753	486	1 479
	Muži	215	899	246	1 360
	Spolu	455	1 652	732	2 839
Obce spolu		5 266	23 679	10 210	39 155

Zdroj údajov: evidencia obcí, vlastné spracovanie júl 2014

Graf č. 4.1.2 Štruktúra obyvateľov podľa veku

Zdroj: Tab.č. 4.1.6

Štruktúra obyvateľov žijúcich v území Podpoľanie na vek predproduktívny, produktívny, poproduktívny, nám poukazuje na pomerne veľkú skupinu obyvateľov v poproduktívnom veku, čo nám dáva jasný signál pribúdajúceho starnúceho obyvateľstva.

Pomer počtu žien a mužov je mierne v prospech žien. Počet žien je 19 883, mužov 19 272.

Tab. 4.1.7 Národnostné zloženie obyvateľov

Národnosť	Spolu
Slovenská	36100
Maďarská	36
Rómska	315
Rusínska	9
Ukrajinská	23
Česká	152
Nemecká	6
Poľská	15
Chorvátska	7
Srbská	1
Ruská	7
Židovská	0
Ostatné, nezistené	209
Spolu	36 880

Zdroj údajov: Štatistický úrad Slovenskej republiky, Sčítanie ľudí domov a bytov, 2011

Tab. č.4.1.8 Zloženie obyvateľov podľa náboženského vyznania

Náboženské vyznanie / cirkev	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	26 998
Gréckokatolícka cirkev	88
Pravoslávna cirkev	39
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	2 516
Reformovaná kresťanská cirkev	34
Evanjelická cirkev metodistická	70
Apoštolská cirkev	7
Starokatolícka cirkev	6
Bratská jednota baptistov	6
Cirkev československá husitská	9
Cirkev adventistov siedmeho dňa	7
Cirkev bratská	0
Kresťanské zbory	63
Židovské náboženské obce	7
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	47
Ostatné	161
Bez vyznania	4 093
Nezistené	623
Spolu	34 774

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, Sčítanie ľudí domov a bytov, 2011

V tabuľkách č. 4.1.7 a 4.1.8 je uvedené národnostné zloženie obyvateľov okresu Detva a obcí Očová, Zvolenská Slatina, Hrochoť zloženie obyvateľov podľa náboženského vyznania. Údaje sme získali zo Štatistického úradu Slovenskej republiky, Sčítanie ľudí domov a bytov v roku 2011, kedy sa zapojilo menej obyvateľov a preto je možný nesúlad s počtom obyvateľov v tabuľke č. 4.1.2, ktorý sme získali vlastným zistením.

Uvedená štatistika nám dáva prehľad o zložení obyvateľstva a jeho náboženskom vyznaní.

4.2 Vzdelanostná úroveň obyvateľstva

Príležitosť vzdelávať sa začala byť najmä v druhej polovici tohoto storočia vnímaná ako základné ľudské právo a šanca na lepší život. Meritokratické spoločnosti čoraz viac alokujú sociálny status na základe dosiahnutého vzdelania. Existuje tiež priama úmera medzi úrovňou vzdelávania a výškou zárobku, teda aj životnou úrovňou. Vzdelanie možno preto považovať za jeden z kľúčových faktorov životných šancí.

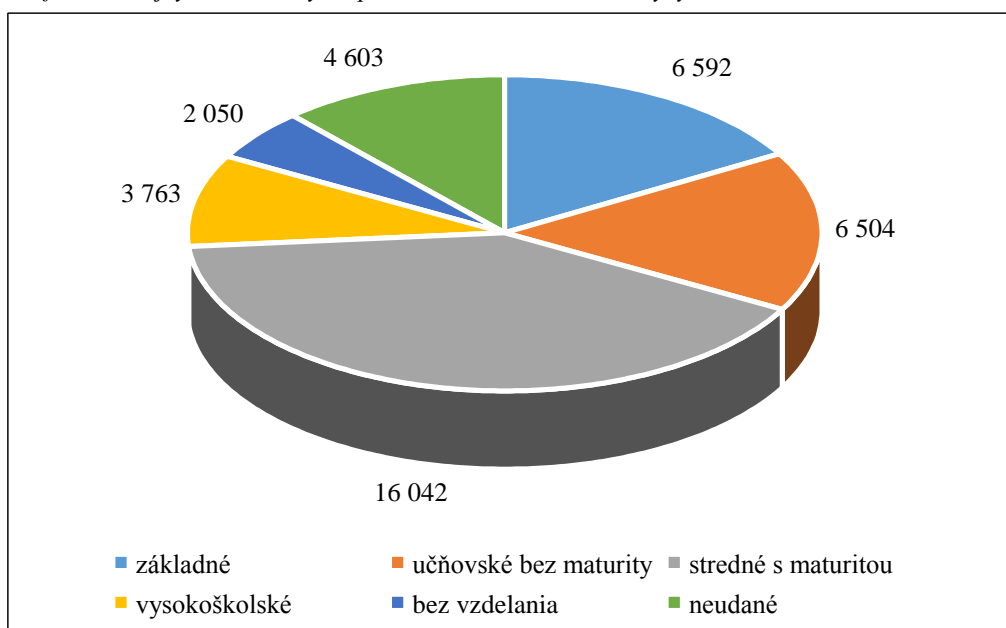
Dôsledné poznanie štruktúry obyvateľstva regiónu podľa vzdelanostnej úrovne a jej cielené regulovanie je jedným z najdôležitejších faktorov ovplyvňujúcich rozvojové trendy regiónu a zárukou trvaloudržateľného rozvoja. Na základe vykonaného auditu zdrojov v rámci jednotlivých miest a obcí a podľa sčítania ľudu v roku 2011, je vzdelanostná štruktúra obyvateľstva v území Podpolanie nasledovná:

Tab. 4.2.1 Najvyšší skončený stupeň vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	2011
Základné	6 592
Učňovské (bez maturity)	6 504
Stredné odborné (s maturitou)	4 389
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	1 524
Úplné stredné odborné (s maturitou)	8 369
Úplné stredné všeobecné	1 304
Vyššie	456
Vysokoškolské bakalárske	745
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	2 893
Vysokoškolské doktorandské	125
Vysokoškolské spolu	3 763
Ostatní bez udania školského vzdelania	4 603
Ostatní bez školského vzdelania	2 050
Spolu	39 554

Zdroj: Sčítanie ľudu v roku 2011

Graf. 4.1.3 Najvyšší skončený stupeň vzdelania sčítovanie obyvateľov z roku 2011

Zdroj: Tab.4.2.1

Na základe získaných výsledkov môžeme vzdelanostnú úroveň občanov územia Podpolanie hodnotiť ako priemernú. Až 40 % obyvateľov má stredoškolské vzdelanie, ale iba 9 % vysokoškolské. Približne rovnaké percento t.j.16 % majú obyvatelia územia základné a učňovské bez maturity. Je možné predpokladať, že údaj bez vzdelania sa týka detí predškolského veku.

SWOT analýza – demografia

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • silný potenciál ekonomicky činných so stredoškolským vzdelaním • stabilizácia počtu obyvateľov v regióne 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoký podiel obyvateľov v poproduktívnom veku • odchod ľudí s vyšším vzdelaním do hospodársky rozvinutejších regiónov, krajín • priemerná vzdelanostná štruktúra obyvateľstva • skupina obyvateľov bez vzdelania, hlavne Rómovia • nedostatok pracovných príležitostí • nedostatok bytových jednotiek • zmena vedenia v samosprávach s iným myslením a prioritami
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • zlepšenie sociálnych istôt obyvateľstva • vstup investorov- využitie priemyselných parkov v regióne • podpora projektov v rámci malého a stredného podnikania • podpora štátu a zdrojov EU na vytváraní pracovných miest 	<ul style="list-style-type: none"> • pretrvávanie a vzrast nezamestnanosti • riziko neuskutočnenia prijatých opatrení pre rozvoj regiónu na všetkých úrovniach • nárast skupín obyvateľstva s problémami uplatnenia sa na trhu práce • nedostatočné riešenie problematiky zvyšujúcej sa rómskej populácie • výskyt sociopatologických javov

5. Školstvo

5.1 Systém regionálneho školstva

Sústavu regionálnych škôl v Podpoľaní tvoria materské školy, základné školy, stredné školy, školy pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základne umelecké školy a školské zariadenia. Sústavu školských zariadení tvoria školské výchovno-vzdelávacie zariadenia – školské kluby detí, centrá voľného času. Ďalej sem patria školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie a školské účelové zariadenie – škola v prírode a zariadenia školského stravovania.

Primárnymi právnymi predpismi upravujúcimi túto oblasť sú Ústava Slovenskej republiky, ktorá v čl. 42 ustanovuje, že „každý má právo na vzdelávanie, školská dochádzka je povinná a občania majú právo na bezplatné vzdelanie na základných a stredných školách“, zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov.

Financovanie regionálneho školstva

Financovanie upravujú legislatívne predpisy: Zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov; Nariadenie vlády SR č. 630/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre školy a školské zariadenia v znení neskorších predpisov.

Sieť škôl a školských zariadení v Podpoľaní

Materské školy – 20 materských škôl (14 samostatné materské školy a 6 základná škola s materskou školou). Základné školy – 15 základných škôl (9 samostatných ZŠ a 6 základná škola s materskou školou). Stredné školy – 3 z toho dve v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK a to Gymnázium a Spojená škola a súkromná škola SOŠOaS Očová ktorú prevádzkuje O.Z. Nádej a istota.

Materské školy

Poskytujú pred primárne vzdelávanie prostredníctvom školského vzdelávacieho programu. Do materskej školy sú prijímané deti spravidla od troch do šiestich rokov veku dieťaťa. V obciach Horný Tisovník, Klokoč, Stará Huta a nie je zriadená materská škola.

Tabuľka č.5.1.1 Prehľad o počte detí na jednotlivých materských školách

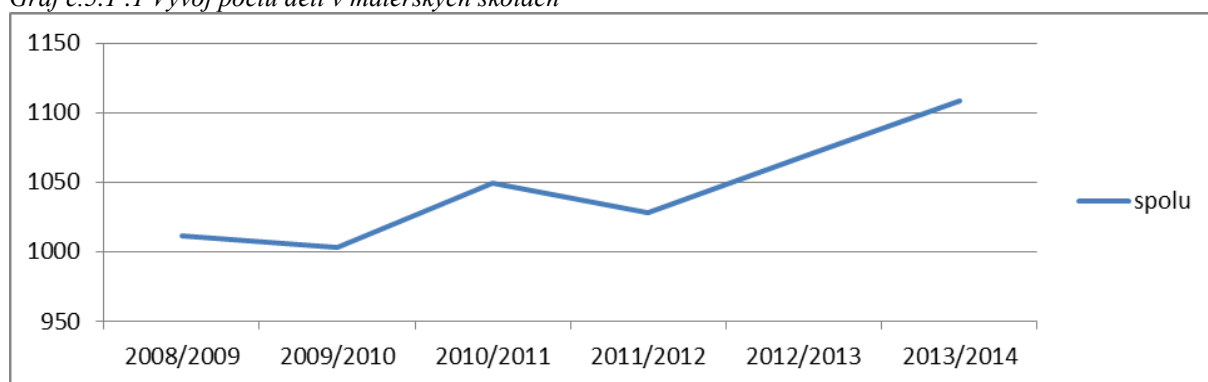
Názov školy	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
	deti					
MŠ mesta Detva spolu	373	374	388	391	419	437
MŠ Látky	8	10	10	10	12	14
MŠ Detvianska Huta	15	14	16	15	18	15
MŠ mesta Hriňová spolu	215	217	215	215	213	221
MŠ Korytárky	32	30	35	11	16	22
MŠ Kriváň	60	60	63	63	63	63
MŠ V.H. Kalinka	19	19	22	18	19	14
MŠ Stožok	21	21	30	35	34	37
MŠ Dúbravy	31	28	24	22	25	30

MŠ Vigľaš	32	33	36	32	32	33
MŠ Podkriváň	14	12	13	14	17	12
MŠ Zv. Slatina	71	69	81	88	80	92
MŠ Hrochoť	45	42	44	48	45	44
MŠ Klokoč	20	21	19	16	21	16
Očová	55	53	53	50	55	59
spolu	1011	1003	1049	1028	1069	1109

Zdroj: evidencia škôl, vlastné spracovanie k danému školskému roku

Z uvedenej tabuľky za posledných 6 rokov vidieť mierny nárast počtu detí umiestňovaných do materských škôl. Pri poklese počtu narodených detí po roku 2000 bolo niekoľko materských škôl vyradených zo siete školských zariadení.

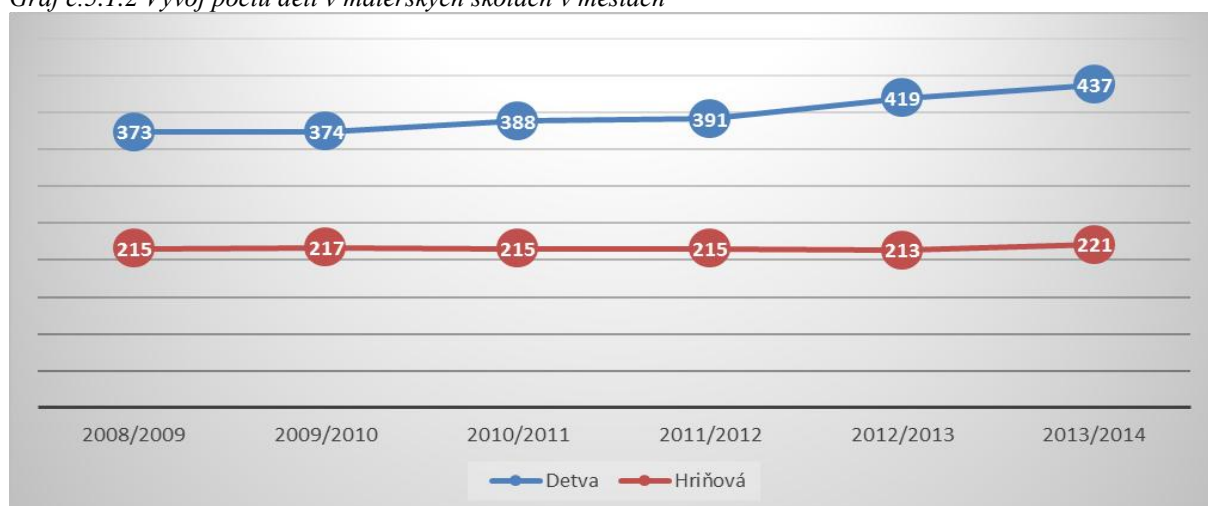
Graf č.5.1.1 Vývoj počtu detí v materských školách

Zdroj: Tab. č.5.1.1

Záujem rodičov o umiestnenie detí do materských škôl stúpa a prevyšuje súčasné kapacitné možnosti. Z dôvodu pracovných príležitostí rodičia majú záujem umiestňovať do materských škôl aj deti mladšie ako trojročné. Vývoj počtu detí v materských školách miest Podpolania zobrazuje graf č.5.1.2 pričom najvýraznejší nárast sa prejavuje v meste Detva.

Graf č.5.1.2 Vývoj počtu detí v materských školách v mestách

Zdroj : Tab. č.5.1.1

Materiálne zabezpečenie tried materských škôl je pomerne na dobrej úrovni, ale je potrebná jeho obnova a doplnenie. Objekty niektorých materských škôl si vyžadujú opravu

budov, výmenu okien a vstupných dverí, zateplenie objektov a zníženie energetickej náročnosti.

Základné školy

Základná škola poskytuje primárne vzdelanie a nižšie stredné vzdelanie. Ústava SR zabezpečuje právo každého občana na bezplatné vzdelanie.

Na základe získaných údajov sú na území Podpolania evidované základné školy v dvoch mestách a 11 obciach z celkového počtu 18 miest a obcí. V obciach Podkriváň, Dúbravy, Horný Tisovník, Vigľašská-Huta Kalinka, Klokoč, Stará Huta a Stožok nie je zriadená základná škola.

V základných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Detva si plnia povinnú školskú dochádzku aj žiaci z obce Dúbravy a z obce Stožok.

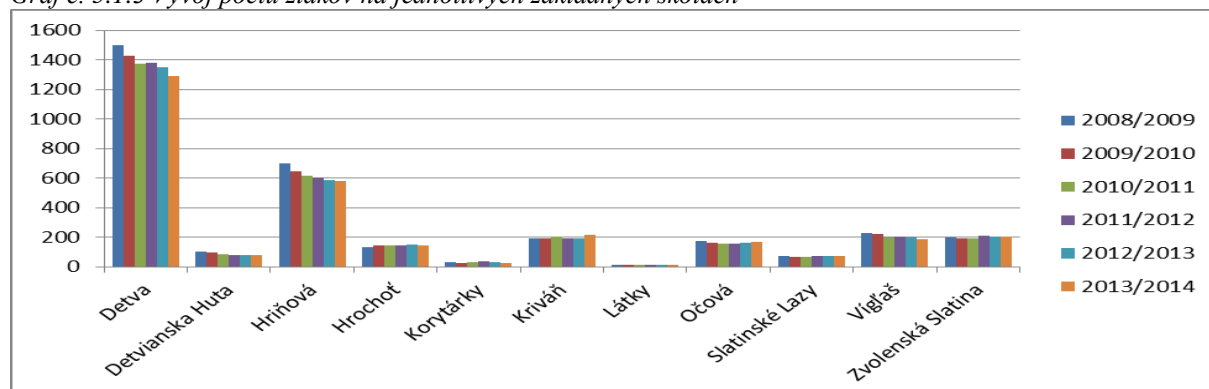
Tabuľka č.5.1.2 Prehľad o počte žiakov na jednotlivých základných školách

školský rok	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
obec	žiaci					
Detva	1499	1428	1373	1378	1349	1293
Detvianska Huta	102	95	87	81	80	78
Hriňová	697	644	616	601	587	583
Hrochoť	135	142	143	143	152	146
Korytárky	31	27	31	34	33	24
Kriváň	193	194	202	195	190	214
Látky	12	10	10	13	10	13
Očová	173	164	159	155	161	167
Slatinské Lazy	74	68	67	72	73	71
Vigľaš	228	223	197	202	199	189
Zvolenská Slatina	198	194	193	208	205	206
Spolu	3342	3189	3078	3082	3039	2984

Zdroj: evidencia škôl, vlastné spracovanie k danému školskému roku

Vývoj počtu žiakov na základných školách je naďalej podmienený demografickým vývojom obyvateľstva v regióne. Za posledných 6 rokov bol zaznamenaný ale miernejší pokles žiakov na základných školách.

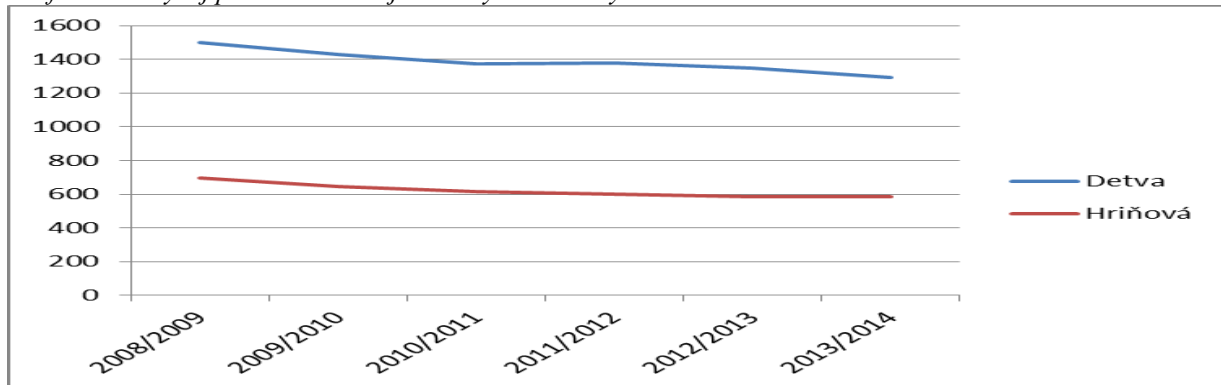
Graf č. 5.1.3 Vývoj počtu žiakov na jednotlivých základných školách

Zdroj : Tab. č.5.1.2

Výrazný pokles počtu detí na základných školách pretrváva prevažne v mestách čo znázorňuje nasledujúci graf, z ktorého vidieť, že najvýraznejší pokles je v meste Detva. Tento pokles možno odôvodniť demografickým vývojom a malým počtom nových pracovných príležitostí pre mladé rodiny.

Graf č. 5.1.4 Vývoj počtu žiakov na jednotlivých základných školách v mestách

Zdroj :Tab. č.5.1.2

Športové školy a triedy

Športová škola alebo športové triedy v mestách a obciach Podpoľanie nie sú zriadené. Zriadenie športových škôl a športových tried na školách podlieha Usmerneniu Ministerstva školstva Slovenskej republiky zo dňa 1.2.2002 č. 151/2002-71 k starostlivosti o športovo-talentovanú mládež.

Stredné školy

Stredné školy pripravujú študentovo na výkon povolání a odborných činností v národnom hospodárstve, správe, kultúre, umení a v ostatných oblastiach života na štúdium na vysokých školách a univerzitách a pripravujú ich aj na ďalšie štúdium v rámci celoživotného vzdelávania.

V meste Detva pôsobia dve stredné školy: Gymnázium a Spojená škola. Obidve školy sú v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja a v Očovej Súkromná stredná odborná škola obchodu a služieb Očová ktorej zriaďovateľom je O.Z. Nádej a istota.

Tabuľka č.5.1.3 Prehľad o počte študentov na jednotlivých stredných školách

Názov SŠ	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
	študenti					
Gymnázium Detva	246	227	209	203	178	154
Spojená škola Detva spolu	335	329	302	283	244	238
Spojená škola Detva, časť OA	184	170	167	150	128	125
Spojená škola Detva, časť SOŠ	151	159	135	133	116	113
Súkromná SOŠOaS Očová	-	-	-	-	48	78
Spolu	581	556	511	486	470	470

Zdroj: evidencia škôl, vlastné spracovanie k danému školskému roku

Gymnázium v Detve pripravuje žiakov v štvorročnom vzdelávacom programe pre vysokoškolské štúdium. Sídli v priestoroch bývalého stredného odborného učilišťa (SOU). Kapacita budovy je 290 žiakov, ktorí môžu študovať v 8 kmeňových učebniach – v každom

ročníku po dve triedy. Gymnázium v školskom roku 2013/2014 navštevuje 154 študentov väčšinou z Detvy, Hriňovej a okolitých obcí.

Spojená škola do roku 1998 Spojená stredná škola fungovala ako Stredné odborné učilište so zameraním na strojársku, elektrotechnickú, stolársku profesie. Znížený záujem o tieto profesie spôsobil výrazný pokles žiakov na škole. V roku 1998/1999 bola v pôsobnosti Stredného odborného učilišťa zriadená Obchodná akadémia, čo zabezpečilo od roku 1999/2000 nárast počtu žiakov. Od školského roku 2004/2005 vystupuje SOU a Obchodná akadémia pod spoločným názvom Spojená stredná škola.

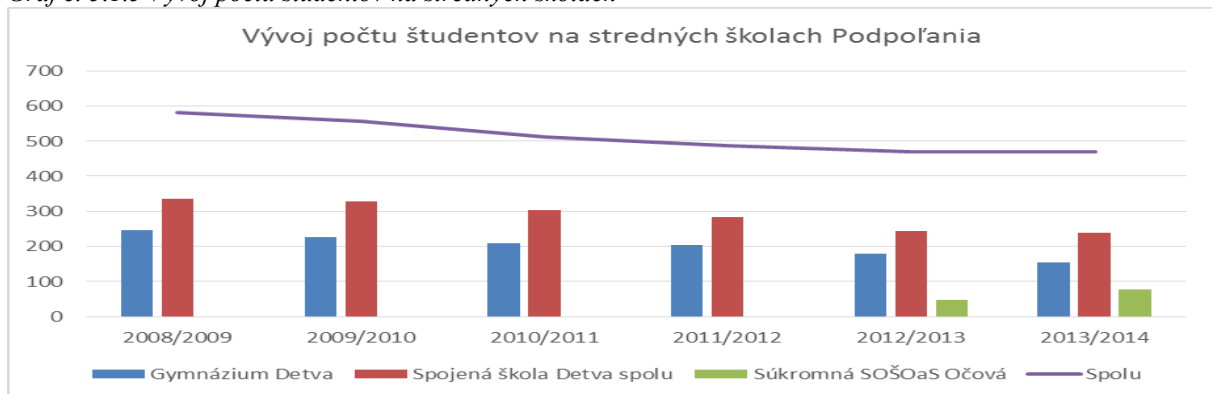
V posledných rokoch vzrastá dopyt po strojárskych povolaniach, ale aj napriek tomu tieto profesie pre žiakov základných škôl nie sú atraktívne a nenastáva záujem o tento druh povolania. ,čo uvádza nasledujúci graf č.5.1.5

V školskom roku 2013/2014 navštevuje školu 238 študentov. Škola má v súčasnosti odbory: Obchodná akadémia (OA)– s pracovným uplatnením absolventa odborný ekonomický pracovník v rôznych formách podnikateľských subjektov, ako aj v rozpočtových a príspevkových organizáciách.

Stredná odborná škola (SOŠ) – v súčasnosti poskytuje nasledujúce učebné odbory – auto opravár, obrábač kovov, strojní mechanik. Škola sa pravidelne zapája do všetkých druhov projektov.

Súkromná stredná odborná škola obchodu a služieb Očová v roku 2011 bola zaradená do siete škôl Súkromná stredná odborná škola obchodu a služieb Očová so sídlom Partizánska 8. Prevádzkovateľom je O.Z. Nádej a istota. Škola pripravuje žiakov v dvoj a trojročných učebných odboroch kuchár čašník, chyžná. Prevádzku začal v školskom roku 2012-2013. Žiaci pochádzajú z okresov Detva, Zvolen, Žiar nad Hronom, Lučenec a Žarnovica. Ich dochádzka do školy je zabezpečená školským mikrobusedom, prípadne ubytovaním na školskom internáte.

Graf č. 5.1.5 Vývoj počtu študentov na stredných školách

Zdroj : Tab. č.5.1.3

Špeciálne školy

Okrem základných škôl sú v Podpoľaní zriadené 3 špeciálne základné školy so zameraním na výchovu a základné vzdelávanie pre mentálne, telesne a kombinovane postihnuté deti a mládež regiónu.

Tabuľka č.5.1.4 Prehľad o počte žiakov na jednotlivých špeciálnych školách

Názov školy	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
	žiaci					
ŠZŠ Detva	45	49	48	50	45	36
ŠZŠ Detva pre MPD	52	42	45	44	47	48
ŠZŠ Hriňová	37	36	39	34	30	20
Spolu	134	127	132	128	122	104

Zdroj: evidencia škôl, vlastné spracovanie k danému školskému roku

Špeciálna základná škola pre žiakov s telesným postihnutím (ďalej len ŠZŠ)

V súčasnosti škola poskytuje vzdelanie žiakov, ktorí sú zaradení do tried podľa druhu a stupňa vo variantoch A, B, C, autistickej triede a v triede pre viacnásobne postihnutých. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa priebežne aplikujú základné integračné prvky pre zapojenie sa medzi zdravú populáciu. V spolupráci s projektom Pri ŠZŠ je zriadená špeciálno-pedagogická a poradenská starostlivosť o deti a mládež s postihnutím prostredníctvom diagnostických, edukačných, poradenských, terapeutických a metodických činností.

Špeciálna základná škola (MPD mentálne postihnuté deti)

Škola s právnou subjektivitou. Zriaďovateľom je od 01.01.2013 Obvodný úrad v Banskej Bystrici. Základným predmetom činnosti je zabezpečenie a výchovy a vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím v triedach:

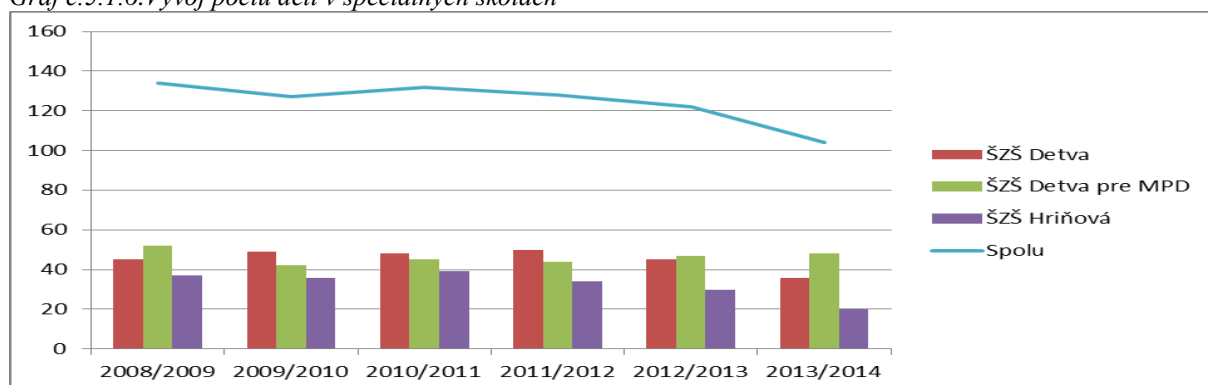
- pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia – variant A
- pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia – variant B
- pre žiakov s ťažkým stupňom alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia – variant C

V súčasnosti ma 6 tried s počtom žiakov 48, z ktorých sa 44 vzdeláva podľa variantu A 4 podľa variantu B.

Špeciálna základná škola Hriňová

Špeciálne triedy navštevujú prevažne žiaci s trvalým pobytom v Hriňovej ktoré sú umiestnené v Detskom domove. Vzdelávajú sa zdravotne znevýhodnený žiaci s rôznym stupňom mentálneho postihnutia a niektorí žiaci pochádzajú zo sociálne znevýhodneného prostredia. Škola sa nachádza v areáli Základnej školy s materskou školou Školská 1575 Hriňová.

Graf č.5.1.6.Vývoj počtu detí v špeciálnych školách

Zdroj: Tab. č.5.1.4

Vývoj počtu žiakov na špeciálnych školách má z dôvodu demografického vývoja územia Podpoľania za posledných 6 rokov klesajúcu tendenciu, pričom za sledované obdobie sa počet znížil zo 134 na 104 žiakov.

Základné umelecké školy

Poskytujú základné umelecké vzdelávanie pre veľmi širokú verejnosť vo vekovom rozpätí od detí predškolského veku až po dospelých uchádzačov.

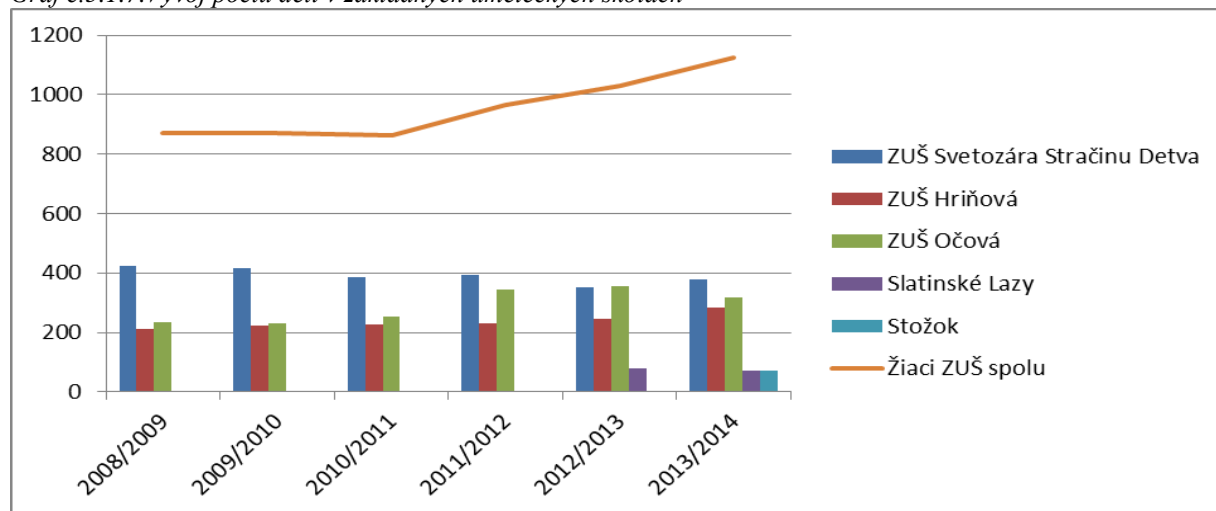
V Podpoľaní pôsobí okrem ZUŠ Svetozára Stračínu, Štúrova 12 Detva, ktorej zriaďovateľom je Mesto Detva a elokované pracovisko M. R. Štefánika 59, Detva aj niekoľko ďalších ZUŠ ktoré sú spracované v tabuľke.

Tabuľka č.5.1.5. Prehľad o počte žiakov na jednotlivých ZUŠ

Názov ZUŠ	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
	žiaci					
ZUŠ Svetozára Stračínu Detva	424	416	384	395	353	380
ZUŠ Hriňová	210	222	225	229	245	285
ZUŠ Očová	235	232	253	343	356	318
Slatinské Lazy					77	73
Stožok						70
Kriváň						Pripravuje
Spolu	869	870	862	967	1031	1126

Zdroj: evidencia škôl, vlastné spracovanie k sanému školskému roku

Graf č.5.1.7. Vývoj počtu detí v základných umeleckých školách

Zdroj: Tab. č.5.1.5

Z uvedeného grafu je zrejmé, že v posledných rokoch sledovaného obdobia dochádza k nárastu počtu detí v ZUŠ, narastá ich počet čo je pravdepodobne spôsobené zmenou systému financovania originálnych kompetencií prostredníctvom miestnych samospráv a tie sa snažia efektívnejšie použiť pridelené výnosy podielových daní.

Centrá voľného času (CVČ)

Sú školskými výchovno – vzdelávacími zariadeniami, ktoré v súlade s výchovným programom zabezpečujú výchovno – vzdelávaciu, záujmovú a rekreačnú činnosť detí a mládeže, ich rodičov a iných osôb do 30 rokov v ich voľnom čase. Počty detí ktoré navštevuje jednotlivé CVČ na území Podpoľania sú uvedené v nasledujúcej tabuľke č.5.1.6.

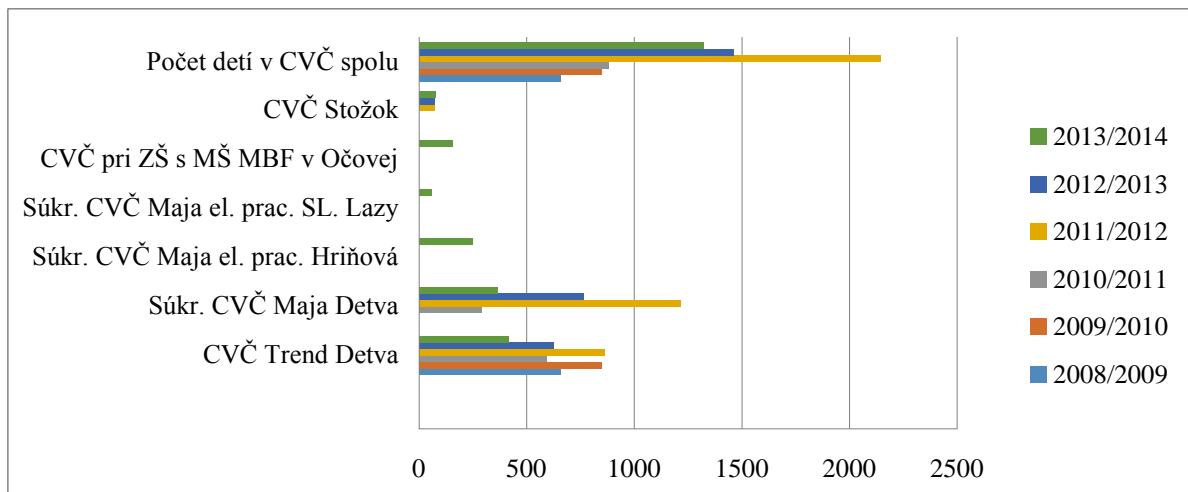
Tabuľka č.5.1.6: Prehľad o počte žiakov na jednotlivých CVČ

Názov CVČ	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
	žiaci					
CVČ Trend Detva	657	850	593	860	625	414
Súkr. CVČ Maja Detva	-	-	290	1215	765	366
Súkr. CVČ Maja el. prac. Hriňová	-	-	-			250
Súkr. CVČ Maja el. prac. SL. Lazy	-	-	-			58
CVČ pri ZŠ s MŠ MBF v Očovej	-	-	-	-	-	155
CVČ Stožok				72	71	78
Počet detí v CVČ spolu	657	850	883	2147	1461	1321

Zdroj: evidencia škôl, vlastné spracovanie k danému školskému roku

V roku 2012 bol schválený zákon NR SR č. 325/2012,Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon priniesol zmenu vo financovaní centier voľného času s účinnosťou od 01.01.2013, čím došlo k zníženiu normatívu na jedného žiaka. Situáciu ohľadne udržania CVČ nie len v meste Detva ale aj v iných obciach regiónu je nevyhnutné podrobne sledovať a koncepcne riešiť preto dochádza k výraznému úpadku činnosti a môže to viesť až k zániku činnosti tohto typu vzdelávacieho zariadenia. Uvedená skutočnosť je znázornená v grafe č.5.1.8.

Graf č.5.1.8 Vývoj počtu detí v Centrách voľného času

Zdroj : Tab. č.5.1.6

Centrum voľného času Trend (CVČ Trend) je školské zariadenie v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Detva. Má päť oddelení: šport, estetika, spoločenské vedy, výpočtová technika a prírodoveda, ktoré zabezpečujú mimoškolskú činnosť pre deti a mládež v rámci celého okresu Detva internými a aj externými zamestnancami. V roku 2013/2014 pôsobia krúžky: moderný tanec, rybársky krúžok, detská ľudová hudba Detvanček, detský folklórny súbor Ratolest', folklórny súbor Podpolanec prípravka DFS Ratolest', šachový krúžok, roztlieskavačky, počítačový krúžok, spoločenské tance, Internet klub, Ping-pong klub, krúžky pre deti a ich rodičov. Formy výchovno – vzdelávacej činnosti: pravidelná záujmová činnosť, príležitostná, spontánna činnosť a prázdninová činnosť.

K 01.11.2007 toto zariadenie navštevovalo 657 detí. V roku 2013/2014 navštevuje CVČ Trend 414 detí, z toho 196 detí vo veku od 5 - 15 rokov, na ktoré je poskytovaná dotácia v zmysle platnej legislatívy a 218 detí nad 15 rokov. Budova CVČ je už po dobe životnosti, na základe vykonaných kontrol a nevyhovuje súčasným požiadavkám.

Súkromné centrum voľného času (SCVČ) je výchovno – vzdelávacie zariadenie, ktorého cieľom je pravidelná záujmová činnosť detí, mládeže, príp. ich rodičov. Zriaďovateľom SCVČ je Nezisková organizácia MAJA, so sídlom Nová Ves 86, 962 12 Detva. Súkromné centrum vzniklo v roku 2010. Centrum voľného času bolo zaradené do siete škôl ako súčasť ZŠ s MŠ MBF v Očovej k 1.9.2013, preto svoju prevádzku začalo až v školskom roku 2013/2014. Deti môžu využiť ponuky krúžkov ako sú strelecký, poľovnícky, požiarnický, šikovných rúk, vyšívanie krivou ihlou, no aj tanečný, ktorý zastrešuje činnosť Detského folklórneho súboru Poľana, ktorý bol zriadený ako záujmový útvar v ZŠ s MŠ v Očovej. CVČ využíva priestory ZŠ, no podľa potreby aj priestory Remeselného dvora, kde sú hrnčiarska, kováčska, stolárska / výroba drevených šindľov/ a iné dielne.

5.2 Športová infraštruktúra

Podľa zákona o organizácii a podpore športu sú športovou infraštruktúrou štadióny, športové haly, telocvične, strelnice a iné kryté alebo otvorené športoviská určené na prípravu športovcov a na uskutočňovanie športových súťaží a športových podujatí v jednotlivých druhoch športu. Obstarávajú ju štátne orgány, samosprávne kraje a obce, národné športové zväzy a športové kluby, ako aj iné právnické a fyzické osoby. Zdrojom financovania býva spravidla rozpočet verejnej správy, vlastné prostriedky národných športových zväzov a športových klubov a vlastné prostriedky iných osôb.

Pojmem šport je dnes obvykle označovaná pohybová (fyzická) aktivita ktorá sa prevádzkuje podľa určitých pravidiel a zvyklostí, pričom výsledky sú navyše merateľné alebo porovnateľné s inými prevádzkovateľmi toho istého športového odvetvia.

Technické zázemie oblasti športu

V meste Detva sú vybudované nasledovné športové zariadenia: telocvične základných škôl a pri Spojenej škole Štúrova 848, športové areály pri základných školách: plážové volejbalové ihrisko pri ZŠ s MŠ Alexandra Vagača, Štúrova 12; všesportový areál pri ZŠ Juraja Júliusa Thurzu, A. Bernoláka 19; multifunkčné ihrisko pri ZŠ Kukučínova ul.480/6 („stará časť Detvy“); basketbalové ihrisko pri ZŠ Obrancov mieru 884/23; všesportový areál pri Spojenej škole Štúrova 848. Všetky spomínané telovýchovné zariadenia sú v správe škôl. Ďalšie mestské športové zariadenia: športová hala, gymnastická telocvična, tenisové kurty pri ZŠ Obrancov mieru 884/23, Letný štadión, Zimný štadión, kúpalisko. Mestské športové zariadenia sú v správe športových klubov a Technických služieb s.r.o..

Nové športové zariadenia boli vybudované buď v rámci investičných akcií realizovaných mestom alebo ako samostatné akcie. Technický stav športových zariadení vyhovuje funkcií a organizácii jednotlivých športových súťaží je čiastočne vyhovujúci ale nie systémový. Sústavným používaním telocviční je potrebné investovať do údržby hlavne paluboviek. Vonkajšie športové objekty škôl si vyžadujú generálnu opravu podobne ako aj bežecká dráha na letnom štadióne.

Športové zariadenia zriadené podnikateľskými subjektmi na území mesta Detva: bowling, (penzión Siroň), športový areál na Dolinkách (Teniscentrum), fitness centrá (Janacentrum, Power Gym, HAPPYFIT), tenisové kurty v piešti a na Ul. A. Hlinku – sú zrušené.

Ďalšie športové zariadenie je v majetku Farského úradu v Detve - športové ihrisko pri Farskom úrade v Detve.

V ostatných obciach Podpoľania a v meste Hriňová je vybudovaná športová infraštruktúra (športové zariadenia) v podstatne menšom rozsahu a je uvedená v tabuľke č.5.2.1

Tabuľka č.5.2.1 Prehľad športovísk

Obec	Futbalové ihrisko	Plážové ihrisko	Viac účelové ihrisko	Telocvičňa	Lezecké stena	Kúpalisko	Lanová dráha	Trate pre bežecké lyžovanie	Bazén	Detské ihriská	Detský tábor, škola v nariadení	Strelnica	Tenisové kurty	Ladová plocha, zimný štadión	Kolkáreň	Letisko	Lyžiarsky areál	Jazdiareň
Detva	5	1	3	7	1	1			1*	5		1*	2 1*	3	1		1*	1
Detvianska. Huta	1		1	1				1		1	1							
Dúbravy	1		1	-						1			1				-	
Horný Tisovník	1			-						1			-				-	
Hriňová	2		1	2		1*	1		1*				2	1	1		1+	1*
Hrochoť	1		1	1						1			-					
Klokoč	-		1	-						-			-				1*	
Korytárky	-		1	1						1			-					
Kriváň	1		1	1						1			1					
Látky	1		1					1	1+		1		1				4	1
Očová	1		1	1					1	1			1		1			
Podkriváň	1		1	-						2	1		-				1*	
Slatinské. Lazy	2		1	-						1			1				1*	
Stará Huta	-		1**	-						1			-				-	-
Stožok	1	1	1	-	1		1			1			1				1*	
V.H Kalinka	-		1**	-						1			-				1**	-
Vígľaš	2		1	1						2			1				-	1**
Zvolenská Slatina	1		1	1	1					1		1	1		1		-	

Zdroj: Vlastné spracovanie, podľa údajov jednotlivých obcí k 30.7.2014

Legenda: * športové zariadenie je mimo prevádzky alebo bolo zrušené, ** športové zariadenie sa pripravuje alebo je v pláne

Aj napriek zmenám v systéme a podpore rozvoja športu vo vlastníctve miest a obcí Podpoľania naďalej zostáva potreba postupne dokončiť rekonštrukcie športových zariadení zväziť, či športové zariadenia ktoré sú mimo prevádzky bude možné obnoviť a uviesť do prevádzky. To si ale vyžiada nemalé finančné prostriedky z verejných rozpočtov, nakoľko nie sú vytvorené systémové podporné finančné systémy na rozvoj športových zariadení. V posledných rokoch bolo z verejných rozpočtov postavených v obciach 9 multifunkčných športových ihrísk.

Možnosťou pre rozvoj športu je uvažovať v budúcnosti s využitím športových zariadení vo vlastníctve miestnych samospráv a podnikateľských subjektov aj pre cestovný ruch, napr. v rámci vytvárania produktov cestovného ruchu. Uvedené rozšíri ponuku poskytovaných služieb pre návštevníkov mikroregiónu Podpolanie a v konečnom dôsledku by malo vytvoriť nové pracovné miesta a zvýšiť príjem či už športovým klubom alebo vlastníkom športových zariadení. Bez pomoci štátu to ale nebude možné vyriešiť.

SWOT analýza – školstvo

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> dostatočná sieť škôl a školských zariadení (ZŠ, ZUŠ, CVC, SŠ) existencia stredných škôl v Podpolaní existencia ZUŠ existencia CVC existencia špeciálnych základných škôl kvalifikované ľudské zdroje ochota učiteľov k ďalšiemu vzdelávaniu postupná rekonštrukcia a údržba škôl a školských zariadení realizovaná zo štátneho rozpočtu fondov EÚ a rozpočtov obcí 	<ul style="list-style-type: none"> nespracované koncepcie rozvoja školstva v regióne zlý stav niektorých školských budov a energeticky náročná prevádzka zastaralé technické vybavenie škôl a školských zariadení náročné udržiavanie stavu niektorých školských zariadení zlý technický stav športovísk na školách
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> získavanie mimo rozpočtových zdrojov pre činnosť škôl a školských zariadení možnosti ďalšieho vzdelávania učiteľov (MC, VŠ, vzdelávacie inštitúcie) podpora projektov s využitím fondov EÚ, grantov, dotácií štátu možnosti žiakov končiacich ročníkov ZŠ pokračovať v štúdiu na stredných školách v regióne podpora a rozvoj spolupráce medzi školami, strednými školami, podnikateľskými subjektami a inštitúciami v regióne 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatočná a nestabilná výška financovania mimoškolskej záujmovej činnosti detí a mládeže vplyv negatívnych javov na mládež (globalizácia, masmédiá) pokračujúci klesajúci počet žiakov v základných školách neúčinné programy pre riešenie rómskej problematiky v oblasti vzdelávania nezáujem študentov o učebné odbory

6. Zdravotníctvo, sociálne služby a sociálna starostlivosť

Problémy sociálnej a zdravotnej starostlivosti sú veľmi dôležitými otázkami zdravotnej a sociálnej agendy. Dôvodom je fakt, že verejné výdavky na dlhodobú starostlivosť sa stále zvyšujú nielen kvôli rastúcim potrebám, ale aj vďaka permanentnému tlaku na zvyšovanie kvality poskytovaných služieb. Všetky práva a povinnosti poskytovania zdravotnej a sociálnej starostlivosti vymedzuje zákon NR SR č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, a zákon NR SR č. 448/2008 o sociálnych službách. Cieľom analýzy je prieskum o stave a štruktúre a dostupnosti poskytovaných zdravotných sociálnych služieb v území VSP Podpoľanie.

6.1 Zdravotníctvo

Na území VSP Podpoľanie zabezpečujú všeobecnú zdravotnú starostlivosť sieť neštátnych lekárov a sieť neštátnych zdravotníckych zariadení.

Špecializovaná ambulantná starostlivosť sa poskytuje v špecializačných odboroch, ktoré sú umiestnené v okresnom meste. Ústavná zdravotná starostlivosť je v regióne poskytovaná len v liečebni dlhodobo chorých s počtom 30 postelí. Ide o oddelenie pre dlhodobo a chronicky chorých pacientov. Akútnu ústavnú starostlivosť pre obyvateľov zabezpečuje NsP Zvolen a NsP Lučenec a Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica.

Ambulantná zdravotná starostlivosť

Všeobecná zdravotná starostlivosť pre obyvateľov je spravidla zabezpečovaná sieťou neštátnych lekárov, prostredníctvom ambulantnej starostlivosti.

Tab. č. 6.1.1 Prehľad poskytovateľov ambulantnej zdravotnej starostlivosti

Obec	Samostatná ambulancia praktického lekára pre dospelých		Samostatná ambulancia praktického lekára pre deti a dorast		Samostatná ambulancia praktického lekára stomatóloga		Samostatná ambulancia praktického lekára gynekológa	
	Existuje	Počet	Existuje	počet	Existuje	počet	Existuje	počet
Detva	A	6	A	5	A	5	A	2
Detv. Huta	N		N		N		N	
Dúbravy	N		N		N		N	
H. Tisovník	N		N		N		N	
Hriňová	A	4	A	2	A	4	A	1
Hrochoť	A	1	N		N		N	
Klokoč	N		N		N		N	
Korytárky	N		N		N		N	
Kriváň	A	1	N		A	1	N	
Látky	N		N		N		N	
Očová	A	1	N		N		N	
Podkriváň	N		N		N		N	
Slatinské Lazy	N		N		N		N	
Stará Huta	N		N		N		N	
Stožok	N		N		N		N	
V.H. Kalinka	N		N		N		N	
Vígľaš	A	1	N		A	1	N	
Zv. Slatina	A	1	A	1	N		A	1
Spolu		15		8		11		4

Zdroj: Vlastný prieskum, 2014

Podľa zistených informácií pôsobí v území VSP Podpolanie 15 ambulancií praktického lekára. Z celkového počtu je 6 umiestnených v meste Detva, 4 v meste Hriňová a po jednej ambulancii je v obciach Hrochoť, Kriváň, Očová, Vígľaš a Zvolenská Slatina. Do obce Slatinské Lazy prichádza lekár z obce Vígľaš 1x do mesiaca. Ďalej na základe zistených informácií pôsobí v území VSP Podpolanie 8 ambulancií detského lekára. Z celkového počtu je 5 umiestnených v meste Detva, 2 v meste Hriňová a jedna vo Zvolenskej Slatine. Podľa zistených informácií pôsobí v území VSP Podpolanie 10 ambulancií stomatológa. Z celkového počtu je 5 umiestnených v meste Detva, 4 v meste Hriňová a jedna v obci Vígľaš. Taktiež môžeme konštatovať, že v území VSP Podpolanie pôsobí 5 ambulancií lekára gynekológa. Z celkového počtu sú 2 umiestnených v meste Detva, a po jednej ambulancii v Hriňovej, Zvolenskej Slatine a Vígľaši.

Lekárska služba a výdajňa liekov

Lekárska služba je poskytovaná prostredníctvom 14 verejných lekární, ktoré sú sústredené hlavene v mestách. Z počtu 14 lekární je takmer polovica umiestnených v meste Detva, 2 lekárne v Hriňovej, po jednej v Hrochoti, Očovej, Vígľaši a Zvolenskej Slatine.

Tab. č.6.1.2 Prehľad lekárenských služieb a výdajní liekov

Lekáreň a výdajňa liekov		
Obec	Existuje	Počet
Detva	A	6
Detv. Huta	N	
Dúbravy	N	
H. Tisovník	N	
Hrochoť	A	1
Hriňová	A	2
Klokoč	N	
Korytárky	N	
Kriváň	A	1
Látky	N	
Očová	A	1
Podkriváň	N	
Slatinské Lazy	N	
Stará Huta	N	
Stožok	N	
Vígľaš	A	1
Zv. Slatina	A	1
V.H. Kalinka	N	
Spolu		13

Zdroj: Vlastný prieskum, 2014

Špecializovaná ambulantná zdravotná starostlivosť

Špecializovanú ambulantnú starostlivosť zabezpečujú neštátne zdravotnícke zariadenia, ktoré poskytujú služby pre obyvateľov celého územia VSP. Zabezpečenie priestorových podmienok pre tieto služby sa nachádza iba v meste Detva.

Tab. č. 6.1.3 Prehľad poskytovania špecializovanej zdravotnej starostlivosti

Ambulancie	miesto	počet
Chirurgická ambulancia	Detva	1
Ortopedická ambulancia	Detva	1
Psychiatrická ambulancia	Detva	1
Interné ambulancie	Detva	2
Krčná ambulancia	Detva	1
Kožná ambulancia	Detva	1

Neurologická ambulancia	Detva	1
Logopedická ambulancia	Detva	1
Geriatrická ambulancia	Detva	1
Pľúcna ambulancia	Detva	1
Očná ambulancia	Detva	3
Rehabilitačná ambulancia	Detva	1
Diabetologická ambulancia	Detva	0,4
Endokrinologická ambulancia	Detva	0,4
Kardiologická ambulancia	Detva	1
Urologická ambulancia	Detva	1

Zdroj: PHSR Mesta Detva, vlastné spracovanie, 2014

Z uvedeného zistenia vyplýva, že poskytovanie špecializovanej zdravotnej starostlivosti je v okresnom meste Detva. Je pozitívne, že sú zastrešené takmer všetky odvetvia zdravotnej starostlivosti.

Ústavná zdravotná starostlivosť

Poliklinika - Liečebňa pre dlhodobo chorých (LDCH)

Liečebňa dlhodobo chorých (LDCH) je lôžkové zariadenie, ktoré poskytuje starostlivosť pacientom s chronickými ochoreniami po úrazoch, operáciách, mozgových príhodách. Poskytuje služby na základe lekárskeho odporúčenia ale aj na vlastnú žiadosť, napr. v prípade pracovnej zaneprázdnenosti ošetrojúceho člena domácnosti, dovolenky, odcestovania a pod. V LDCH sú umiestnené ambulancie: diabetologická ambulancia, endokrinologická ambulancia, geriatrická, rehabilitačná ambulancia, oddelenie fyziatrie balneológie a liečebnej rehabilitácie,

Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS) poskytuje odbornú ošetrovateľskú starostlivosť, rehabilitáciu, ošetrovanie rán a preležanín v domácom prostredí.

Dialyzačné centrum

Súkromné neštátne zdravotnícke zariadenie, ktoré prevádzkuje spoločnosť B. Braun Avitum je v prevádzke od 3/2014. Denná kapacita na dialyzačné ošetrenie je 24 pacientov v dvojsmennej prevádzke, kde pracujú dvaja stáli lekári a štyri sestry.

Zdravotné zariadenia

Zdravotnícke stredisko na Nám. SNP, Detva

V zdravotnom stredisku sú umiestnené: očná ambulancia, praktický lekár, detská lekárka a lekárka. Budova je vo vlastníctve mesta.

Poliklinika J. G. Tajovského 7, Detva

V zdravotníckom zariadení sú umiestnené ambulancie praktických lekárov, stomatologická ambulancia, ambulancia kožná a krčná, lekárka, pohotovosť a rýchla záchranná a zdravotná služba.

Zdravotnícke zariadenie na Ul. Obrancov mieru 3301/SA, Detva

Je súkromné neštátne zdravotnícke zariadenie s umiestnením ambulancií: detská lekárka, praktický lekár, gynekologická ambulancia a zubná technika
Zdravotnícke zariadenie na Ul. Obrancov mieru, Detva (bývala ZUŠ)

V budove sú, okrem dialyzačného centra, umiestnené ambulancie stomatologické a zubná technika.

Zdravotnícke zariadenie na Ul. Obrancov mieru 15, Detva

V súkromnom zdravotníckom zariadení sú umiestnené ambulancie stomatologické, pľúcna lekárka a urologická ambulancia.

Zdravotnícke zariadenie na Záhradnej ulici, Detva

V súkromnom zdravotníckom zariadení sú umiestnené ambulancie detských lekárov, praktického lekára, neurologická ambulancia, interné ambulancie, gynekologická ambulancia, logopedická ambulancia a pracovisko SONO. Okrem uvedených ambulancií je v zariadení umiestnená lekárka a dopravná zdravotná služba.

Na základe zistených skutočností môžeme konštatovať, že je veľká roztrieštenosť umiestnenia zdravotných zariadení. Služby zdravotných zariadení sú lokalizované vo viacerých objektoch.

6.2 Sociálne služby a sociálna starostlivosť

Nepriaznivá situácia niektorých rizikových skupín obyvateľstva má vplyv na nárast počtu obyvateľov odkázaných na využívanie sociálnych služieb a sociálnej starostlivosti. Riešenie tohto problému si vyžaduje úzku spoluprácu samosprávy so štátnou správou. Na riešenie hmotnej núdze, ale hlavne sociálnej núdze občanov slúži existujúca sieť sociálnych zariadení.

Domovy dôchodcov a domovy sociálnych služieb

Domov dôchodcov Detva

Do roku 2002 mesto Detva nemalo zariadenie sociálnych služieb s celoročným pobytom, v ktorom by sa poskytovala komplexná starostlivosť seniorom. Krajský úrad v Banskej Bystrici zriadil Zriaďovacou listinou zo dňa 25.02.2002 Domov dôchodcov s účinnosťou od 1. marca 2002 na dobu neurčitú ako rozpočtovú organizáciu za účelom poskytovania služieb sociálnej starostlivosti celoročnou formou pobytu.

Domov seniorov Dolinka, Očová

Je zariadenie sociálnych služieb. Predmetom jeho činnosti je poskytovanie služieb sociálnej starostlivosti starým občanom a zdravotne postihnutým občanom s fyzickými a zmyslovými poruchami v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov. Zriaďovateľom domova, ako rozpočtovej organizácie je v zmysle citovaného zákona obec Očová

Domov Dôchodcov a DSS „Slatinka“ Zvolenská Slatina

Je nízko kapacitné zariadenie rodinného typu. O poskytovanie kvalitných služieb sociálnej starostlivosti starým občanom a zdravotne postihnutým občanom s telesnými a zmyslovými poruchami sa stará kolektív kvalifikovaných zamestnancov. Zamestnanci, ktorí sú v priamom kontakte s klientmi, sú pružní, prispôsobiví zmenám.

Domov sociálnych služieb, Detva – Piešť

Predmetom činnosti Strediska DSS Piešť je poskytovanie sociálnej služby zdravotne postihnutým občanom (mužov) s duševnými poruchami a poruchami správania celoročnou formou pobytu, s kapacitou 56 miest. Zariadenie poskytuje svoje služby na adrese Piešť II. č. 128, Detva, na typických lazoch, asi 7 km od mesta, v krásnom prírodnom prostredí.

Domova sociálnych služieb, Detve

Je zariadenie sociálnych služieb zriadené zriaďovateľom Banskobystrického samosprávneho kraja ako rozpočtová organizácia s vlastnou právnou subjektivitou. Podľa zriaďovacej listiny je predmetom činnosti DSS poskytovanie služieb sociálnej starostlivosti zdravotne postihnutým deťom s mentálnym postihnutím a duševnými poruchami ambulantnou formou a týždennou formou pobytu.

Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Hriňová – Krivec

Je zariadenie sociálnych služieb zriadená zriaďovateľom ako rozpočtová organizácia s vlastnou právnou subjektivitou. Poskytuje sociálnu službu starým občanom a zdravotne postihnutým občanom s duševnými poruchami celoročnou formou pobytu – poskytnutím odborných činností (základné sociálne poradenstvo, pomoc pri odkázaní fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, sociálna rehabilitácia, ošetrovateľská starostlivosť a pracovná terapia).

Betonika Pstruša

Sociálna služba sa poskytuje v jednoposchodovej budove bývalej materskej škôlky. Budova prešla rozsiahlou rekonštrukciou z financií OZ CHRABYD. Kapacita ubytovania je v zariadení 16 klientov pre celoročný pobyt. Pre telesne postihnutých klientov je vybudované bezbariérové prízemie, kde sa nachádzajú dve ubytovacie miestnosti pre imobilných klientov a sociálne zariadenie s bezbariérovým prístupom

SENIOR ACTIVE Hriňová je Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov

Je kombinované zariadenie a to zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb pre dospelých, preto aj veková skladba klientov je rôznorodá. Klientelu tvoria občania s ťažkým zdravotným postihom, ktorým je telesné postihnutie, duševné poruchy a poruchy správania alebo zmyslovým postihnutím, prípadne kombinovaným postihnutím.

Domov sociálnych služieb, Hrochoť

Poskytovanie sociálne služby pre seniorov a občanov vo veku od 50 rokov s demenciou rôzneho typu etiológie a telesným postihnutím. Sociálne služby sa poskytujú občanovi v Domove dôchodcov a domov sociálnych služieb „Bukovec“, Sebedín a Domove sociálnych služieb, Námestie A. Sladkoviča č.339, 976 37 Hrochoť.

Detský domov Hriňová

Poskytuje starostlivosť nahrádzajúcu prirodzené rodinné prostredie formou celoročného pobytu pre deti od 0 – 18 rokov ich veku a ďalej až do osamostatnenia najdlhšie však do dovŕšenia 25 rokov veku. Táto starostlivosť je poskytovaná v troch samostatných skupinách hlavnej budovy detského domova /Podpolianska 171/ a štvrtej samostatnej skupiny /Korytárky č.244/.

Tab. č.6.2.1 Prehľad poskytovania sociálnej starostlivosti

Názov zariadenia	Zriaďovateľ	Rok vzniku	Kapacita	Vytáženosť v %	Počet čakateľov
Domov Dôchodcov Detva	Mesto Detva	2002	48	100	15
Senior Active, n.o., Hriňová	Nezisková organizácia	2007	100	75	25 voľných
Domov sociálnych služieb Hriňová	BBSK	1980	90	100	9
Domov seniorov Dolinka, Očová	Obec Očová	2008	25	100	8
Domov sociálnych služieb Detva	BBSK	1991	45	100	4
Domov sociálnych služieb Detva, Piešť	BBSK	1985	56	100	6
Domov dôchodcov a DSS Slatinka Zv. Slatina	BBSK	2011	18	100	4
Betonika Pstruša	OZ Chrabid	2002	22	100	4
Domov sociálnych služieb, Hrochoť	BBSK	2010	24	100	
Detský domov Hriňová	UPSVaR BB	1958	50	118	9 nadstav

Zdroj: Vlastný prieskum, 2014

Prieskumom bolo zistené, že zo všetkých zariadení sociálnych služieb je 5 v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK, v 2 prípadoch je zriaďovateľom obec, dve majú zriaďovateľa neziskové organizácie jedna UPSVaR. Takmer všetky zariadenia vznikli po roku 2000. Z uvedeného prieskumu ďalej vyplýva, že kapacita zariadení je využitá na 100 % takmer u všetkých zariadení, výnimkou je Senior Active, n.o., Hriňová, ktorý eviduje 25 voľných miest. V každom ďalšom zariadení evidujú zoznam čakateľov. Vzhľadom na túto skutočnosť a na skutočnosť, že sa zvýšil počet obyvateľov v poproduktívnom veku môžeme skonštatovať, že bude potrebné rozšírenie, alebo zriadenie nových zariadení tohto typu.

Tab. č.6.2.2 Prehľad poskytovania sociálnej starostlivosti

Názov zariadenia	Detva	Detv. Huta	Dúbravy	H. Tisovník	Hriňová	Hrochoť	Klokoč	Korytárky	Kriváň	Látky	Očová	Podkriváň	Slat. Lazy	Stará Huta	Stožok	V.H.Kalinka	Vígľaš	Zv. Slatina
Domov sociálnych služieb	X				X						X							
Domov dôchodcov	X				X													
Detský domov					X													
Jednota Dôchodcov	X				X				X									
Kluby dôchodcov	X	X						X	X	X	X				X		X	
Pastoračné centrum	X											X			X			
Materské centrum	X				X													
Charitatívna organizácia	X																	

Opatrovateľská služba	X				X		X	X						X		X	
TSP - terénna sociálna práca	X																X
Komunitné centrum	X																X
Pedag. - psych. poradňa	X																
Špeciálna základná škola TP	X																
Špeciálna základná škola MP	X				X												

Zdroj: Vlastný prieskum, 2014

Sociálna sieť v území Podpoľanie o.z. nie je na požadovanej úrovni a nie je schopná v plnej miere zabezpečovať sociálne služby všetkým skupinám obyvateľstva, ktoré to potrebujú. V území VSP Podpoľanie aktívne pôsobia občianske združenia a organizácie, ktoré ovplyvňujú aj sociálnu oblasť. Viac pozornosti by bolo potrebné venovať mládeži, u ktorej absentuje hlavne organizačné zastrešenie.

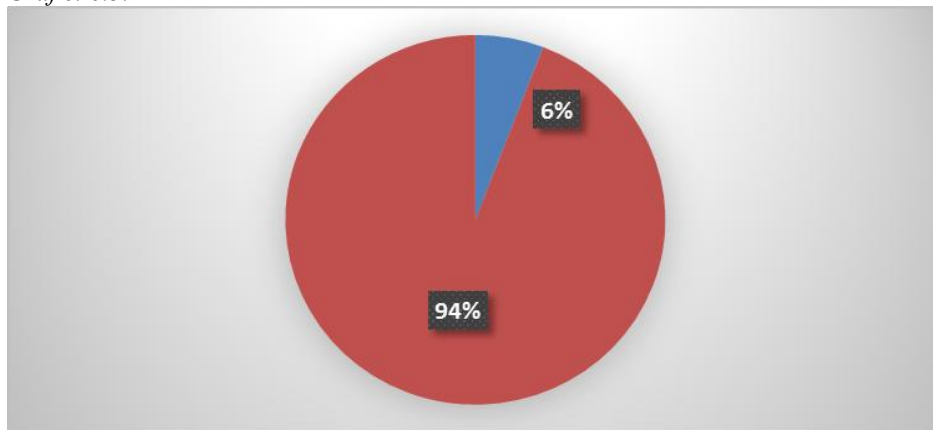
6.3 Charakteristika rómskeho etnika a osídlenia vo VSP Podpoľanie

Medzi najohrozenejšie skupiny obyvateľstva, výrazne ohrozené sociálnym vylúčením patrí rómska komunita. Podľa prieskumu je približný počet Rómov v území VSP Podpoľanie, 2405, aj keď tieto ukazovatele nezodpovedajú ukazovateľom z posledného sčítania. Tieto neoficiálne údaje zodpovedajú výsledkom zisťovaniu v obciach. Rómovia žijú integrovaní a rozptýlení na celom území. Najpočetnejšia komunita je v meste Detva, ďalej je to Zvolenská Slatina, Vígľaš, Hriňová, Hrochoť a Dúbravy. Celkovú sociálno-ekonomickú situáciu Rómov nesporne ovplyvňuje úroveň dosiahnutého vzdelania v úzkom prepojení na možnosti ich uplatnenia sa na trhu práce. Podiel rómskych detí na školách vyššieho než základného stupňa je nízky a len veľmi málo Rómov ukončí stredoškolské vzdelanie, alebo nastúpi na vysokú školu.

V meste Detva a v obci Zvolenská Slatina poskytujú terénne sociálne služby pracovníci Terénnej sociálnej práce (TSP). Ich činnosť je zameraná na prácu v prirodzenom prostredí klienta a využíva metódy poradenstva, sprostredkovania, zastupovania na inštitúciách, intervencií v rodine, postúpenie riešení na kompetentné inštitúcie a iné formy využívané v závislosti od riešených problémov.

na kompetentné inštitúcie a iné formy využívané v závislosti od riešených problémov.

Graf č. 6.3.1

Zdroj: Vlastný prieskum, 2014

Výsledky zisťovania v obciach hovoria o počte 2 405 Rómov (nami zistený počet). Rómov je na území Podpolania 6 % z celkového počtu obyvateľov. Celkovo 10 obcí neviduje žiadnych Rómov.

SWOT analýza – zdravotníctvo, sociálne služby

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • existencia opatrovateľskej služby vo väčšine obcí • existencia TSP pracovníkov v dvoch obciach • existujúca rýchla zdravotná služba • aktívna účasť dôchodcov na komunitnom živote 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočná kapacita sociálnych služieb, • chýbajúce krízové centrá, útulky, krátkodobý pobyt v DD (denný stacionár) • nedostatočne vybudovaný bezbariérový prístup vo verejných priestoroch • chýbajú penzióny pre dôchodcov rodinného typu • málo pracovných príležitosti pre rizikové skupiny (napr. chránené dielne, soc. podniky) • chýbajúca organizácie, ktoré by robili programy soc. Inklúzie v obciach
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • finančná podpora z fondov EÚ a z iných verejných zdrojov 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočná legislatíva , zákony súvisiace so sociálnou pomocou, zvyšovanie dôchodkového veku • vysoká konkurencia pri čerpaní finančných príspevkov z EÚ

7. Administratíva, inštitúcie a organizácie, kultúra

Od 13 storočia do roku 1848 podstatná časť územia dnešného okresu Detva bola vo Zvolenskej stolici a neskôr, až do roku 1922 patrila do Zvolenskej župy. Územie obcí Stará Huta, H. Tisovník a Podkriváň patrili do Novohradskej župy. Územie Podpolania prešlo v 20. storočí viacerými administratívnymi zmenami ktoré boli zavŕšené v roku 1996 novým územným a správnyim usporiadaním a v tomto období vznikol okres Detva

Súčasne územie verejno súkromného partnerstva Podpolanie kopíruje územie okresu Detva a východnú časť územia okresu Zvolen (Očová, Zvolenská Slatina), juhovýchodnú časť okresu Banská Bystrica (Hrochoť). Okres Detva vznikol ako samostatný územnosprávny celok v roku 1996 novým územno-správnym členením SR. Je jedným z trinástich okresov Banskobystrického kraja. Dosahuje rozlohu 449,23 km². K 31.12. 2013 na jeho území žilo 39 071 obyvateľov. Priemerná hustota je 63,2 obyvateľov/km². V mestách Detva, Hriňová žije 57,35 % obyvateľov okresu. Počtom obyvateľstva okres Detva je na 9. mieste v rámci Banskobystrického kraja, tvorí 5% z celkového počtu obyvateľov a rozlohou patrí medzi menšie okresy.

Do územia VSP Podpolanie patria 2 mestá a 16 obcí. Centrom je mesto Detva, druhým najväčším sídlom je mesto Hriňová. Do územného celku patria obce: Detvianska Huta, Dúbravy, Horný Tisovník, Klokoč, Korytárky, Kriváň, Látky, Podkriváň, Stožok, Stará Huta, Slatinské Lazy, Vígľaš a Vígľašská Huta – Kalinka, Očová Zvolenská Slatina a Hrochoť.

7.1. Administratíva, inštitúcie a organizácie

Inštitúcie miestnych samospráv na území Podpolania

V každej obci je zriadený samostatný úrad miestne samosprávy – 18 samosprávnych obcí, z toho sú 2 mestské a 16 obecných úradov.

Obecný (mestský)úrad je administratívny aparát a výkonný orgán obecného zastupiteľstva a starostu zložený z zamestnancov obce. Zabezpečuje administratívne a organizačné veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj ďalších zriadených orgánov obecného zastupiteľstva. V každej obci Podpolania funguje obecný úrad, ktorý zabezpečuje okrem zákonom daným pracovným úlohám aj rôzne služby pre miestnych obyvateľov. Hlavné služby obecných úradov sú nasledovné: vydanie drobných stavebných povolení, evidencia obyvateľov, overovanie dokladov, služby matriky, prevádzkovanie obecnej knižnice, prevádzkovanie kultúrnych domov a ďalších kultúrno-spoločenských zariadení, zabezpečenie písomnej agendy všetkých orgánov obce, zabezpečenie odborných podkladov a iných písomností na rokovanie obecného zastupiteľstva, vypracovanie písomných vyhotovení všetkých rozhodnutí starostu vydaných v správnom konaní, vykonávanie nariadení, uznesení obecného zastupiteľstva a rozhodnutí starostu.

Všetky obecné úrady Podpolania majú prístup k internetu. Verejný prístup k internetu obce zabezpečujú väčšinou aj pre základné školy. V domácnostiach a u podnikateľských subjektov je internet zabezpečený formou telefónnej linky, cez mikrovlnný systém od súkromných poskytovateľov atď. Tabuľka č. 7.1.1.1 uvádza niektoré základné údaje o miestnych samosprávach, t. j. kedy obec vznikla, o počte zamestnancov, nadmorskej výške v strede obce a počte miestnych častí obce.

Tab. č. 7.1.1 Základné informácie o mestách, obciach a úradoch miestnych samospráv

Názov obce	Prvá pís. zmienna	Počet zamestnancov obce/ administratív. zamestnancov	Pošta	Nadmorská výška v strede obce	Počet miestnych častí obce
Detva	1638	90/46	2	411	8
Detviarska Huta	1761	2/2	p	820	5
Dúbravy	1626	5/1	1	434	3
Horný. Tisovník	1548	1/1	1	380	2
Hriňová	1890	53/30	1	500	15
Hrochoť	1357	2,5/1,5	1	636	1
Klokoč	1573	1/1	--	550	2
Korytárky	1993	5/2	p	440	2
Kriváň	1955	19/3	1	395	2
Látky	1730	7/2	p	800	6
Očová	1273	10/5	1	400	2
Podkriváň	1736	6/2	p	440	5
Slatinské Lazy	1930	1/1	1	460	1
Stará Huta	1714	1/1	--	733	3
Stožok	1773	2,3/10	--	406	1
V.H. Kalinka	1773	4/1	--	579	2
Vígľaš	1393	6/2,5	1	385	2
Zvolenská Slatina	1263	12/9	1	341	2

Zdroj: Vlastné spracovanie, 2014

Údaje o počtoch zamestnancov úradov miestnych samospráv neuvádzajú v stave starostu a hlavného kontrolóra obce. V malých obciach ako napríklad Podkriváň, Korytárky majú v stave počtu uvedených aj zamestnancov školských zariadení spravidla preto, lebo tieto nemajú právnu subjektivitu a sú vedené ako preddavkové organizácie obce

Nie všetky miestne samosprávy efektívne dokážu poskytovať verejné služby prostredníctvom svojich obecných úradov, preto na dobrovoľnom princípe vytvorili spoločné obecné úrady. Tabuľka č. 7.1.2 uvádza sídlo, prehľad rozsahu výkonu kompetencií ktoré sú na území Podpoľania vykonávané prostredníctvom spoločných obecných úradov.

Tab. č. 7.1.2 Prehľad počtu spoločných obecných úradov

Sídlo spoločného obecného úradu	Počet obyvateľov v/ žiakov	Vykonávané pôsobnosti	Pre obce
Hriňová	9054	stavebný poriadok a územné plánovanie, špeciálny stavebný úrad, ochrana prírody a krajiny, štátna vodná správa, opatrovateľská služba	Hriňová, Detviarska Huta, Látky
Kriváň	3208	stavebný poriadok a územné plánovanie, špeciálny stavebný úrad, ochrana prírody a krajiny, ochrana ovzdušia, štátna vodná správa	Korytárky, Kriváň, Podkriváň
Vígľaš	4548	stavebný poriadok, špeciálny stavebný úrad, ochrana prírody a krajiny, štátna vodná správa, opatrovateľská služba	Vígľaš, Dúbravy, Horný Tisovník, Klokoč, Slatinské Lazy, Stará Huta, Vígľašská Huta-Kalinka
Detva	2112 žiak.	školsťvo	Detva, Hriňová
Zvolen	2535	stavebný poriadok	Zv. Slatina, Očová

		a územné plánovanie, špeciálny stavebný úrad, ochrana prírody a krajiny, opatrovateľská služba	
Stožok	986	Samostatný stavebný úrad	Stožok
B. Bystrica	-----	stavebný poriadok, opatrovateľská služba	Hrochoť

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov Ministerstva vnútra SR a vlastný výskum, 2014

Z uvedenej tabuľky môžeme sledovať, že počet obcí územia Podpolania, ktoré sú súčasťou spoločných obecných úradov je 14. V prípade Detvy je to spoločný školský úrad. Podľa ustanovení zákona NR SR č.596/2003 o štátnej správe v školstve a školskej samospráve, sú školskými úradmi tie obce, ktoré sú zriaďovateľmi škôl s celkovým počtom najmenej 1000 žiakov. Len jedna obec nie je súčasťou žiadneho spoločného obecného úradu, a tou je obec Stožok, ktorá má vlastnú vyškolenú zamestnankyňu (pre stavebný úrad), zároveň je to výhodnejšie ako pre občanov, ktorí nemusia chodiť ďaleko, tak aj pre obec z hľadiska finančných prostriedkov.

Ostatné inštitúcie verejnej správy

Štruktúra inštitúcií a organizácií územia Podpolania odzrkadľuje reformu verejnej správy. Od roku 1996 do roku 2003 existoval okresný úrad v Detve, ako jeden zo 79 OÚ, ktorý zastrešoval integrovanú miestnu štátnu správu. Prechodom kompetencií na samosprávu a zrušením OÚ sa v roku 2004 prechodne zmenila štruktúra inštitúcií v území, pričom boli zriadené detašované pracoviská frekventovaných agend štátnej administratívy. Územne patrí Podpolanie aj keď sa rozprestiera na území troch okresov do Banskobystrického samosprávneho kraja. Z účinnosťou od 1.10.2013 v rámci reformy verejnej správy ESO bol v Detve opäť zriadený okresný úrad druhého typu(OÚ). Rozsah výkonu kompetencií všeobecnej a špecializovanej miestnej štátnej správy v území Podpolania uvádza tabuľka č.7.1.3. Od 01.10.2013 má okresný úrad postavenie rozpočtovej organizácie s bez právnej subjektivity, ktorý riadi a za jeho činnosť zodpovedá prednosta okresného úradu. V mene obvodného úradu v administratívnoprávnych vzťahoch koná a rozhoduje príslušný odbor.

Tab. č. 7.1.3 Prehľad počtu a územnej pôsobnosti inštitúcií štátnej správy

Názov inštitúcie	Vykonyvané pôsobnosti	Počet zamestnancov
Okresný úrad Detva pre 15 obcí okresu Detva	- životné prostredie, správa katastra nehnuteľnosti, všeobecná vnútorná správa, civilná ochrana	22
Okresný úrad Zvolen pre obce Zv. Slatina, Očová a 15 obcí okresu Detva ako rozšírené kompetencie	-životné prostredie, správa katastra nehnuteľnosti, všeobecná vnútorná správa, civilná ochrana - lesná a pozemková správa školstvo, živnostenské podnikanie, cestná doprava a pozemné komunikácie	Neuvádza sa
Okresný úrad Banská Bystrica pre obec Hrochoť a 15 obcí okresu Detva, obce Zv. Slatina, Očová ako rozšírené kompetencie	-životné prostredie, správa katastra nehnuteľnosti, všeobecná vnútorná správa, civilná ochrana živnostenské podnikanie, cestná doprava a pozemné komunikácie -krízové riadenie, školstvo, výstavby a bytová politika,	Neuvádza sa
Daňový úrad Zvolen	pracovisko Detva	9
Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen	pracovisko Detva	34
Obvodné oddelenie Policajného zboru SR v Detve	Občianske preukazy, vodičské preukazy, pasy, všeobecné policajné služby	Neuvádza sa

Obvodné oddelenie Policajného zboru SR v Hriňovej	všeobecné policajné služby –spádová oblasť Hriňová	Neuvádza sa
Sociálna poisťovňa Zvolen	pracovisko Detva	6
Všeobecná zdravotná poisťovňa Zvolen	pracovisko Detva	2

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov Ministerstva vnútra SR,2014

Obce z okresu Detva patria k Okresnému úradu Detva a obec obce Zvolenská Slatina, Očová patria pod územnú pôsobnosť OÚ Zvolen – OÚ prvého typu a obec Hrochoť pod OÚ Banská Bystrica – OÚ v sídle kraja. Okresné úrady nie sú členmi VSP Podpolanie, keďže nemajú sídlo na jeho území, avšak vedenie verejno-súkromného partnerstva plánuje dlhodobú spoluprácu s hore uvedenými okresnými úradmi. Spolupráca by sa týkala najmä posudzovania pripravených rozvojových dokumentov a projektov z odborného hľadiska. V meste Detva je ako v poslednom okresnom meste od roku 1998 nedostavaná budova okresného úradu. Jej kapacita je dostatočná pre umiestnenie inštitúcií verejnej správy a významné inštitúcie tretieho sektora pod jednu strechu.

Poštové, bankové a iné finančné služby

Najlepšiu vybudovanú sieť z peňažných inštitúcií má Poštová banka, ktorá využíva pobočky Slovenskej pošty. Slovenská pošta má zastúpenie v 14 obciach Podpolania a zabezpečuje rôzne poštové a peňažné služby pre miestnych obyvateľov. pozri tabuľku č.1 Najväčším problémom v rámci tejto oblasti sú chýbajúce bankomaty.

Iné komerčné inštitúcie -banky a poisťovne zastúpené v mestách Podpolania– Slovenská sporiteľňa (2), Všeobecná úverová banka a.s. (2), OTP banka a.s. (1Prima Banka, Allianz a.s., Poisťovňa, Kooperativa a.s.

Cirkevné inštitúcie

Dňa 12.septembra 1995 vznikol na základe rozhodnutia banskobystrického diecézneho biskupa Mons. Rudolfa Baláža dekanát Detva so sídlom v Detve, do jeho správy patria tieto Cirkevné organizácie - Rímsko-katolícky farský úrad v Detve, Hriňovej, Kriváni, Detsvianskej Hute, Vígľašskej Hute – Kalinke, Stožku, Podkriváni, Očovej, Zvolenskej Slatine, Kláštor kapucínov v Hriňovej v Očovej, Zvolenskej Slatine. Pod „Západný dištrikt Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku so sídlom vo Zvolene patria farské úrady v Hrochoti, Hornom Tisovníku, Očovej a Zvolenskej Slatine. Umiestnenie iných cirkevných inštitúcií a sakrálnych stavieb na Podpolaní dokumentuje tabuľka.

Tab. č. 7.1.4 Cirkevné inštitúcie a sakrálné stavby

	Kostol kat.	Kostol evan.	Kláštor	Kaplnka Kat.	Zvonice	Božia muka	Križové cesty	Prícestný križ	Dekanát	Farský úrad kat.	Farský úrad evan.	Pastoračné centrum	Dom smútku
Detva	1	-	1	3	1	4	1	28	1	1	-	1	1
Detvianska Huta	1	-	-	3	-	-	-	7	-	1	-	-	1
Dúbravy	1	-	-	-	1	-	-	7	-	-	-	-	1
Horný Tisovník	1	1	-	-	3	-	-	-	-	-	1	-	1
Hriňová	3	-	1	4	1	1	1	26	-	1	-	-	1

Hrochoť	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Klokoč	1	-	-	-	1	-	-	5	-	-	-	-	-
Korytárky	1	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	1
Kriváň	1	-	-	1	-	-	-	6	-	1	-	-	1
Látky	1	-	-	4	1	-	1	2	-	-	-	-	1
Očová	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1
Podkriváň	4	-	-	2	-	-	-	6	-	1	-	1	1
Slatinské Lazy	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1
Stará Huta	1	-	-	1	-	-	-	6	-	1	-	-	1
Stožok	1	-	-	-	-	-	-	4	-	1	-	-	1
V. H. Kalinka	1	-	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	1
Vígľaš	1	-	-	1	-	-	-	3	-	-	-	-	1
Zvolenská Slatina	1	1	1	-	-	-	-	3	-	-	1	1	1
Spolu	21	4	3	20	8	5	3	85	1	9	4	3	17

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov obcí, 2014

Mimovládne organizácie a združenia

Spoločenský život v obciach Podpoľania je pestrý, potreby občanov okrem úradov miestnych samospráva a miestnej štátnej správy zabezpečuje 178 občianskych združení a neziskových organizácií (ďalej: MVO) (tabuľka 3). Miestne MVO svojou činnosťou prispievajú v prvom rade k prehĺbeniu kultúrnych hodnôt a zachovaniu ľudových tradícií a zvyklostí. Na území Podpoľania pôsobi celkom:

- 1 neinvestičný fond,
- 6 neziskových organizácií,
- 1 záujmové združenie právnických osôb (strojársky klaster),
- 2 živnostenské spoločenstvá, (Živnostenské spoločenstvo v regióne Detva, Cech bryndziarov),
- 3 mikroregióny, združenia obcí (KZ Podpoľanie, mikroregión Hučava a Severné Podpoľanie),
- 2 ZMO (regionálne združenia miest a obcí),
- 178 občianskych združení, podrobnejšiu špecifikáciu uvádza tabuľka č.7.1.5.
- odborové organizácie a organizácie zamestnávateľov,
- pozemkové a lesné spoločenstvá, (urbárske spoločenstvá, pasienkové spoločenstvá), uvádza tabuľka č.3 PS s právnou subjektivitou¹² a tabuľka č.4 ,PS bez právnej subjektivity¹⁴ stav k 31.12.2012

Tab. č. 7.1.5 Register pozemkových spoločenstiev

Právna forma	Úplný názov spoločenstva	Štatutárny zástupca	Celková výmera pozemk.spoločenstva			
			LP	PP	Ostatná plocha	Spolu
PS	Urbariát obce Zvolenská Slatina, pozemkové spoločenstvo	Ján Beňo	794,86	87,71		882,57
PS	Pozemkové spoločenstvo obce Očová	Ján Holík	1116,45	528,84		1645,29
PS	Pozemkové spoločenstvo so sídlom v Starej Hute	Jozef Sakáč	98,4	30,67		126,95

PS	Lesy Tisovníky - ZVSL, pozemkové spoločenstvo	Ján Petráš	1116,5			1903,62
PS	Pozemkové spoločenstvo - Spoločná hora Čvikotka	Ing. Juraj Hazlinger	84,23	0,01		83,77
PS	Spoločná hora - Hriňová - Riečka, pozemkové spoločenstvo	Ján Lalík	31,14	0,74		31,69
PS	Pasienkové spoločenstvo Kriváň - pozemkové spoločenstvo	Štefan Marcinek	51,74	25,76		77,5
PS	Urbárska spoločnosť Jedlina-Banisko, pozemkové spoločenstvo	Pavel Tuhársky	30,43	27,03	0,54	58
PS	Pozemkové spoločenstvo Podkriváň	Jozef Fulajtár	215,14	231,58		446,72
PS	Urbáriát, pozemkové spoločenstvo Devianska Huta	Matúš Gibala	87,86	2,35		91,55
PS	Pozemkové spoločenstvo - Pasienková spoločnosť Korytárky	Peter Daloga		45,3	0,08	45,3
PS	Urbárska spoločnosť Dúbravy - Pozemkové spoločenstvo	Ján Kapec	68,21	10,09	1,17	79,47

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov Ministerstva vnútra SR, „stav k 31.03.2012 (okres DT a Zvolen)“

Tabuľka č. 7.1.6 Evidencia pozemkových spoločností bez práv. subjektivity

Právna forma	Úplný názov spoločnosti	Štatutárny zástupca	Celková výmera pozemk. spoločnosti			
			LP	PP	Ostatná plocha	Spolu
BPS	Urbárske spoločenstvo Slatinka, pozemkové spoločenstvo	Ing. Ján Mikuš	142,58	14,63		157,21
BPS	Pozemkové spoločenstvo Sihla, sídlo Stará Huta	Ján Konôpka	35,38		4,67	35,38
BPS	Pasienkové spoločenstvo Detva - Húsová	Ján Fekiač	38,01	96,49	2,06	13,6,56
BPS	Urbárska spoločnosť Detva	Ing. Peter Krinovič	638,9			638,9
BPS	Urbárska spoločnosť Stožok	Ing. Ján Beňo	46,06			46,06
BPS	Ostrôžka, pozemkové spoločenstvo, sídlo Detva	Ing. Ján Stehlík	83,74			83,74
BPS	Urbár Klokoč, pozemkové spoločenstvo	Jozef Vyletel	119,94	29,66		149,6
BPS	Pasienková spoločnosť Stožok	Ing. Jana Parobková		45,2	0,09	45,2
BPS	Pozemkové spoločenstvo Kriváň - Nadpriekopa	Ing. Štefan Gáborik	18,69	4,24		23,02
BPS	Urbárska spoločnosť Kramárska-Matiašove Breziny	Marián Ferienčík	81,51			81,51
BPS	Lesná urbárska spoločnosť - Látky	Ján Segeč	132,19			132,19
BPS	Pozemkové spoločenstvo Vigľaš	Ing. Peter Jaloviar PhD.	72,25			72,25
BPS	Pasienkové spoločenstvo Devianska Huta, pozemkové spoločenstvo	Pavel Šulek	24,48	12,18		36,69
BPS	Pozemkové spoločenstvo Monte Grapa	Jaroslav Čavoj	63,8			63,8

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov Ministerstva vnútra SR, „stav k 31.03.2012 (okres DT a Zvolen)“

Významným združením miestnych samospráv je Koordinačné združenie obcí mikroregiónu Podpolanie (KZ Podpolanie), vzniklo 16.09.1994 a jeho zakladateľmi boli obce súčasného okresu Detva. Cieľom združenia je zastupovať záujmy miest a obcí, koordinovať ich vzájomnú súčinnosť v rámci rozvoja mikroregiónu, ako aj podnikateľské aktivity miestnych subjektov za účelom vytvorenia spoločného hospodárskeho priestoru pre zabezpečenie a realizáciu zámerov, ktoré sú spoločným záujmom miest a obcí mikroregiónu Podpolanie a to najmä v oblastiach regionálneho rozvoja: technickej infraštruktúry, výroby, dopravy, životného prostredia, ochrany prírody a využitia prírodných zdrojov, poľnohospodárstva, turistiky, zdravotníctva, školstva, kultúry a pod. Združenie je splnomocnené obecnými a mestskými zastupiteľstvami jednať v ich mene pri zabezpečovaní rozvoja územia, získavaní investorov, finančných prostriedkov, plánov a projektov rozvoja územia a to s domácimi i zahraničnými partnermi. Združenie zabezpečuje propagáciu mikroregiónu a jeho reprezentáciu navonok.

Občianske združenia

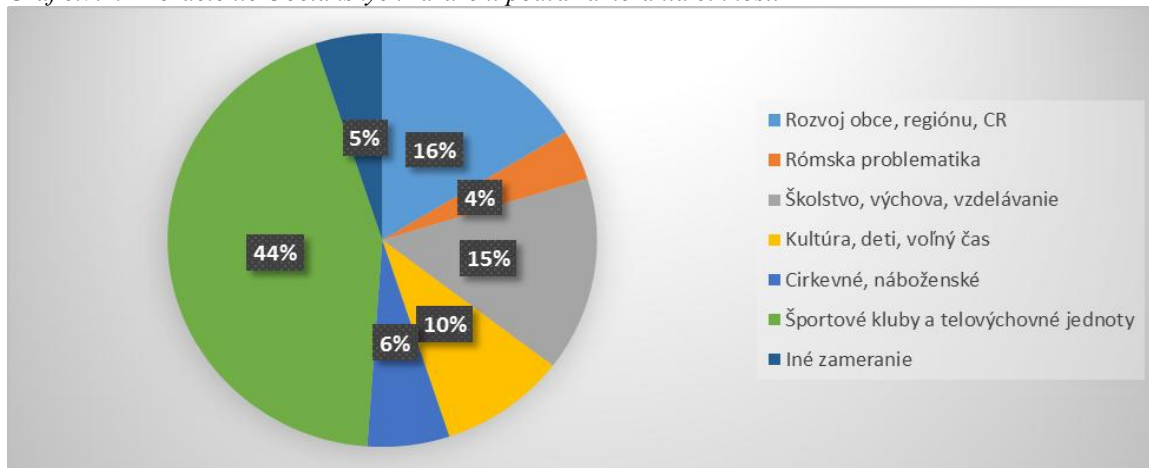
Neziskové organizácie a občianske združenia (všetky majú právnu subjektivitu) na území Podpolania poskytujú rôzne doplnkové aj verejné služby pre miestnych obyvateľov. V tabuľke č. 7.1.7 sme jednotlivé O.Z. kategorizovali do sedem oblastí. Z celkového počtu 178 registrovaných združení 78 je zastúpených pre oblasť športu čo podľa grafu č. 1 predstavuje 44 %. Rozvojom obce a regiónu sa venuje 29 O.Z. čo predstavuje 16 %, medzi naj úspešnejšie združenia patria O.Z Podpolanie a Šport Poľana ktoré pre svoju činnosť zabezpečili viac ako 2,5 mil € pre financovanie činnosti MAS 4P Podpolanie.

Tab. č. 7.1.7 Registrované občianske združenia

Počet.	Názov organizácie	Obec sídla	Oblasť činnosti
29	Podpolanie, Aktívne mesto, 3UMF, Centrum komunity Podpolanie, Detva pre 3. tisícročie, Detvan, Podpolanie nad zlato, Sportpolana, Komunikačné Centrum Detva, n.o. , Cykloklub Poľana.	Detva, Hriňová	Rozvoj obce, regiónu, CR
7	Krok nádeje	Detva	Rómska problematika
27	ŠK Human-Kaľamárka, Cesta poznania, Podpoľanec , ZRPŠ	Detva	Školstvo, výchova, vzdelávanie
17	Slnečnica, nezábudka, Zornička	Hriňová	Kultúra, deti, voľný čas
11	4K	Stožok	Cirkevné,náboženské
75	Športové kluby a telovýchovné jednoty	Všetky obce	Športové,
9	Aladár, Bystrô, Maják	Očová	Iné zameranie

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe údajov registra Ministerstva vnútra SR, 2014

Graf č. 7.1.1 Rozdelenie Občianskych združení podľa zamerania činnosti

Zdroj: Tab. č.7.1.7

Najväčší počet OZ je registrovaných v meste Detva 86 a najmenej v obci Horný Tisovník 1.

7.2 Kultúra, kultúrne inštitúcie a kultúrne dedičstvo

Detva a obce Podpoľania boli oddávna významným nositeľom kultúrnych hodnôt, zásluhou jedinečnosti ľudovej kultúry, tradícií a príťažlivej kultúrnej krajiny. V povedomí širokej verejnosti je tento kraj zapísaný ako istý fenomén a symbol. Na území VSP Podpoľanie sa zachovali historicky hodnotné formy osídlenia, najmä v jadrových častiach obcí a na lazoch. Miestne časti a lazy dokladajú jedinečnosť rozptýleného laznického spôsobu osídlenia typického pre oblasť Podpoľania.

Súčasťou kultúrneho dedičstva regiónu sú aj kultúrne pamiatky evidované v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok Slovenskej republiky. V kategórii nehnuteľných pamiatok z celkového počtu 34 prevažujú objekty ľudovej architektúry. K historicky najvýznamnejším pamiatkovo-chráneným objektom v regióne patrí Vígľašský zámok a sakrálne stavby - kostoly v Detve, Vígľašskej Hute Kalinke a Hriňovej. Obec Vígľaš, v minulosti predala za symbolickú korunu ako vlastník Vígľaškého zámku, čím sa jej podarilo realizovať záchranu a sprístupnenie objektu pre verejnosť z prostriedkov EÚ. K pamiatkovo chráneným objektom drobnej architektúry patria najmä drevené vyrezávané kríže prúcestné a náhrobné, ktoré sú dielami miestnych majstrov. Pamiatkami hnutelného charakteru sú najmä sakrálne umelecké predmety a obrazy.

V každej obci Podpoľania a meste okresu, je vybudované kultúrne zariadenie a knižnica, ktoré poskytujú základné priestorové podmienky pre aktivity v oblasti kultúry. Kraj pod Poľanou bol donedávna jedným z málo regiónov, ktorý nemal stánok, reprezentujúci potenciál bohatstva svojho kultúrneho dedičstva. Z tohto podnetu bolo založené v roku 1994 Podpolianske múzeum, ktoré sa zameriava najmä na budovanie a sprístupnenie zbierok najmä z oblasti národopisu a v roku 2014 bolo presťahované do vyhovujúcejších priestorov. Zriaďovateľom múzea je mesto Detva. S výnimkou knižníc, je to jediné špecializované zariadenie kultúry v okrese a zároveň jedno z málo múzeí, na ktoré neprispieva štát alebo VÚC. K potenciálu regiónu patrí zariadenie nadregionálneho významu - prírodný amfiteáter, ktorý ponúka možnosti viacúčelového využitia.

Za silnú stránku regiónu možno považovať ľudský potenciál, tvorený najmä širokou členskou základňou kolektívov ZUČ a aktivistov kultúry. Najviac kolektívov pôsobí v Detve a Hriňovej, menší počet v obciach regiónu. Najširšiu základňu predstavujú folklórne žánre.

V regióne je aj mnoho nadaných a tvorivých jednotlivcov, ktorí nie sú nikde evidovaní, ale vynikajú v rôznych prejavoch (ľudové remeslá, spev, tanec, hra na ľudových hudobných nástrojoch, výtvarné umenie, fotografia a pod.). Región vyniká kultúrnymi aktivitami, z ktorých mnohé majú nadregionálny význam. K najprestížnejším podujatiam patria Folklórne slávnosti pod Poľanou v Detve, ktoré sú zaradené do kalendára medzinárodných podujatí CIOFF. Aktivity v oblasti kultúry sú vecou jednotlivých miest a obcí, najmä kultúrnych zariadení, ktorých sú obce sú zriaďovateľom, ale aj záujmových združení a spolkov pôsobiacich v rámci obce. Ponuka a kvalita aktivít v oblasti kultúry je rôznorodá. Mnohé kultúrne tradície sa udržiavajú jednak v generačnej kontinuite z pokolenia na pokolenie, a tiež cielene v kolektívoch ZUČ. Špecifickú výučbu v jednotlivých umeleckých žánroch pre deti zabezpečujú ZUŠ v Detve, Hriňovej a pobočka vo Vígľaši.

V území VSP Podpoľanie neexistuje sieť kultúrnych zariadení regionálneho charakteru, ani vyššieho štandardu, ktoré by spĺňali súčasné nároky a požiadavky v tejto oblasti. Existujúce zariadenia sú zastaralé, nemoderné, s nedostatočným vybavením, neposkytujú príjemné a príťažlivé prostredie k tomu, aby tu obyvatelia trávil svoj voľný čas a kultúrne sa mohli vyžiť. Detva ako kultúrne centrum regiónu má tri kultúrne domy, ktoré spĺňajú požadované súčasné štandardy. Budova bola postavená v roku 1961 a v roku 2013 bola realizovaná generálna obnova. V Detve a Hriňovej, ale aj v niektorých obciach chýbajú klubové priestory pre mládež a tým aj lepšie možnosti pre jej vlastné aktivity.

Financovanie miestnej kultúry je nedostatočné, oblasť kultúry je financovaná najmä z rozpočtu miest a obcí. V rozpočte miest a obcí je nedostatok finančných prostriedkov na obnovu a modernizáciu zariadení, ale tiež aj na ich prevádzkovanie a činnosti v oblasti kultúry. Súčasnú možnosť podpory zo strany štátu nie sú dostatočné, no aj tie možnosti, ktoré existujú, sú zo strany miest a obcí využívané pomerne málo. Pracovníkom kultúry a obecných úradov chýbajú manažérske zručnosti a skúsenosti pre jednoduché projektovanie a získavanie podpory z rôznych verejných zdrojov. Táto činnosť nie je vôbec dostatočne podporovaná ani Podpolianskym osvetovým centrom vo Zvolene.

Aj väčšina objektov, ľudových stavieb, ktoré patria k hmotnému kultúrnemu dedičstvu regiónu, chátra. Vlastníci poväčšine nemajú záujem ani prostriedky na ich udržiavanie a obnovu a obce nemajú prehľady o týchto objektoch. Mnohé z uvedených objektov sú navrhnuté na vyradenie zo zoznamu, pretože už nespĺňajú kritériá pamiatkovej ochrany. Príspevky zo strany štátu sú minimálne. Ďalšou kategóriou sú hnutelné kultúrne pamiatky. Väčšina z nich je v majetku cirkvi a vyžaduje si potrebu reštaurovania.

S výnimkou miest Detva a Hriňová, ani v jednej z 16 obcí nie je kultúra zabezpečená profesionálnym pracovníkom. Medzi súčasnými pracovníkmi kultúry regiónu chýbajú vysokoškolsky vzdelaní odborní pracovníci a schopní manažéri.

Na úrovni štátu, ale aj banskobystrického regiónu a tiež aj miest a obcí nie je finančné krytie potrieb kultúry a neexistuje koncepcia rozvoja miestnej kultúry.

Základom rozvoja kultúry je atraktívny potenciál regiónu a záujem verejnosti o kultúrne dedičstvo. Potenciál regiónu je predpokladom pre šírenie a prezentáciu kultúrnych hodnôt nielen doma, ale aj z hranicami, najmä prostredníctvom rozširovania kultúrnych kontaktov, vzájomných výmen a rôznych foriem propagácie. Potrebné je docenenie vlastných hodnôt regiónu a vytvorenie príťažlivej ponuky, čo zároveň prispeje k zatraktívneniu regiónu. V tejto súvislosti je potrebné dobudovanie a rozvoj služieb súvisiacich s uspokojovaním potrieb a kultúrneho vyžitia obyvateľov regiónu, ale aj návštevníkov, teda posilnenie kultúry v záujme jej prepojenosti na cestovný ruch. Z tohto dôvodu aj hlavné zámery v oblasti rozvoja kultúry okresu Detva by mali smerovať najmä ku skvalitneniu siete kultúrnych zariadení, zvýšeniu ich štandardu, k zatraktívneniu prostredia obnovou a modernizáciou, oživením lazov. Ďalej je potrebné zabezpečiť postavenie Detvy ako kultúrneho fenoménu a jedinečného tradičnej

kultúry a to jednak v rámci Banskobystrického samosprávneho kraja ako aj Slovenskej republiky. To predpokladá posilnenie inštitucionálnej základne, partnerstiev pre dosiahnutie tohto cieľa, ale aj skvalitnenie personálneho zabezpečenia kultúry a podujatí nadregionálneho charakteru.

Významnými príležitosťami pre podporu rozvoja kultúry v regióne sú možnosti, ktoré ponúkajú podporné granty a fondy na národnej úrovni a iné zdroje, (EÚ).

Ohrozením kultúry a kultúrnej identity regiónu je predovšetkým odsúvanie problematiky miestnej kultúry na okraj záujmu a jej nedocenenie štátom, ako aj neexistencia kultúrnej politiky miestnej kultúry v rezorte kultúry. Veľkou bariérou je nedostatočná podpora obnovy zariadení kultúrnej infraštruktúry vo vidieckych mestách a tým aj pretrvávanie regionálnych rozdielov vo vybavenosti zariadení kultúrnou infraštruktúrou. Nedostatočné vyrovnanie regionálnych rozdielov spôsobuje znevýhodnenie obyvateľov Podpoľania oproti obyvateľom tých miest, ktorí majú lepšiu dostupnosť ku kultúre a širšie možnosti kultúrneho vyžitia sa, než obyvatelia podpoľianskych miest a obcí.

Nedostatočné rozvojové stimuly zo strany štátu a nevyvážený regionálny rozvoj spôsobujú sociálny úpadok regiónu, jeho miest a obcí, prehlbovanie rozdielov a tiež aj odchod mladých ľudí do väčších miest a zahraničia. Neprimerané rozdeľovanie verejných finančných prostriedkov v neprospech miestnej kultúry tieto rozdiely ešte viac prehľbuje.

Ohrozením miestnej kultúry je aj komercionalizácia kultúry a negatívne vplyvy masovokomunikačných prostriedkov, ktoré vplývajú a negatívne formujú vkus a hodnotový rebríček najmä detí a mladých ľudí. Prehľad jednotlivých prvkov a subjektov ktoré súvisia s uchovávaním kultúry a kultúrneho dedičstva zobrazuje Príloha č.2 a č.3.

Tab. č.7.2.1 Kultúrne inštitúcie a objekty kultúrneho významu

Názov obce	Kultúrny dom	Galéria	Prírodný amfiteáter	Knižnica	Hrad, zámok	Hradisko	Sochy v exteriéri	Technické pamiatky	Národopisná expozícia	Hroby významných dejateľov	čintoríny	Prírodné pozoruhodnosti	Iné pamiatky	Múzeum, pamätné izby
Detva	3	1	1	1	-	1	3	1		8	1	2	1	1
Detvianska Huta	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	3	.
Dúbravy	1			1							1	1	1	
H. Tisovník	-	-	-	1	-	-	-	-	--	1	2	1	1	-
Hriňová	1	-	-	1	-	-	1	1	-	-	1	1	1	-
Hrochoť	1			1		1		1			1	6		
Klokoč	1	-	-	1							1	7	1	1
Korytárky	1		1	1							1			
Kriváň	1	-	--	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-
Látky	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-
Očová	1			1							1		1	1
Podkriváň	1			1						1	2		1	
Slatinské Lazy	1			1							1	1		
Stará Huta	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	1	-	1
Stožok	1	-	-	1	-	-	9	-	-	2	1		-	-
V.H. Kalinka	1		-	-			1	1			2	1	2	

Vígľaš	1	-	-	1	1	1		1	-	-	1		-	-
Zvolenská Slatina	1	1	-	1			2			6	1			
Spolu	19	2	3	15	1	4	17	5		16	14	20	9	4

Zdroj: vlastný prieskum, 2014

Z tabuľky je vidieť, že Podpoľanie disponuje veľkým počtom kultúrnych domov ale technický stav nie je uspokojivý, výnimku tvoria niektoré kultúrne domy v mestách Podpoľania.

Zoznam významných podujatí ktoré sú na Podpoľaní pravidelne počas roka organizované v mestách a obciach sú uvedené v Príloha č.4 a č.5

SWOT analýza – administratíva, inštitúcie a organizácie

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • opätovné zriadenie OÚ • fungujúce VSP Podpoľanie s tradíciou od roku 1994 • výhodná geografická poloha • existujúca inštitucionálna základňa • kultúrne podujatia nadregionálneho významu - FSP Očovská hruda • Detva ako symbol slovenskosti • živé tradície folklóru Detvy a Podpoľania • uchovávanie a pestovanie kultúrnych hodnôt v generačnej kontinuite 	<ul style="list-style-type: none"> • neexistuje marketing kultúry • únik kvalifikovaných ľudí z regiónu pre nedostatok pracovných príležitostí • nedostatočná spolupráca mesta s organizáciami pracujúcimi v kultúre • chýbajúci register občianskych združení, miestnych spolkov, krúžkov, kolektívov, jednotlivcov – umelcov, majstrov tradičných ľudových remesiel, lektorov, tvorcov • nedostatočná starostlivosť o historický stavebný fond a drobnú architektúru • zlý technický stav väčšiny kultúrnych zariadení a ich slabá vybavenosť (Podpolianske múzeum, obecné knižnice)
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • finančná podpora z fondov EÚ a z iných verejných zdrojov • záujem o kultúru 	<ul style="list-style-type: none"> • nejasné partnerstvo a podporazo strany VÚC • nepriaznivá kultúrna politika, uprednostňovanie iných oblastí pred kultúrou • netransparentné posudzovanie projektov zo strany riadiacich orgánov • chýbajúce kultúrne zariadenie regionálneho významu financovaného štátom alebo VUC • obmedzujúca a ohrozujúca koordinácia zo strany NOC a nezájum spolupracovať zo strany SOZA, LITA, FVU • nedostatočná metodická a odborná pomoc • nedostatočné ohodnotenie činnosti OZ Podpoľanie zo strany verejného sektora • VÚC koncepčne neriadiregionálny rozvoj • nepostačujúca koordinácia, spolupráca a riadenie kultúry zo strany obcí a VÚC • chýbajúca koncepcia činností v oblasti kultúry a uchovávaní kultúrneho dedičstva na úrovni obcí a VÚC

8. Popis materiálových zdrojov

8.1 Stav vysporiadania vlastníckych vzťahov

Register obnovenej evidencie pozemkov (ROEP)

Cieľom spracovania ROEP je obnova evidencie pozemkov a usporiadania právnych vzťahov k nim. So spracovaním ROEP sa v území Podpoľania začalo v roku 1993.

V súčasnosti stav k 22.07.2014 podľa Úradu geodézie, kartografie a katastra SR majú všetky mestá a obce v území Podpoľania ukončené procesy ROEP.

Pozemkové úpravy

Vysoká miera rozdrobenosti pozemkového vlastníctva na Slovensku, kde Podpoľanie nie je výnimkou dosiahla taký stav, že stráca prehľad, komplikuje sa trh s nehnuteľnosťami a zároveň sa zhoršil záujem a starostlivosť o malé poľnohospodárske a lesné parcely. Cieľom pozemkových úprav je tento stav v čo najväčšej možnej miere upraviť. V území Podpoľanie sa začalo s pozemkovými úpravami v roku 2003.

V súčasnosti stav k 22.07.2014 podľa Úradu geodézie, kartografie a katastra SR sú ukončené pozemkové úpravy v obci Horný Tisovník, Stožok. V obciach Detvianska Huta, Dúbravy prebiehajú, v obci Podkriváň sa začali prípravné práce.

Tab.8.1.1 ROEP a pozemkové úpravy

Názov dokumentu	Detva	D.Huta	Dúbravy	H. Tisovník	Hriňová	Hrochof	Klokoč	Korytárky	Kriváň	Látky	Očová	Podkriváň	Sl. Lazy	Stará Huta	Stožok	V.H.Kalinka	Víglaš	Zv. Slatina
ROEP ukončený	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
PÚ ukončené				X											X			
PÚ prebieh.		X	X									X						

Zdroj: www.skgeodesy.sk, 2014

8.2 Plánovacie a rozvojové dokumenty v regióne

Mestá a obce, patriace do VSP Podpoľanie, mali v predchádzajúcom období spracované a schválené rozvojo-plánovacie dokumenty, všetky mali vypracovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) na roky 2007-2013, niektoré obce ho čiastočne aktualizovali.

V súčasnosti obce začali s prípravou PHSR na obdobie 2014-2020, sú v rôznom stupni spracovania, niektoré už majú PHSR schválený, iné robia audit svojho územia, resp. sú v inom procese. Nakoľko Partnerská dohoda bola schválená v 06/2014, a ani VÚC BB ešte nemá spracovaný PHSR VÚC BB na roky 2014-2020, jeho pôvodný PHSR bol len aktualizovaný v roku 2011, je zrejmé, že v PHSR jednotlivých obcí nastanú zmeny s cieľom dodržať súlad s nadradenými dokumentmi.

K ďalším plánovacím dokumentom patrí Územno-plánovacia dokumentácia, ktorá však podľa počtu obyvateľov nie je v regióne povinná pre všetky obce. V súčasnosti majú túto dokumentáciu spracované obidve mestá a deväť obcí.

VSP Podpoľanie v minulosti spracovalo niekoľko rozvojových dokumentov (ROP okresu Detva na roky 2001-2005, PHSR mikroregiónu Podpoľanie, Integrovanú stratégiu územia VSP (MAS) Podpoľanie, podľa ktorých sa snažili jednotliví zástupcovia partnerstva viesť rozvoj v regióne.

Na základe uvedených informácií je zrejmé, že mestá a obce VSP Podpoľanie mali už v minulosti pripravené dokumenty pre svoj rozvoj a aj v súčasnosti ich pripravujú pre ďalšie obdobie.

Tab. 8.2.1 Plánovacie a rozvojové dokumenty

Názov dokumentu	Detva	D.Huta	Dúbravy	H. Tisovník	Hriňová	Hrochof	Klokoč	Korytárky	Kriváň	Látky	Očová	Podkriváň	Sl. Lazy	Stará Huta	Stožok	V.H.Kalinka	Víglaš	Zv. Slatina
PHSR	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
ÚP	X		X		X	X		X	X	X	X				X		X	X

Zdroj: Vlastný prieskum, stav k roku 2013

PHSR – Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

ÚP – územný plán

8.3 Situácia v bývaní, obývanosti a vybavenosti bytového fondu

Bytový fond územia spolu Podpoľanie podľa štatistického úradu SR - výsledkov SOBD z r. 2011, malo územie Podpoľania spolu 15 489 bytov, z toho obývaných 13 020 bytov, neobývaných 2 376 bytov.

Podľa formy vlastníctva väčšinu bytov tvoria vlastné byty: v bytových domoch 33 %, v rodinných domoch 53 % z celkového počtu obývaných bytov. Ďalšími formami vlastníctva sú obecné byty, tie tvoria 2,9 %, družstevné 3,6 %, iné formy vlastníctva 7,5 %.

Z toho Domový fond v území Podpoľania tvorilo spolu 6 928 domov, z toho neobývaných 2 376, z nich určené na rekreáciu je 1 329 domov, počet domov s nezistenou obývanosťou je 90. Podrobné informácie a prehľad za jednotlivé obce sú uvedené v tabuľke.

Tab. 8.3.1 Bytový fond územia

Názov dokumentu	Detva	D.Huta	Dúbravy	H. Tisovník	Hriňová	Hrochoť	Klokoč	Korytárky	Kriváň	Látky	Očová	Podkriváň	Sl. Lazy	Stará Huta	Stožok	V.H.Kalinka	Vígľaš	Zv. Slatina	Spolu
Byty celkom	5525	256	399	219	2795	572	200	399	578	407	1104	398	184	243	346	211	618	1035	15489
z toho obývané	4963	229	296	84	2387	508	164	300	526	202	940	224	151	126	326	124	560	910	13020
z toho neobývané	534	26	103	134	377	64	31	96	52	198	160	172	32	117	20	83	57	120	2376
Podľa formy vlastníctva																			
Vlastné v byty v byt. domoch	2447	21	31	2	879	64	11	23	38	56	148	25	26	9	42	6	105	133	4066
Vlastné v byty v rod. domoch	1543	193	253	76	1121	400	135	256	430	136	709	186	109	109	175	105	388	604	6928
Obecné byty	134	2	1	0	28	0	3	4	21	0	0	2	1	0	85	2	8	93	384
Družstevné byty	219	0	0	0	227	0	0	1	0	0	2	0	1	0	0	0	6	14	470
Iné	431	11	8	4	74	28	12	10	29	8	49	7	9	7	14	5	40	55	801
Podľa zdroja energie požívanej na vykurovanie																			
Plyn	3170	0	0	0	774	4	0	153	343	1	634	0	0	0	208	0	380	684	6351
Elektrina	168	16	19	0	56	29	6	10	37	37	46	3	15	0	20	0	17	38	517
Kvapalné palivo	31	0	1	0	10	1	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	47
Pevné palivo	669	198	239	33	933	450	143	108	126	136	188	191	122	117	82	110	109	135	4089
Iný	232	2	2	1	142	7	2	2	5	2	5	5	0	1	0	0	2	6	416
Žiadny	49	6	7	0	52	3	2	7	3	2	5	3	1	0	5	3	4	1	153
Neobývané - podľa dôvodov neobývanosti																			
Spolu	534	26	103	134	377	64	31	96	52	198	160	172	32	117	20	83	57	120	2376
Zmena vlastníkov	62	3	44	1	37	6	2	10	1	2	27	7	7	4	2	1	10	54	280
Určené na rekreáciu	183	19	42	125	196	31	23	42	22	189	42	145	0	92	2	81	0	5	1239
Nespôsobilé na bývanie	79	2	12	0	19	11	3	14	12	4	33	11	0	7	13	0	17	16	253
Z iných dôvodov	210	2	5	8	125	16	3	30	17	3	58	9	25	14	3	1	30	45	604
Z nezistenou obývanosťou	28	1	0	1	30	0	5	3	0	6	4	1	1	0	0	4	1	5	90

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Tab. 8.3.2 Porovnanie vybraných ukazovateľov

Počet	Podpolanie/ 2008	Podpolanie/2 011
Domov spolu	8638	9304
Trvale obývané domy	5995	6928
v % trvale obývané/domy spolu	69%	74%
Neobývané domy	2468	2376
Vlastníctvo b. družstvo	65	470
Vlastníctvo obec	66	384
Vlastníctvo ostatné	205	801

Zdroj: ISRU 2008, Štatistický úrad SR, SOBD 2011

Pri porovnaní ukazovateľov uvedených v predchádzajúcom ISRU a ukazovateľov z SOBD z roku 2011, možno konštatovať, že domový a bytový fond územia Podpolanie sa postupne skvalitňuje a narastá.

V porovnaní s predchádzajúcim obdobím narástol celkovo počet rodinných domov a znížil sa počet neobývaných. V poslednom období sa venuje zvýšená pozornosť aj obnove domového a bytového fondu, čo možno zaznamenať nielen pri rodinných domoch, ale aj pri bytových domoch, z ktorých väčšina má obnovené fasády a je zateplená, je to hlavne z dôvodu snahy znižovať energetickú náročnosť objektov, zlepšiť technický stav budov.

Predstavu o náraste počtu nových a obnovených rodinných domov v území Podpolanie dopĺňa štatistika vedená jednotlivými stavebnými úradmi. Prikladáme stav za rok 2013.

Tab. 8.3.3 Evidencia vydaných kolaudačných rozhodnutí a stavebných povolení

Názov dokumentu	Detva	D.Huta	Dúbravy	H. Tisovník	Hriňová	Hrochoť	Klokoč	Korytárky	Kriváň	Látky	Očová	Podkriváň	Sl. Lazy	Stará Huta	Stožok	V.H.Kalinka	Víglaš	Zv. Slatina
SP	30	2	-	-	18	2	1	2	8	3	9	1	3	-	8	-	2	7
KR	24	2	1	1	23	3	1	10	8	3	9	3	2	-	5	-	3	8

Zdroj: Vlastný prieskum, za rok 2013

SP – stavebné povolenie

KR- kolaudačné rozhodnutie

Jedným z predpokladov rozvoja regiónu, nárastu počtu obyvateľov je existencia nájomných bytov, dostatok pozemkov pre individuálnu bytovú výstavbu s inžinierskymi sieťami. Na základe údajov uvedených v tab. 2.7.3.1 bytový fond územia vo vlastníctve samospráv bolo v roku 2011 - 384 obecných bytov.

V súčasnosti mesto Detva eviduje navýšenie aktuálny stav je 330 bytov, z toho počet bytov nižšieho štandardu 96. Obec Stožok má v svojej evidencii aktuálne 95 bytov. Mesto Hriňová 32 bytov, obec Kriváň eviduje 26 nájomných bytov a aktuálne sa stavia bytový dom, kde sa po kolaudácii navýši stav o 16 bytových jednotiek.

Problémom je pripravenosť územia pre individuálnu bytovú výstavbu, v území sa nachádzajú voľné pozemky so sieťami, ktoré sú však v súkromnom vlastníctve. Samosprávy majú vytypované pozemky, resp. v územných plánoch sú stanovené plochy pre individuálnu bytovú výstavbu (IBV), majú však limitované finančné prostriedky na budovanie inžinierskych sietí. Pripravené územie na IBV (aj s inžinierskymi sieťami) má vo väčšom meradle mesto Detva, obec Kriváň (možnosť 30 rodinných domov).

Problémom je aj fakt, že nová výstavba resp. rekonštrukcie existujúcich rodinných domov v území Podpolania je len výnimočne realizovaná podľa architektonických návrhov, ktoré rešpektujú regionálne tvaroslovie a súlad s krajinou. Väčšinou je nová výstavba ovplyvňovaná katalógovými typmi, ktoré nie sú špecificky riešené pre dané prostredie. Tento stav je ovplyvnený aj finančnými možnosťami občanov, ich nákladmi na vypracovanie takejto špecifickej projektovej dokumentácie, trendmi v architektúre.

8.4 Vybavenosť územia infraštruktúrou

Dopravná infraštruktúra- Dopravná dostupnosť územia

Dopravná dostupnosť územia významne ovplyvňuje rozvoj ekonomiky územia, mobilitu pracovnej sily, kvalitu života obyvateľov a odstraňovanie disparít v rámci územia, medzi regiónmi. Z dopravného hľadiska sa územie Podpolanie nachádza na hlavnom ťahu Bratislava – Košice v rámci cesty E58.

Dopravné pripojenie jednotlivých obcí ako sú Zvolenská Slatina, Vígľaš, Detva, Kriváň, cez, ktoré priamo prechádza cesta E 58 a vylúčenie tranzitnej dopravy sa zlepši po dobudovaní súvislého ťahu cesty I/50-R2 v úseku Zvolenská Slatina – Vígľaš Pstruša v rozsahu 7,85 km a Vígľaš Pstruša – Kriváň v rozsahu 10,4 km, ktorý bude obchádzať uvedené obce zo severnej strany. Územie je dostupné z časti aj železničnou dopravou.

Cestná sieť

Cestná sieť je rozhodujúcim faktorom, ktorý tvorí predpoklad pre dobrú dopravnú obsluhu územia a jeho ekonomický rozvoj. Súčasnú cestnú sieť v území môžeme charakterizovať ako hustú cestnú sieť s nedobudovanými cestami vyšších tried a nevyhovujúcim stavom ostatných ciest.

Kvalitu dopravy v území nepriaznivo ovplyvňuje členitý, podhorský ráz krajiny a rozptýlený charakter osídlenia a tým aj väčšie vzdialenosti okrajových mestských, obecných častí od centrálnych častí obce, resp. mesta.

Územie Podpolania je v smere Z-V križované cestou E58 ide o medzinárodnú európsku cestu, cesta I. triedy. Prechádza od Bratislava- Nitra- Zvolen- Lučenec – Košice.

Smerom S-J územie križuje cesta II. triedy 591, ktorá prechádza z Banskej Bystrice – Zvolenská Slatina – Veľký Krtíš – smer Maďarsko.

Dôležitou je aj cesta II. triedy 529, ktorá spája územie cez Brezno s Nízkymi a následne s Vysokými Tatrami.

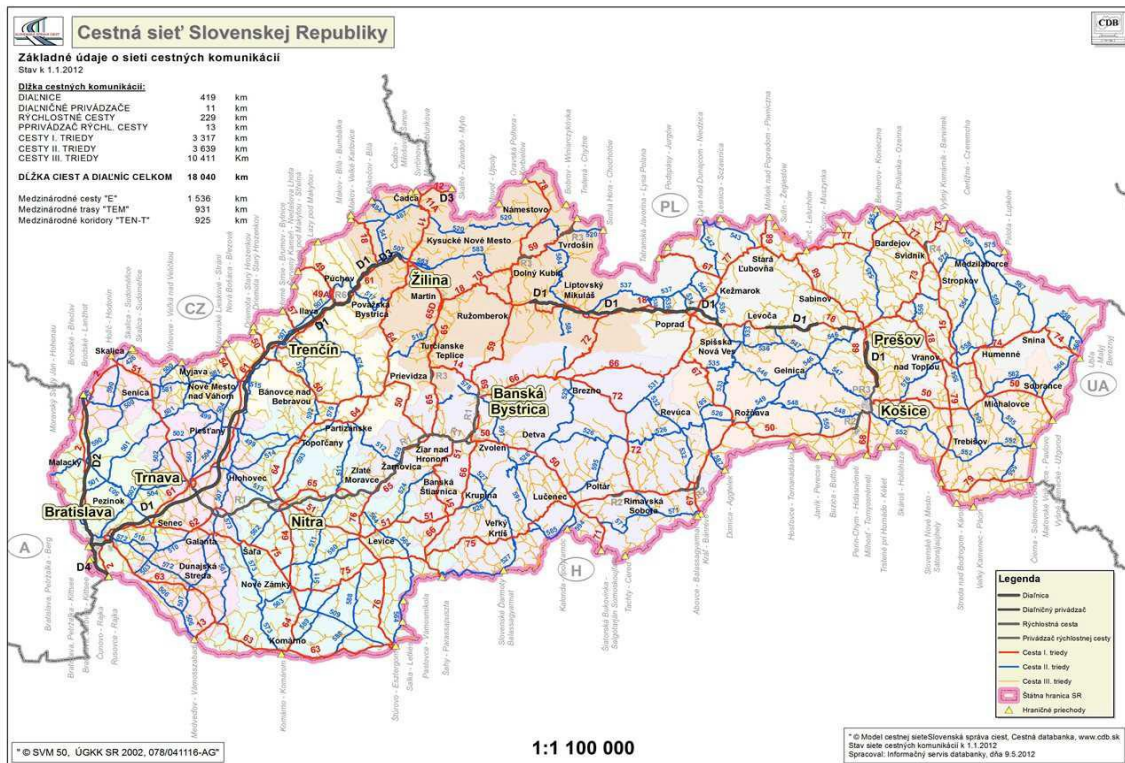
Tab. 8.4.1 Stav siete cestných komunikácií

Trieda	Číslo	Dĺžka v km
Cesta I. triedy	I/50	18,227
Cesta II. triedy	II/526, 529, 591	84,197
Cesta III. triedy	III/050091, 93, 96, 97, 98, 100, 101, 113, 141, 220, 258, 262, 066028, 508046, 526009, 527020	50,577

Zdroj: Slovenská správa ciest - www.cdb.sk, 2014

K výmerám uvedeným v tabuľke je potrebné pridať výmery ciest v rámci obcí Zvolenská Slatina, Očová a Hrochoť, ktoré sú z okresov Zvolen a B. Bystrica. Slovenská správa ciest vedie však túto evidenciu len po okresoch.

Mapa č. 1 Základná cestná sieť

Zdroj: Slovenská správa ciest - www.cdb.sk, 2014

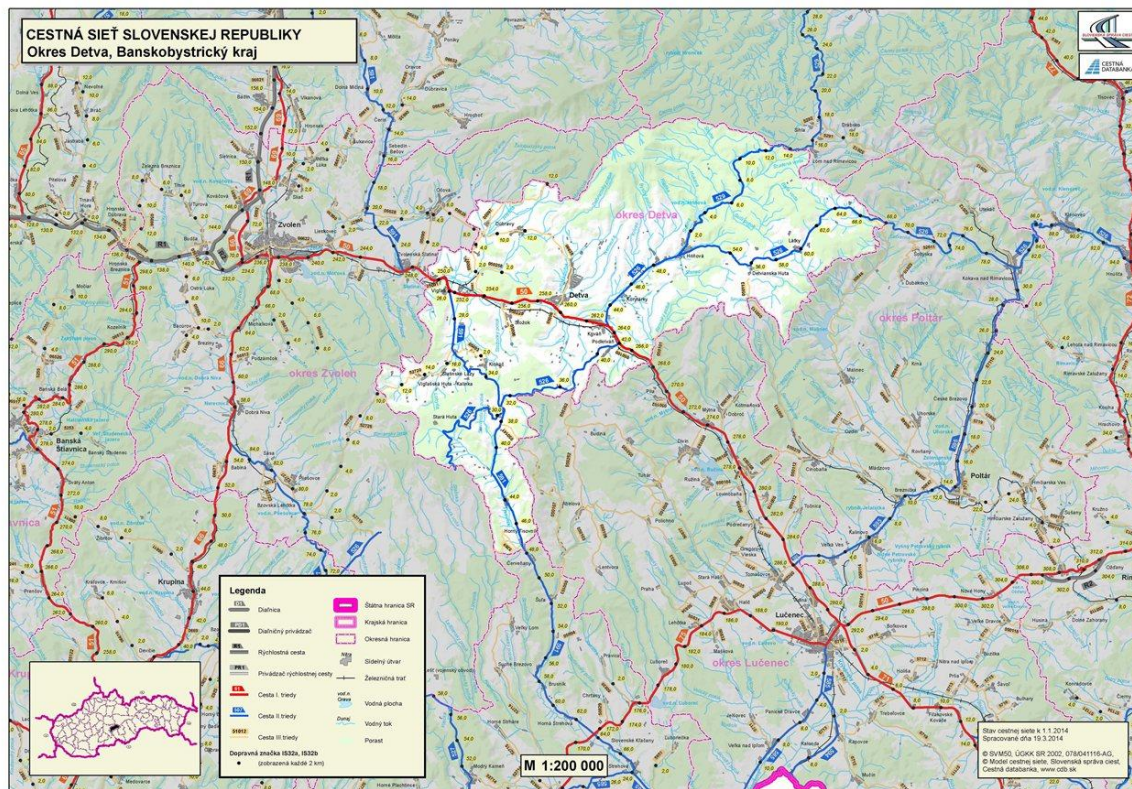
Hromadná preprava osôb

Verejná pravidelná hromadná preprava osôb má strategický význam pre dopravnú obsluhu územia. V súčasnom období na území zabezpečuje hromadnú dopravu prímestská a diaľková autobusová doprava a železničná doprava. V súčasnosti na území zabezpečuje autobusovú dopravu – prímestskú a diaľkovú Slovenská autobusová doprava Zvolen, a.s. (okresy B. Bystrica, Zvolen, Detva) a ďalší súkromní dopravcovia.

Na základe údajov SAD Zvolen, a.s., www.web.sadzv.sk, 2014, SAD Zvolen, a.s. vo vymedzenom území prevádzkuje 23 prímestských liniek, s veľkým počtom registrovaných zastávok, napríklad mesto Detva so svojimi časťami ich má až 61, Hriňová 52, obec Vígľaš má 13 zastávok, Klokoč – 8 zastávok ... čo korešponduje s laznickým, rozťahaným osídlením.

Problémom prímestskej autobusovej dopravy v území je znižujúci sa počet autobusových liniek, ich frekvencia dopravy počas dňa. Linky sú sústredné v ranných a poobedňajších hodinách nadväzujúce na odchody a príchody do školských zariadení a zamestnania. Počas dňa je ich frekvencia obmedzená, napriek tomuto nedostatku VÚC BB stále avizuje ďalšie znižovanie príspevkov na „nerentabilné“ spoje.

Mapa č. 2 Cestná sieť v okrese Detva

Zdroj: Slovenská správa ciest – www.cdb.sk

Železničná doprava

Územie Podpoľania má dopravné spojenie železničnou traťou II. kategórie: Nové Zámky –Šurany-Levice -Kozárovce- Zvolen- Lučenec- Lenártovce- Košice. Ide o trať č. 160. V úseku Zvolen – Košice je trať čiastočne zdvojkolajnená. Trať prechádza cez Zvolenskú Slatinu, Vígľaš, Stožok, Detvu, Kriváň, Podkriváň. Z dôvodu potreby plniť európske normy je plánovaná elektrifikácia trate Zvolen – Lučenec – Filákov – Haniska pri Košiciach po roku 2017.

Frekvencia dopravy na uvedenej trati je postačujúca, počas dňa prechádzajú obojsmerne štyri rýchliky, ktoré majú zástavku na stanici Kriváň, niektoré v Detve, následne traťou prechádza 14 vlakových spojení obojsmerne s časovými rozptylom v ranných hodinách 45 minút, v poobedňajších hodinách je rozptyl 60 minút.

Nedostatkom aj pre rozvoj územia Podpoľania je nezosúladenie železničnej a autobusovej dopravy, autobusová doprava nenadväzuje na železničné spoje a tak nie je zabezpečený zvoz a odvoz cestujúcich k vlakovým spojom, resp. im vznikajú veľké časové prestoje.

Stav miestnych komunikácií

Miestnymi komunikáciami sú všeobecne prístupné a užívané ulice, parkoviska vo vlastníctve obcí a verejné priestranstvá, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych komunikácií. Miestne komunikácie spájajú aj centrum obce, mesta s miestnymi časťami, ktoré sú mnohokrát vzdialené niekoľko kilometrov.

Správu, starostlivosť a údržbu majú vo svojej kompetencii mestá a obce, v rámci katastra ktorých sa nachádzajú.

Všeobecne môžeme povedať, že miestne komunikácie hlavne v odľahlejších častiach obcí, miest sú v zlom až kritickom stave, obce nemajú dostatok finančných prostriedkov na ich opravy, už vôbec nie na komplexnejšie rekonštrukcie. Na druhej strane musíme povedať, že kvalitné miestne komunikácie a dopravná prístupnosť je jedným zo základných predpokladov rozvoja vidieka, trvalej udržateľnosti obývania vidieckych častí.

Nemotorová doprava

Veľký rozvoj automobilizmu zanecháva stopy na mestách, obciach na celom území Podpoľania. Cesty, ulice sa stávajú nebezpečné pre pohyb cyklistov, peších, na úkor ciest a parkovísk miznú plochy zelene. Reálnou alternatívou pre pohyb ľudí je nemotorová doprava, osobitne bicyklová, resp. pešia. Ľudia ju môžu využívať podľa možností pri presune za pracovnými povinnosťami, pri oddychu, športe. Základným predpokladom je však vytváranie dobrých možností pre pohyb, presun bez auta, vytvárať koridory pre nemotorovú dopravu, ktoré však v súčasnosti absentujú. Spájanie centier obcí, miest so svojimi časťami, osadami, vzdialenejšími lokalitami, ktoré umožní občanom využívať aj tento druh dopravy.

Cykloturistické trasy

Pri mestách Detva a Hriňová je možné využiť cyklistickú dopravu aj pri presune do práce. Je potrebné vybudovať a označiť cyklistické chodníky, nakoľko popri komunikáciách nevyhovujú bezpečnosti cyklistov. V rámci ostatných lokalít územia je to náročné pre veľké vzdialenosti, tu je možné využiť cyklistické trasy pre oddych, rekreáciu a šport.

Problémom pri cyklotrasách aj turistických trasách je neexistujúci systém správcovstva – starostlivosti, následnej údržby, značenia.

Tab. 8.4.2 Popis cyklotrás

Poradie	Názov trasy	Prechodné body - obce	Dĺžka v km
1.	Okruh okolo Poľany	Detva - Skliarovo - Hriňová - Detvianska Huta - Látky - Lom nad Rimavicou - Sihla - Kamenistá dolina - Tri Vody - Chata na Hrbe - Hutná dolina - Strelníky - Povrazník - Ponická Huta - Dúbravica - Čerín - Hrochoť - Očová - Dúbravy - Detva	128
2.	Západná časť Rudhorskej magistrály	Zvolen - Zolná - Očová - Dúbravy - Detva - Zánemecká - Hriňová - Detvianska Huta - Látky - Polianky	50
3.	Západná časť Novohradskej magistrály	Budiná - Piešť - Podkriváň - Kriváň - Detva	23
4.	Severná časť Hontianskej cyklomagistrály	Záježová - Vígľašská Huta - Kalinka - Klokoč - Stožok - Detva	23
5.	Južná časť vrchárskej cyklomagistrály	Lom nad Rimavicou - Sihla - Kamenistá dolina - Sv. Ján - Čierny Balog	33
6.	Regionálna trasa	Detva - Stožok - Klokoč - Piešť - Detva	18
7.	Regionálna trasa	Budínske skaly – Vrch Dobroč	23
8.	Regionálna trasa	Ružiná - Látky	25

Zdroj: www.cyklopolana.slovanet.sk, www.bikemap.net, 2014

Turistické trasy

Územie Podpoľania je bohaté na značené turistické trasy.

Tab. 8.4.3 Popis turistických trás

Farba trasy, počet, dĺžka	Popis
Žltá, 6 trás, 29 km	<u>turistika Hriňová, Horský hotel Poľana, Kyslinky</u>
	<u>turistika Dolná Bzová, križovatka - Detvianska Huta, Vrchdobroč</u>
	<u>turistika Detvianska Huta - Smolno</u>
	<u>turistika Látky - Chocholná</u>
	<u>turistika Podkriváň, OcÚ - Pod Kajlovým vrchom</u>
	<u>turistika Sedlo Priehybina - Zálomská, rázc.cestie</u>
Modrá, 6 trás, 65 km	<u>turistika Detva, múzeum - Polomy, rázc.cestie</u>
	<u>turistika Sliačska Podpoľana - Malčekova skala</u>
	<u>turistika Hriňová, Detvianska Huta-Komárno, Látky-Bratkovica, Prameň Ipľa</u>
	<u>turistika Kopce - Čierťaz,razc.</u>
	<u>turistika Podkriváň, žel.st. - Javor - Divín - Lovinobaňa, žel.st.</u>
	<u>turistika Modrá turistika</u>
Zelená, 5 trás, 32 km	<u>turistika Skliarovo - Horský hotel Poľana II</u>
	<u>turistika Katarínaska Huta - Táňovo,razc. - Vrchdobroč - Hriňová</u>
	<u>turistika Náučný chodník k prameňu Ipľa</u>
	<u>turistika Sliač - Sedlo Jasenová</u>
	<u>turistika Kalinka - Zvolen</u>
Červená, 5 trás, 52 km	<u>turistika Rudná magistrála</u>
	<u>turistika Halič - Divín - Hrnčiarky - Bykovo - Prameň Ipľa -Kokava Háj - Drahová,razc.</u>
	<u>turistika Rudná magistrála</u>
	<u>turistika Sliačska poľana - Detva, stanica</u>
	<u>turistika červená turistika</u>

Zdroj: <http://mikroregion-podpolanie.oma.sk/turistika>, 2014

8.5 Technická infraštruktúra

Elektrická energia

Región Podpoľania stále viac elektrickej energie dováža ako vyrába. Distribučný odber v kraji, aj v území je zabezpečený prenosom elektrickej energie po nadradenom prenosovom systéme (ZVN 400 kV a VVN 220 kV a distribučnom rozvodovom systéme 110/22kV) prostredníctvom energetických uzlov 400/220/110 kV cez rozvodne a transformovne. Vzhľadom k ďalšiemu rozvoju územia regiónu bude potrebné doplniť, posilniť a rekonštruovať existujúce rozvodne a transformovne.

K zdrojom elektrickej energie na území patria malé vodné elektrárne na vodnom toku Slatina: Hriňová 2x160 kW, Hriňová – Slanec 52 kW a Vigľaš 52 kW.

Ďalšou spoločnosťou, ktorá vyrobenú elektrickú energiu z biomasy z poľnohospodárskej produkcie odvádza do distribučnej siete je spoločnosť C m c, spol. s r.o. Detva, kde ňou prevádzkovaná bioplynová stanica je s výkonom 998 kW elektrickej energie a bioplynová stanica v Dúbravách, farma Želobudza prevádzkovaná spoločnosťou AGROSEV, spol. s r.o..

K ďalším výrobcami elektrickej energie sú fotovoltaické elektrárne, prehľad ich rozšírenia v území uvádzame v tabuľke.

Tab. 85.1. Prehľad výskytu fotovoltaických elektrární

Lokalita	Vigľaš	Dúbravy 1	Dúbravy 2	Stožok	FVE1 Vigľaš	FVE2 Vigľaš
Inštalovaný výkon v MW _p	1,000	0,850	0,850	0,993	0,999	0,999
Výroba elektriny v MWh/rok predpoklad	1 1160	901,641	901,641	1 074	1 200	1 200

Uvedenie do prevádzky	2011	2011	2011	2011	2011	2011
Prevádzkovateľ	PROTEL, s.r.o.	GROUND,s.r.o.	BE-SPOL, s.r.o.	TOMS- SK, s.r.o.	PB TAV, s.r.o.	AB GAMA, s.r.o.

Zdroj: Atlas obnoviteľných zdrojov na Slovensku, 2012

Tab. 8.5.2 Výskyt fotovoltaických elektrární pod 100 kW

Názov subjektu	Lokalita	Inštal. výkon celkom (MW)
Ján Murín	TOMS FVE Dúbravy 463	0,0987
Martin Murín	FVE Dúbravy 461	0,0987
TOMS-SK, s.r.o.	FVE Dúbravy 462	0,0987
MMJ TRADE, s.r.o.	FVE Dúbravy 466	0,0987
Peter Vajo	FVE Stožok	0,0026
Marek Murín	FVE Dúbravy 459	0,0497

Zdroj: Atlas obnoviteľných zdrojov na Slovensku, 2012

Zásobovanie plynom

Samosprávy územia sú zásobované zemným plynom spoločnosťou SPP OZ Zvolen. Zemný plyn je privádzaný hlavnou zásobovacou vysokotlakovou vetvou (40 bar) v smere Zvolen-Detva-Kriváň-Lučenec.

V území je splynofikovaných viac ako 80% domácností, čo však hlavne v poslednom čase neznamená, že ako zdroj tepla aj plyn využívajú. Mnohé domácnosti z ekonomického dôvodu sa vrátili k pôvodnému palivu – drevnej hmote. V území nie sú splynofikované obce Podkriváň, Horný Tisovník, Vígl'ašská Huta Kalinka, Detvianska Huta, Látky, Hrochoť, Slatinské Lazy, Klokoč, Podkriváň a roztrúsené lazničke osídlenie. V týchto lokalitách je alternatívou náhrada plynu elektrickou energiou a najčastejšie využívanie biomasy.

Zásobovanie teplom

Na území Podpoľania sa nevyskytuje diaľkové zásobovanie teplom. K najväčším zdrojom tepla v území patrí PPS Group Detva, a.s., Hriňovské tepelné hospodárstvo spol. s r.o. a Bytes Detva s.r.o..

Spoločnosť C m c, spol. s r.o. Detva v roku postavila bioplynovú stanicu na farme dojníc v Detve s podporou dotácie EÚ, OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. V stavbe inštalovaná technológia je s výkonom 998 kW elektrickej energie a 1 088 kW tepla. Zariadenie bolo vybudované za účelom spracovania exkrementov zvierat z miestnej farmy dojníc a fytomasy dopestovanej na poliach a lúkach v blízkom okolí. Vyrobené teplo využíva spoločnosť Bytes Detva, s.r.o. v svojom tepelnom hospodárstve a elektrickú energiu odovzdáva do distribučnej siete.

Druhá bioplynová stanica v území sa nachádza v k.ú. Dúbravy, je prevádzkovaná spoločnosťou AGROSEV, spol. s r.o., na svojej farme Želobudza s inštalovaným výkonom 0,999 MWe. Pracuje na princípe anaeróbnej fermentačnej technológie, do prevádzky bola zaradená v roku 2011.

Nakoľko ceny iných zdrojov vykurovania stále v minulosti stúpali a aj v súčasnosti ich vývoj je nestály, mnohé domácnosti sa vracajú k pôvodnému zdroju tepla – biomasa. Tento zdroj využívajú pri vykurovaní aj mnohé spoločnosti, ktoré sa venujú spracovaniu drevnej hmoty, odpad následne využívajú ako zdroj tepla. V území sa nachádza dostatočné množstvo drevnej biomasy (drevo, konáre, rôzny drevný a iný odpad z náletových drevín, ktoré sú značne rozšírené z dôvodu nedostatočnej poľnohospodárskej činnosti), ktorá je vhodná na výrobu tepelnej energie a výrobu teplej úžitkovej vody. Územie má aj dobré podmienky (existencia bielych plôch) pre pestovanie rýchlorastúcich drevín a energetické účely, zatiaľ sa nevyužívajú.

Verejné osvetlenie

Každá samospráva v regióne prevádzkuje verejné osvetlenie, ktoré v prevažnej väčšine po technickej stránke nie je vo vyhovujúcom stave. Obce riešia len nutné opravy a údržbu v rozsahu svojich voľných zdrojov v rozpočte.

Niektoré obce (mesto Detva, obec Stožok, Vígľaš) získali NFP z OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, opatrenie 2.2 Zlepšenie technického stavu verejného osvetlenia na celkovú rekonštrukciu a modernizáciu osvetlenia s cieľom znížiť energetickú náročnosť osvetlenia.

Obec Zvolenská Slatina získala finančné prostriedky pre tento účel z Nórskeho finančného mechanizmu.

Ostatné samosprávy využívajú staré zariadenia, energeticky a finančne náročné. Služba verejného osvetlenia, patrí k základným službám samospráv svojim občanom.

Telekomunikačné služby

Na území Podpoľania sú dostupné telekomunikačné služby, ktoré poskytujú viacerí operátori. Hlasová komunikácia je poskytovaná prostredníctvom verejnej telekomunikačnej siete a mobilných sietí. Podľa aktualizovaných informácií na stupni pevnej siete je dostupnosť 72% a digitalizácia ústrední je na 100%. Pokrytie územia mobilnými operátormi je 100%. Pokrytie televíznym a rozhlasovým signálom je dobré. Teritórium Podpoľania dostatočne pokrývajú viaceré televízne a rozhlasové vysielacie.

Informačná infraštruktúra

Na informovanosť spoločnosti majú v súčasnosti najväčší vplyv televízia, rozhlas a internet. Pomocou počítačových sietí sa môžu občania a firmy dostať k informáciám bez osobných návštev alebo telefonických dohovorov.

Digitálna gramotnosť, t. j. schopnosť porozumieť informáciám a použiť ich v rôznych formách a z rôznych zdrojov, sa stáva neoddeliteľnou súčasťou života. Znalosť informačných a komunikačných technológií (IKT) je už nevyhnutnou súčasťou práce a štúdia. Súčasný stav v prístupe k informáciám prostredníctvom internetu a ich využívaní v regióne je neuspokojivý. Prístup k PC a internetu je závislý od finančnej situácie obyvateľa. Prístup do internetu v regióne poskytuje viacero ISP (internet services provider – poskytovateľ internetových služieb) a to buď priamo, alebo prostredníctvom svojich zmluvných partnerov. V súčasnosti je možné pripojiť sa do internetu rôznymi technológiami (využívajú 3 typy vedenia - metalickými káblami, optickými káblami a vzduchom):

V regióne obyvatelia aj spoločnosti využívajú tieto služby od T-com, a.s., Orange, a.s., O2, a.s., DT net, s.r.o., NetSpace, s.r.o., ANTIK Telecom, Košice a ďalších poskytovateľov.

Samostatnou kapitolou je **E-GOVERNMENT**, podľa posledných prieskumov, ktoré boli vykonané Inštitútom pre verejné otázky - úroveň elektronických služieb poskytovaných verejnou správou je nedostatočná, a to ako v oblasti komplexnosti, tak aj v oblasti plnej on-line dostupnosti e-služieb.

Keď sa pozrieme na web stránky samospráv v regióne, na úroveň ich spracovania, rozsah a množstvo poskytovaných informácií sú nepostačujúce. Len na 7 z nich má občan možnosť jednosmernej interakcie, čo znamená klient si môže z webovej stránky poskytovateľa služby stiahnuť tlačivá, formuláre a iné dokumenty potrebné na začatie administratívneho spracovania služby, klient ich vyplní a doručí osobne či poštou, spracované rozhodnutie si vyzdvihne osobne či poštou.

Ostatné obce umožňujú len informatívnu interakciu – čo znamená na webovej stránke poskytovateľa služby sú prístupné informácie potrebné na začatie administratívneho spracovania služby (kontakt, úradné hodiny, dokumenty).

Žiadna z nich nemá obojsmernú interakciu (možnosť on-line odoslania vyplnených tlačív) ani neposkytuje transakčnú službu.

SWOT analýza – materiálne zdroje

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> dostatočná hustota cestnej siete dostatočná hustota cyklistických a turistických trás existencia rozvodov sietí pre elektrickú energiu, plyn potenciál pre využitie alternatívnych zdrojov energie (biomasa, slnečná energia,....) dobré pokrytie signálom mobilných operátorov 	<ul style="list-style-type: none"> chýbajúce koridory pre nemotorovú dopravu a neexistujúci systém údržby (správcovstvo) existujúcich cyklotrás a turistických trás nedostatočná kvalita cestnej siete vysoké náklady na budovanie technickej infraštruktúry z dôvodu rozptýleného osídlenia nedostatočné využívanie obnoviteľných zdrojov energie nedostatočná ponuka e-služieb verejným sektorom
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> skvalitnenie medzinárodného dopravného napojenia vybudovaním rýchlostnej komunikácie R2 elektrifikácia železničnej trate, jej využitie pre kombinovanú dopravu využitie podporných zdrojov na rozvoj cestnej siete podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie zo strany EÚ a štátu možnosti podpory financovania projektov zo štrukturálnych fondov EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> nenapojenie R2 na celoslovenskú cestnú sieť regionálna politika neodráža potreby územia - prehľbovanie regionálnych rozdielov nedostatok finančných zdrojov na údržbu a budovanie ciest redukcia liniek v autobusovej doprave vysoká cena vstupov pre budovanie zariadení obnoviteľných zdrojov energií nezáujem SPP a.s. a StVS a.s. Zvolen o rozšírenie sietí o rozšírenie v ďalších častiach územia z dôvodu vysokej finančnej náročnosti

9. Poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a priemysel

Územie Podpoľania patrí do územného obvodu Banskobystrického samosprávneho kraja, do jeho západnej časti, ekonomicky stredne vyspelej časti.

Nosnými odvetviami sú v súčasnosti predovšetkým strojársky priemysel, ktorý stavia na historických koreňoch 2 dominantných strojárskych podnikov (PPS Holding a.s. Detva, Hriňovské strojárne a.s. Hriňová). Po ich rozpade vznikli menšie firmy a časť zamestnancov sa uplatnila ako drobní živnostníci. Venujú sa výrobe kovových výrobkov, komponentov pre strojársku výrobu či iné odvetvia, resp. oprave a servisu strojov, zariadení a pod.. V súčasnosti už ale v regióne strojárstvo stráca potenciál novej strojársky vzdelanej pracovnej sily.

K ďalším odvetviam v regióne patrí drevársky, potravinársky a textilný priemysel. Významné je aj odvetvie stavebníctva a služby.

Geografické a prírodné danosti umožňujú rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva.

Celé územie Podpoľania má vysoký nevyužitý potenciál pre rozvoj primárneho sektora v rámci hospodárstva, ktorý je najvýznamnejším sektorom ekonomiky, zahŕňa odvetvia produkujúce základné suroviny a materiál.

9.1 Sektor poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

Poľnohospodárska prvovýroba

Poľnohospodárstvo patrí medzi najrizikovejšie výrobné odvetvia. Jeho vysoká rizikovosť vychádza z biologického charakteru prvovýroby, vplyvov zmeny klímy, zvýšenia premenlivosti úhrnu zrážok, častejšieho výskytu suchých období a nárazovo výdatného daždivého obdobia a rastu výskytu živelných pohrôm.

Rozsah poľnohospodárskej a potravinárskej výroby v Podpoľaní je podmienený pôdnoklimatickými, agroekologickými, sociálnymi a ekonomickými možnosťami využitia zdrojov a podmienok vidieckeho priestoru Podpoľania.

Prírodnoklimatické podmienky a reliéf územia sú rôznorodé, môžeme ich zaradiť od ostatných znevýhodnených oblastí až po horské oblasti so svojimi danosťami a špecifikami. Podrobné členenie pôdneho fondu je uvedené v kapitole 3 .Popis prírodných zdrojov 3.5 Pôdny fond.

Výrobné zameranie

Z celkovej evidovanej poľnohospodárskej pôdy na území Podpoľania je využitá 72,56%. Z toho 31,24% ornej pôdy, 67,85% trvalých trávnych porastov, zvyšok tvoria domáce záhradky, ovocné sady. Vysoké zastúpenie trvalých trávnych porastov na poľnohospodárskom fonde podmieňuje aj orientáciu výrobného zamerania.

Rastlinná výroba je prioritne orientovaná najmä na pestovanie obilnín, jednoročných a viacročných objemových krmovín na ornej pôde, zdroj krmovínovej základne pre živočíšnu výrobu. Doplnkovou plodinou sú zemiaky, ktoré sa pestujú na 1,5% plochy z využitej poľnohospodárskej pôdy. Trendom v poslednom období (po realizácii bioplynových staníc) je pestovanie plodín na energetické účely (napr. cirok). Trvalé trávne porasty majú 19,74% zastúpenie lúk, zvyšok je tvorený pasienkami. Údaje sú uvádzané na základe zdroja Štatistický úrad SR, rok 2013.

Živočíšna výroba je prioritne orientovaná na chov hovädzieho dobytku a oviec. K doplnkovým patrí chov ošípaných a hydiny. V rámci chovu hovädzieho dobytku nastupuje trend chovu bez trhovej produkcie mlieka. Z celkového chovu hovädzieho dobytku v rámci

územia má 48,7% zastúpenie chov kráv s produkciou mlieka, toto percento v posledných rokoch radikálne klesá. Na území Podpoľania sa navracia a rozširuje chov oviec a kôz.

V roku 2013 na území poľnohospodári priemerne chovali 5 328 ks hovädzieho dobytku, z toho 48,74% kravy (základné stádo) a 13 988 ks oviec, z toho 71,36% bahníc (základné stádo). Údaje sú uvádzané na základe zdroja Štatistický úrad SR, rok 2013.

Ekologické poľnohospodárstvo

Ekologická poľnohospodárska výroba je najvyšším stupňom poľnohospodárskej výroby vo vzťahu k ochrane a udržiavaniu dobrého životného prostredia, ochrane pred znečistením povrchových a podzemných vôd, udržiavania dobrého stavu pôdy. Pozitívne tiež prispieva k udržaniu zamestnanosti na vidieku. Zabezpečuje aj produkciu domácich bioproduktov a biopotravín.

Na území Podpoľania sa venujú registrovanej ekologickej výrobe len dva poľnohospodárske subjekty Roľnícke družstvo Látka (do systému EP je zaradený PPF, chov HD, oviec) a Poľnohospodárske družstvo Detvianska Huta, družstvo (do systému EP je zaradený PPF, chov oviec). Prírodné danosti územia Podpoľania však majú oveľa vyšší potenciál pre ekologickú prvovýrobu a následné spracovanie a ponuku produktov prvovýroby.

Okrem vyššie uvedených produkčných funkcií plní poľnohospodárska prvovýroba v regióne aj dôležité mimoprodukčné funkcie s väzbou na krajinotvorbu, ochranu prírody, životného prostredia a celkový rozvoj vidieka. Je základným predpokladom udržania osídlenia vidieckych oblastí s prijateľnými príjmami vidieckeho obyvateľstva, udržanie kultúrnej krajiny, ktorá slúži celej spoločnosti a tiež udržanie biodiverzity v území.

Slovenské poľnohospodárstvo je charakteristické duálnou štruktúrou výroby – 82 % podnikov (prevažne rodinného charakteru) obhospodaruje 5 % poľnohospodárskej pôdy, zvyšných 18 % podnikov hospodári na 95 % pôdy. Štruktúra fariem je charakterizovaná veľkými právnickými osobami (družstvá a obchodné spoločnosti), približne takýto pomer platí aj na území Podpoľania.

V rámci územia pôsobia v poľnohospodárskej prvovýrobe nasledovné subjekty, ktoré hospodária na výmere nad 200 ha:

- Roľnícke družstvo Látka
- Poľnohospodárske družstvo Detvianska Huta, družstvo
- Svojpomocné družstvo-jednotlivo hospodáriacich roľníkov v Hriňovej
- Roľnícke družstvo Kriváň
- AGROSEV, spol. s r.o.
- Jozef Zvara (SHR)
- M-trade-Ag, s.r.o.
- AGRONOVA STOŽOK, spol. s r.o.
- Agro-družstvo Klokoč
- EKO-družstvo Kalinka
- Poľnohospodárske výrobné-obchodné družstvo TIS-POL
- EnergoAgro, s.r.o.
- Poľnohospodárske družstvo Očová
- Poľnohospodárske družstvo Hrochoť
- Ján Selecký – ČAJDES, Hrochoť
- AGROJAS Látka s.r.o.
- Svojpomocné družstvo jednotlivo hospodáriacich roľníkov Stará Huta.

Okrem vyššie uvedených subjektov v území Podpoľania hospodári veľké množstvo samostatne hospodáriacich roľníkov, ktorí túto činnosť vykonávajú popri základnom zamestnaní, obhospodarujú pozemky do 20 ha:

Amália Lapinová, Kriváň - Anna Fekiačová, Piešť II. - Anna Kalinčiaková, Hriňová - Branislav Hronec, Kostolná - Chovan Štefan, Hriňová - Ďurica Jozef, Podkriváň - Ján Bariak, Snohy, Hriňová – Gejza Laco, Krné - Gibala Anton, Detviaska Huta - Ľalík Juraj, Hriňová - Malček Jozef, Hriňová - Ondrej Bystriansky, Stará Huta a mnohí iní.

Na základe vyššie uvedených informácií je zrejmé, že v území Podpoľania chýbajú poľnohospodárske subjekty strednej veľkosti – rodinné farmy (podniky) s výmerou do 100 ha (uvedená výmera je rentabilná pre obhospodarovanie a dostatočný príjem pre rodinu). Nachádzajú sa tu buď veľké podniky, ktoré vznikli transformáciou pôvodných družstiev, alebo malé subjekty (SHR), ktoré túto činnosť vykonávajú len popri svojom základnom zamestnaní. Ďalším nedostatkom je nízka úroveň diverzifikácie mimo poľnohospodárstva, nedostatočné začlenenie prvovýrobcov do potravinovej sféry.

Lesné hospodárstvo

Lesné hospodárstvo patrí v rámci územia k hlavným odvetviam hospodárstva. Lesné pozemky zaberajú masív Poľana a južné výbežky Slovenského Stredohoria a Javoria, svojou rozlohou zaberajú viac ako 45% územia.

Na základe údajov Národného lesníckeho centra k 30.07.2014 lesné pozemky sú tvorené 83,16% hospodárskymi lesmi, 8,63% ochrannými lesmi a 8,20% lesmi osobitného určenia. Z pohľadu vlastníctva len 19,73% je v súkromnom vlastníctve (súkromné, spoločenstvá, cirkvi), ostané sú vo vlastníctve štátu.

Produkčný potenciál lesov je na území vysoký. Prírodné podmienky územia sú vhodné najmä pre listnaté dreviny, hlavne pre buk (35,25%) , dub a hrab. Z ihličnatých drevín je to najmä smrek (38,23%), borovica a smrekovec.

V rámci ťažbovej činnosti k 30.07.2014 (ročná ťažba) bolo na území vyťažených 115 659,40 m³ drevnej hmoty v pomere 59,55% ihličnaté dreviny a 40,45% listnáče. Prevažuje obnovná ťažba nad výchovnou.

Činnosť na území je čiastočne limitovaná celospoločenskými záujmami ako je ochrana prírody (CHKO BR Poľana), ochrana vodných zdrojov (VN Hriňová, VN Málinec).

Lesy sú na značne členitom území so strmými a krátkymi svahmi, čo je náročné na zabezpečovanie lesníckych činností, hlavne ťažbovo dopravných prac, na budovanie a údržbu lesnej cestnej siete, vrátane zväžnic. Medzi problémy v oblasti lesníctva patri aj neukončene vysporiadanie vlastníctva lesov, a to najmä v spoločenstvách, kde boli zanedbane dedičské konania a proces vydokladovania (preukazovania vlastníctva), ktorý je komplikovaný a zdĺhavý. Nepovolene ťažby zo strany vlastníkov, alebo užívateľov lesa sa vyskytujú len výnimočne.

V rámci územia pôsobia v lesnom hospodárstve Lesy SR, štátny podnik, Závod Kriváň, každá obec, mesto resp. v rámci katastrálnych území hospodária rôzne pozemkové spoločenstvá, urbariáty v súlade s platnými Programami starostlivosti o les. Všetky tieto subjekty využívajú v rámci jednotlivých lesníckych činností prácu živnostníkov, ktorí majú v ŽR SR oprávnenie - služby v lesníctve – ťažba, zalesňovanie a ostatné lesnícke činnosti. Tieto subjekty boli v predchádzajúcom programovacom období vylúčené z podpory, oprávnenými žiadateľmi boli len subjekty obhospodarujúce les, nie subjekty poskytujúce služby. Pri svojej činnosti využívajú zastaranú techniku a zariadenia, ktoré môžu spôsobiť poškodenia životného

prostredia (oleje, nafta,...), nakoľko obstaranie nových zariadení je pre nich ekonomicky veľmi náročné.

Lesy na území Podpolania majú vysokú druhovú pestrosť a početné stavy jednotlivých druhov zveri. Vyskytujú sa tu vzácne dravce – medveď, vlk, rys, divá mačka. Sú génovou základňou pre chov jeleňa karpatského typu.

Z dôvodu početných stavov, ktoré sú ovplyvnené na jednej strane poľovníckou praxou (prikrmovanie zveri) a zároveň aj nesprávnou poľnohospodárskou praxou (napr. pestovanie tých istých plodín viac krát na tej istej ploche po sebe, veľký výskyt plôch kukurice, viacročných krmovín, repky, výskyt hospodárskych zvierat bez stráženia,...) spôsobuje ich nárast v počte a výskyte v blízkosti osídlení.

Tento stav začína byť vážnym problémom nielen pre samotných poľnohospodárov, ale aj pre obyvateľov osídlení susediacich s takýmito plochami a návštevníkov územia.

Sekundárny sektor je charakteristický nadväznosťou na primárny sektor. Materiál a suroviny vyprodukované v primárnom sektore sa presúvajú do sekundárneho (spracovateľského) sektora. Typickými odvetvami je spracovateľský priemysel, stavebníctvo.

9.2 Sektor priemyslu

V rámci priemyslu môžeme na území identifikovať strojársky, drevospracujúci, potravinársky a textilný priemysel. Vo väčšej miere sa rozvíja aj stavebníctvo prostredníctvom miestnych firiem a živnostníkov. Štruktúra a percentuálny pomer jednotlivých odvetví však nie je vyhovujúci.

S finančnou podporou štrukturálnych fondov a z vlastných zdrojov boli v území vybudované 3 priemyselné parky.

Tab. 9.2.1 Prehľad priemyselných parkov

P.č.	Lokalita	Rozloha v ha
1.	Vígľaš	42,50
2.	Detva – areál PPS	44,00
3.	Kriváň	10,80

Zdroj: www.mhinvest.sk, vlastný prieskum

Existencia uvedených priemyselných parkov je dostatočným potenciálom pre uplatnenie domácich a zahraničných firiem s možnosťou vytvorenia nových pracovných príležitostí vo výrobnom, obšlužnom a kvartérnom sektore, priestor pre odbyt tovaru a služieb domácich firiem. Napriek tomu je v rámci územia slabý prílev priamych zahraničných investícií.

Strojársky priemysel

Tento sektor priemyslu má v území dlhodobé tradície a je hlavným sektorom priemyselnej výroby, je sústredný hlavne v pôvodných lokalitách Detva, Hriňová, postupne sa pridala obec Kriváň, následne obec Vígľaš.

Po transformácii tu pôsobí niekoľko väčších podnikov (PPS Group, a.s., Hriňovské strojárne, a.s., HYDREX s.r.o.). Ich výrobný program tvorí výroba a vývoj komponentov pre stavebné, cestné a špeciálne stroje.

Okrem uvedených spoločností tu pôsobí niekoľko menších podnikov, PPS VEHICLES, s.r.o. (finálna výroba strojov a prístrojov s mechanickým pohonom, kovoobrábanie, zámočníctvo, výroba nástrojov), PPS FINAL s.r.o.(finálna výroba techniky v oblasti stavebných a cestných strojov, manipulačná technika), Slavia Production Systems a.s. (konštrukcia a výroba špeciálnych náradí), Detva Servis, s.r.o. (opravy strojov a prístrojov), CDL spol s r.o. (vývoj a konštrukcia mechanických častí výrobkov), KOPS s.r.o. (výroba

súčasťou), RAPČAN SERVIS Detva, s.r.o., prevádzka Hriňová (servis vysokozdvížnej techniky), a mnohé iné menšie spoločnosti a živnostníci, ktorí sa venujú kovovýrobe, nástrojárstvu, zámočníctvu a podobne.

Drevospracujúci priemysel

Ako sme už uviedli v rámci lesného hospodárstva, až 45% územia zaberajú lesy. Lesy svojim drevinovým zložením sú bohaté na zdroje drevnej suroviny, ktorá však v pomere ťažba a finálne spracovanie je v regióne spracovávaná len čiastočne. V regióne je len pár podnikov, ktoré sa venujú výrobe nábytku, stolárstvu, čím dávajú drevnej hmote vyššiu pridanú hodnotu. Sem môžeme zaradiť:

VAŽO NÁBYTOK, s.r.o. Hriňová, Ľubomír Očenáš – Drevovýroba plus Kriváň, Ján Petrínek – NIKA Detva, DREVOSPOL v.o.s. Detva.

Ostané spoločnosti sa zameriavajú na piliarstvo, porez a vývoz drevnej hmoty, čiastočne sa rozbieha výroba drevnej štiepky. V rámci porezu a piliarstva v regióne pôsobia ROVEN, spol. s r.o. Hriňová, PKM Krnáč Peter – Píla Hriňová. Spoločnosť WORLD WOOD Slovakia, s.r.o. Detva, prevádzka Vígl'as sa venuje výrobe a predaju biomasy z dreva – drevnej štiepky.

V rámci regiónu, v každej obci, v drevospracujúcom priemysle podniká veľké množstvo živnostníkov, ktorí sa venujú činnostiam ako je pílenie a hobľovanie dreva, výroba ostatná stavebno-stolárska, tesárska, výroba výrobkov z dreva v rôznom objeme vykonaných prác, kde odberateľmi sú však iba miestny občania.

Región Podpoľanie má však stále veľké nevyužitú rezervy v tomto sektore, problémom je, že toto podnikanie je investične vysoko náročné, nakoľko je potrebné neustále inovovať výrobný program, obstarávať moderné, inovatívne technológie do výroby, čo stojí nemalé peniaze.

Potravinársky priemysel

Potravinársky priemysel v regióne nemá veľkú tradíciu. Mnohé potravinárske podniky vznikli popri poľnohospodárskej prvovýrobe, aby jej dali pridanú hodnotu v regióne a tak vyvážali hotové výrobky, nielen suroviny. Tento počet je však stále nedostatočný.

Medzi takéto podniky patrí KOLIBA, a.s. Hriňová (spracovanie mlieka na celý sortiment mliečnych výrobkov pod vlastnou značkou), Bryndziareň a syräreň, s.r.o. Zvolenská Slatina (spracovanie mlieka, výroba bryndze, syrov,.....).

K menším patrí SHR – Jozef Zvara, salaš Pod Zlatým Vříškom, spracovanie ovčieho mlieka). Nachádzajú sa tu aj malé podniky na spracovanie mäsa, výrobu miestnych mäsových špecialít –Ľubomír Václavík – PASMA Hriňová, Bystriansky, s.r.o. Detva.

Rozvinutá je tu aj výroba pekárenských výrobkov (Slatinská Pekáreň, s.r.o., Mravec a synovia, s.r.o. Dúbravy, Ján Bobro Hriňová, Krnáč Štefan – Pekáreň u Boriakov, Vidlička Jozef – pekáreň a mnohé iné, výroba cukrárenských výrobkov (RIJA , cukrárska výroba, Jozef Ríčí, JOLL, s.r.o.), ostatnej potravinárskej výroby.

V regióne vykonávajú svoju činnosť aj malí farmári, ktorí okrem poľnohospodárskej prvovýroby sa venujú aj spracovaniu svojej produkcie. Problémom pre nich sú náročné hygienické normy, ktoré musia plniť a následne investície, ktoré by bolo potrebné vynaložiť, aby mohli svoju produkciu predávať. Práve v tejto skupine podnikateľov je potenciál pre regionálny rozvoj „vidieckeho“ regiónu, zabezpečenie starostlivosti a udržateľnosti krajinného rázu územia. Na území Podpoľania bola a je snaha zaviesť tradíciu farmárskych trhov, prvé farmárske trhy sa konali v Hriňovej, tu je priestor pre zrealizovanie ich domácej prvovýroby a produkcie.

Textilný a obuvnícky priemysel

Tento sektor je na území regiónu málo rozvinutý, je zastúpený spoločnosťou DUPAN TWIN, s.r.o. Kriváň, s prevádzkou v Detve, venuje sa šitiu zvrškov obuvi. VZOR – výrobné družstvo Zvolen má v Detve dve menšie prevádzky – šitie odevov a kartonáž.

Ostatný priemysel

Neoddeliteľnou súčasťou kultúry Regiónu Podpolanie je kultúrne dedičstvo, ktorého hodnoty sú späté najmä s tradičnou ľudovou kultúrou a výrobou ľudovo umeleckých výrobkov. Región je v tomto ohľade stále jedinečný a obdivovaný. Nachádzajú sa tu malé firmy, živnostníci, fyzické osoby, ktorí sa zameriavajú na výrobu ozdobných, dekoratívnych výrobkov s pôvodnými prvkami regionálnej kultúry. Tento priemysel je však len doplnkovým zdrojom príjmov v rámci štruktúry hospodárstva regiónu. Produkuje produkty, ktoré nie sú nevyhnutné pre život ľudí, tým je ovplyvnená ich predajnosť – realizácia na trhu.

Stavebníctvo

V regióne Podpolania je stavebníctvo – výstavba, resp. rekonštrukčné práce ovplyvnené nedostatkom disponibilných finančných zdrojov. V rámci programovacieho obdobia 2007-2013, keď obce a mestá regiónu, tak ako aj mnohé podnikateľské subjekty získali nenávratné finančné prostriedky stavebníctvo zvýšilo svoje tržby a rozsah prác, spolufinancovanie vo výške od 50-95% umožnilo realizovať také stavebné projekty, ktoré by za iných okolností zostali nezrealizované..

Zároveň v niektorých samosprávach naďalej pokračuje výstavba nájomných bytových domov, financované prostredníctvom štátneho fondu rozvoja bývania (Detva, Stožok, Kriváň,...). Okrem týchto zákaziek sa v regióne výraznejšie realizuje individuálna bytová výstavba – na nej sa však vo väčšej miere podieľajú živnostníci ako stavebné spoločnosti.

V roku 2013 sa začala výstavba cesty R2 v dvoch na seba nadväzujúcich etapách, napriek tomu, že dodávateľmi stavebných prác sú spoločnosti mimo regiónu, v rámci subdodávateľských prác, pomocných prác využívajú služby miestnych stavebných spoločností, živnostníkov.

V regióne dlhodobo pôsobí stavebná firma ASTA spol. s r.o., GEOSTAV DETVA, s.r.o., v rámci stavebno-montážnych, kúrenárskych prác pôsobí spoločnosť REMONTA, spol. s r.o. a mnoho menších špecializovaných firiem a živnostníkov.

Obchod a služby

Terciárny sektor je zastúpený obchodom a službami (ubytovacie a stravovacie služby, dopravné služby, prenos informácií (telekomunikačné služby), peňažné, úverové a poisťovacie služby, zdravotnícke služby, vzdelávacie služby, veda a výskum, verejná doprava,...). Tieto služby sú rozvinuté v rôznej miere v každej obci, v mestách regiónu podľa potrieb a záujmu obyvateľov, návštevníkov.

Predpokladom ich ďalšieho rozvoja a udržateľnosti je ich stála a nemeniaca kvalita.

SWOT analýza – poľnohospodárstvo, lesníctvo, priemysel

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • potenciál poľnohospodárskeho pôdneho fondu, najmä TTP a lesného pôdneho fondu • potenciál pre podhorské poľnohospodárstvo - chov hovädzieho dobytku a oviec a ekologické poľnohospodárstvo • potenciál pre rozvoj agroturistiky • aktivity realizované v rámci implementácie ISRU na podporu diverzifikácie poľnohospodárskych činností • skúsenosti s podnikaním • potenciál existujúcich priemyselných parkov • existencia rôznorodých podnikateľských aktivít(strojársky priemysel, drevospracujúci, potravinársky priemysel, stavebníctvo, informačné spoločnosti,) • existencia značky Regionálny produkt Podpolanie 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok vlastných zdrojov na nové technológie najmä u malých farmárov • nízka konkurencieschopnosť farmárov • nevyužívanie možností ekologického poľnohospodárstva (neexistuje ponuka ekoproduktov) • nedostatočná obnova lesov, lesných ciest, mimoprodukčných funkcií lesa • prevažuje ťažba dreva pre vývoz • chýbajúce ukazovatele o miestnom poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve • chýbajú odborné-poradenské služby pre agropodnikateľov a vlastníkov lesov • nedostatok výrobných podnikov, nedostatočne diverzifikovaný priemysel • existujúca zastaraná technická infraštruktúra, používané technológie vo výrobe
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • podpora poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rozvoja vidieka štátom a EÚ • v rokoch 2014 – 2020 plánovaná podpora zakladania a udržania rodinných fariem v EÚ • podpora rozvoja vidieka realizáciou miestnych stratégií, prístup Leader • podpora lesného hospodárstva a obnovy lesa • podpora zhodnocovania drevnej hmoty a lesných produktov • podpora využívania nových technológií a inovácií • podpora skvalitňovania ľudských zdrojov • podpora využívania obnoviteľných zdrojov a úspor energie 	<ul style="list-style-type: none"> • nižšia podpora poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a vidieka v SR oproti podpore v západných krajinách EÚ • neuskutočnenie plánovanej podpory pre farmy • vysoká náročnosť hygienických predpisov na zabezpečenie prevádzky oproti iným štátom EÚ • rozsiahla administratíva pre malých farmárov • vysoký výskyt poľovnej zveri, šeliem • nedostatočná politika rozvoja regiónov zo strany štátu a VÚC vedúca k prehľbovaniu regionálnych rozdielov • chýbajúca politika ekonomického rozvoja kraja a regiónu • odliv kvalifikovanej pracovnej sily do iných regiónov, zahraničia • nedostatok disponibilného domáceho investičného kapitálu

10. Štruktúra podnikateľskej sféry, cestovný ruch

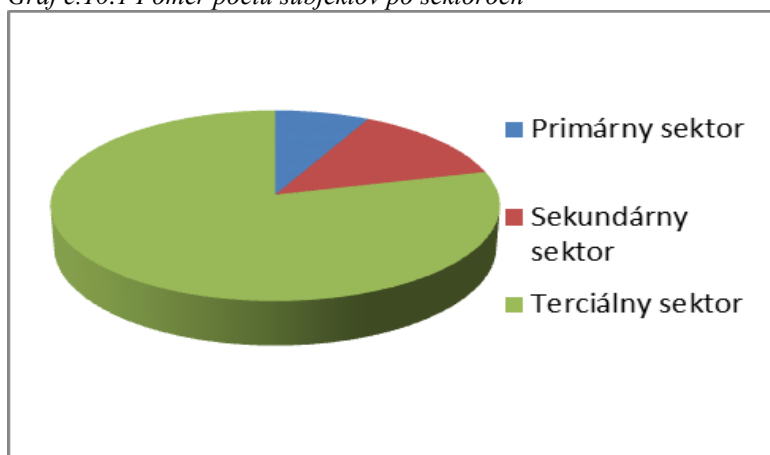
Podľa dostupných údajov je v území Podpolanie (z registrov právnických a fyzických osôb ako aj údajov zo štatistického úradu) registrovaných 4 366 podnikateľských subjektov, ktoré popisujeme z rôznych pohľadov. V zmysle **sektorovej štruktúry** národného hospodárstva hovoríme o sektoroch: primárny sektor - tvorený odvetviami produkujúcimi základné suroviny a materiály – ťažobný priemysel, poľnohospodárstvo, lesníctvo a energetika, sekundárny sektor – kde patrí spracovateľský priemysel a stavebníctvo, terciárny sektor - sem patria všetky druhy služieb - obchod, doprava, spoje..., kvartérny sektor - tvorí ho oblasť vedy a techniky. Z pohľadu územia sa zaoberáme prvými tromi sektormi.

Tab. č.10.1 Prehľad počtu subjektov po sektoroch a právnej formy

Právna forma / sektor	SZČO	S.R.O	A.S.	Družstvo	Iné	SHR	Spolu
Primárny	21	38	0	12	0	261	332
Sekundárny	322	232	8	6	17		585
Terciárny	2 836	510	7	1	95		3 449
Spolu	3 179	780	15	19	112	261	4 366

Zdroj: Vlastný prieskum k 31. 12. 2013

Graf č.10.1 Pomer počtu subjektov po sektoroch

Zdroj: Tab.č.10.1

V Podpolaní výrazne prevyšuje podnikateľská aktivita v rámci terciálneho sektoru – predstavuje až 78,9 % z celkového počtu - oproti sekundárnemu – 13,4 % a primárnemu sektoru – 7,7% . Výnimočnosťou Podpolania je, že percento podnikov v primárnom sektore pozitívne ovplyvňuje vysoký počet samostatne hospodáriacich roľníkov (SHR) – 261, ktorí predstavujú až 81,3 % primárneho sektora.

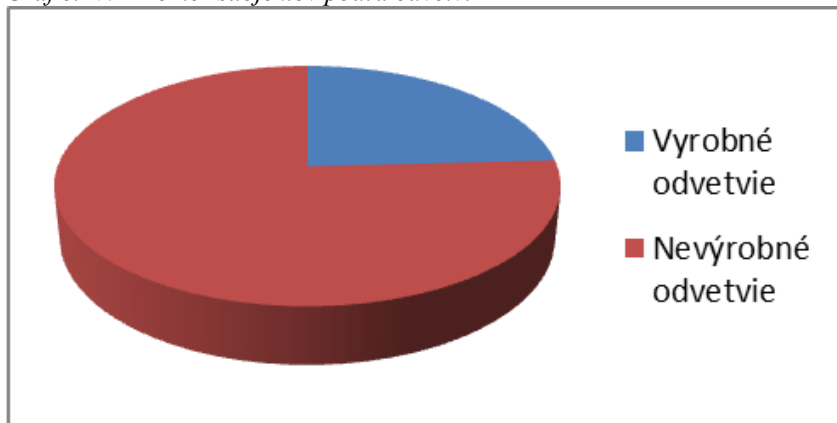
V zmysle **odvetvovej štruktúry** hovoríme o výrobnom a nevýrobnom odvetví. Súčasťou výrobného odvetvia sú priemysel, poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, stavebníctvo, nákladná doprava a výrobné služby. Z pohľadu podnikateľskej sféry je možné konštatovať, že až 76% subjektov v Podpolaní sa venuje nevýrobnému odvetviu – teda nevýrobným službám – obchod, administratívne služby a poradenstvo, služby pre IT technológie vzdelávanie, služby cestovného ruchu, prenájom nehnuteľností, reklamné služby a pod.

Tab. č.10.2 Prehľad počtu subjektov podľa odvetví

	Počet subjektov
Výrobné odvetvie	1 057
Nevýrobné odvetvie	3 309
Spolu	4 366

Zdroj: Vlastný prieskum k 31. 12. 2013

Graf č.10.2 Pomer subjektov podľa odvetví

Zdroj: Tab.č.10.2

V rámci nevýrobného odvetvia prevládajú činnosti v poradí: maloobchod, veľkoobchod, sprostredkovanie predaja, prenájom nehnuteľností, služby informačných technológií, účtovníctvo, služby cestovného ruchu.

Vzhľadom na to, že práve vo výrobnom odvetví vyvíjajú činnosť najväčší zamestnávateľia a výrobné odvetvie je zdrojom zamestnanosti vzhľadom na tradíciu regiónu aj pre malé a stredné podniky, uvádzame jeho podrobnejší popis s dôrazom na priemysel.

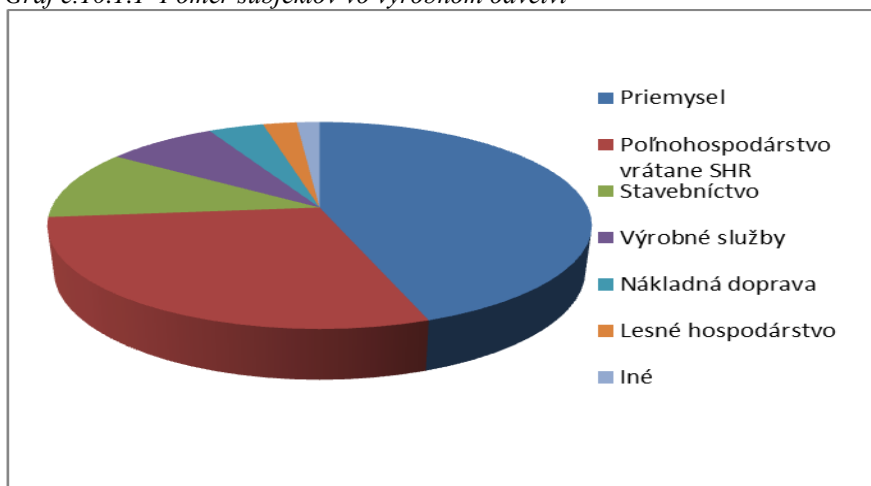
10.1 Výrobné odvetvie podnikateľských subjektov.

Tab. č.10.1.1 Prehľad počtu podnikateľských subjektov - výrobné odvetvie

	Počet subjektov
Priemysel	470
Poľnohospodárstvo vrátane SHR	307
Stavebníctvo	115
Výrobné služby	82
Nákladná doprava	41
Lesné hospodárstvo	25
Iné	17
Spolu	1 057

Zdroj: Vlastný prieskum k 31. 12. 2013

Graf č.10.1.1 Pomer subjektov vo výrobnom odvetví

Zdroj: Tab.č.10.1.1

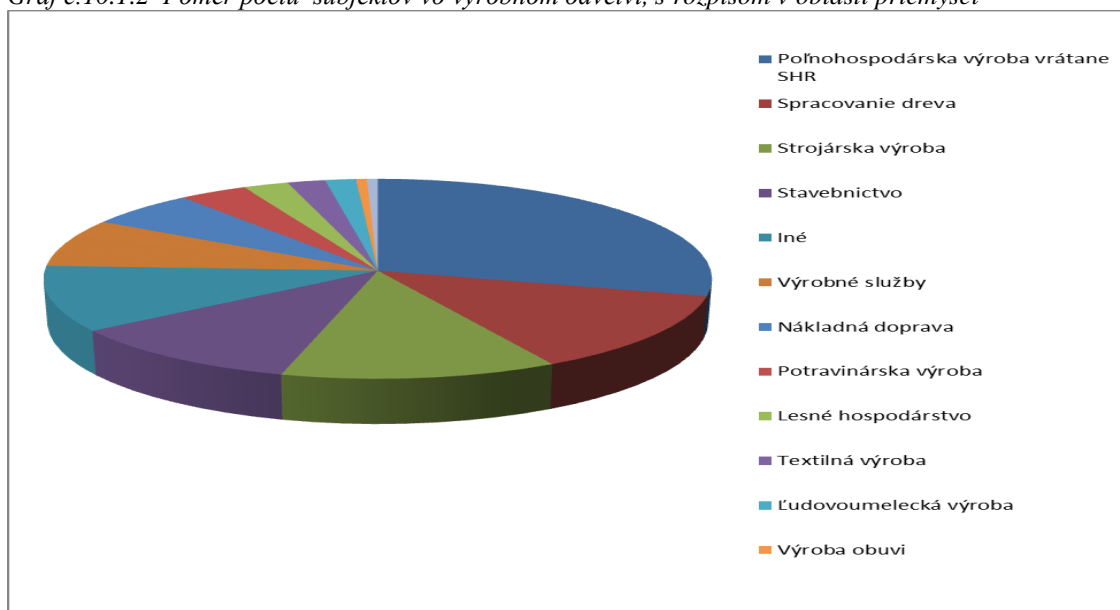
V rámci výrobného odvetvia najväčší počet podnikateľských subjektov pôsobí v oblasti priemyslu – 57% z celkového počtu, nasleduje poľnohospodárstvo – 29% a pomerne vysoký je počet stavebných firiem, ktoré vyvíjajú v Podpolaní svoju činnosť – 10,8%.

Tab. č.10.1.2 Prehľad počtu podnikateľských subjektov - výrobné odvetvie, s rozpisom v oblasti priemysel

	Počet subjektov
Poľnohospodárska výroba vrátane SHR	307
Spracovanie dreva	136
Strojárska výroba	131
Stavebníctvo	115
Iné	112
Výrobné služby	82
Textilná výroba	41
Nákladná doprava	41
Potravinárska výroba	38
Lesné hospodárstvo	25
Ludovoumelecká výroba	17
Výroba obuvi	6
Výroba plastov a skla	6
Spolu	1 057

Zdroj: Vlastný prieskum k 31. 12. 2013

Graf č.10.1.2 Pomer počtu subjektov vo výrobnom odvetví, s rozpisom v oblasti priemysel

Zdroj: Tab.č.10.1.2

Vo výrobnom odvetví v rámci priemyslu prevažujú firmy, ktoré sa venujú spracovaniu dreva – 12,8%, strojárskkej výrobe – 12,4% a stavebníctvu – 10,8% z celkového počtu subjektov. Zvýšil počet firiem poskytujúcich služby v nákladnej doprave -3,9 % a v území významne pôsobia potravinárske firmy – 3,6% z celkového počtu. Z uvedeného vyplýva, že sa v regióne udržiava strojárka výroba a výrobné služby, ktoré majú svoju dlhoročnú tradíciu, vzrástol počet subjektov zaoberajúcich sa spracovaním dreva, stavebníctvom a poskytovaním služieb v nákladnej doprave.

Tab. č.10.1.3 Prehľad počtu subjektov, ktorí sa venujú ľudovoumeleckej výrobe

	Počet subjektov
Neregistrovaný subjekt	124
Živnostník	18
Občianske združenie	3
S.R.O.	3
Príspevková organizácia	1
Spolu	149,00

Zdroj: Vlastný prieskum k 31. 12. 2013

Významnou skupinou pôsobiacou v Podpolaní sú subjekty, ktoré vyrábajú ľudovoumelecké výrobky. Ich význam spočíva najmä v charaktere územia, ktorí je výrobou ľudovoumeleckých výrobkov špecifický, preto sa touto kategóriou zaoberáme bližšie. Z uvedeného môžeme konštatovať, že ľudovoumeleckej výrobe sa venujú prevažne subjekty, ktoré nie sú registrované ako podnikateľské subjekty (neregistrovaný subjekt), ale svoju činnosť vykonávajú pre registrované subjekty na základe zmlúv alebo ich činnosť prebieha v rozsahu, kde nie je registrácia potrebná. Význam týchto subjektov pre územie Podpolanie je veľký z pohľadu zachovania kultúrnych hodnôt regiónu a zároveň sú potenciálom pre rozvoj podnikateľskej činnosti.

10.2 Nevýrobné odvetvie podnikateľských subjektov – cestovný ruch.

Územie Podpoľania je charakteristické svojím jedinečným prírodným a kultúrnym potenciálom – vidiecky ráz krajiny, CHKO Poľana, Biosferická rezervácia Poľana, vulkán Po Poľana, laznícke osídlenie, jedinečné terasovité políčka, špecifický ľudový prejav a udržiavané zvyky a tradície, ktoré sú základným predpokladom pre rozvoj oblasti cestovného ruchu a to najmä vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky.

Tab. č.10.2.1 Prehľad počtu subjektov cestovného ruchu

	Počet subjektov
Ubytovanie	49
Ubytovanie so stravovaním	21
Reštaurácie	12
Spolu	82

Zdroj: Vlastný prieskum 2014

Tab. č.10.2.2 Prehľad počtu ubytovacích zariadení podľa klasifikácie

	Počet subjektov	
	Rok 2008	Rok 2014
Hotel	4	4
Penzión	6	13
Ubytovanie na súkromí	24	42
Turistická ubytovňa	6	6
Chatová osada, iné	5	5
Spolu	45	70

Zdroj: Vlastný prieskum 2014

Tab. č.10.2.3 Prehľad počtu stálych lôžok ubytovacích zariadení

	Počet stálych lôžok	
	Rok 2008	Rok 2014
Hotel	383	484
Penzión	290	368
Ubytovanie na súkromí	171	279
Turistická ubytovňa	240	261
Chatová osada, iné	250	250
Spolu	1334	1642

Zdroj: Vlastný prieskum 2014

Tab. č.10.2.4 Prehľad počtu reštauračných zariadení (neuvádzame pohostinstvá)

	Počet subjektov	
	Rok 2008	Rok 2014
Reštaurácie	28	33

Zdroj: Vlastný prieskum 2014

V porovnaní s posledným hodnoteným obdobím môžeme konštatovať, že stúpol počet ubytovacích zariadení – zo 45 v roku 2008 na 70 v roku 2014, čo predstavuje nárast o 48,8%. Posilnila sa ponuka ubytovania na súkromí do 10 lôžok o 18 nových ubytovateľov – nárast o 42,8%, vzrástol aj počet penziónov o 7, čo predstavuje nárast o 15,5%. S nárastom počtu ubytovacích zariadení vzrástol aj počet stálych lôžok o 178. Počet stravovacích zariadení stúpol o 5 subjektov. Nárast počtu ubytovaní na súkromí je výsledkom činnosti MAS Podpoľanie. Niektoré subjekty svoju činnosť ukončili a v území boli vybudované nové zariadenia cestovného ruchu, kvalitatívne na vyššej úrovni. Všeobecne sa rozšírila ponuka doplnkových služieb v rámci ubytovacích zariadení – sauna, ihriská, bazény relaxačné zariadenia. K nárastu počtu zariadení CR došlo aj rozšírením územia MAS Podpoľanie o obec Hrochoť. Okrem nárastu počtu aj kvality ubytovania na súkromí je vhodné spomenúť nové zariadenia: Vígľašský zámok – hotel s doplnkovými službami vyššieho štandardu, Masarykov dvor – penzión s ponukou jazdenia na koni a ďalšími službami. Tieto väčšie strediská dopĺňa ponuka vidieckeho ubytovania, čo dáva predpoklad Podpoľaniu prezentovať sa ako destinácia vidieckeho cestovného ruchu.

Tab.č. 10.2.5 Prehľad možností a služieb CR

Typ služby	Lokalita	Pozn.
Zjazdové lyžovanie	Biele Vody, Hriňová	zasnežovanie
	Park Košútka, Hriňová	zasnežovanie
	Lyžiarsky areál Látky Kočanda	Zasnežovanie, večerné lyžovanie
	Hotel Royal, Látky	Zasnežovanie, večerné lyžovanie
	Areál športov Kerametal	
Bežecké lyžovanie	Lyžiarsky areál Mláky	Beh zdravia
Krasokorčuľovanie	Zimný štadión Detva	
	Prírodné klzisko v športovom areáli Kerametal	
Jazdenie na koni	Ranč Haferník, Látky	Jazdecká škola
	Ranč v zelenom údolí, Detva	Turistické jazdenie
	Zvolenská Slatina	Jazdecká škola Boroviny
	RD Látky	Turistické jazdenie
	Massarykov dvor	Jazdiareň
	Floreo ranch, Kriváň	Jazdecká škola
Sieť značených cyklotrás	územie Podpoľanie	411 km
Sieť značených turistických trás a náučných chodníkov	územie Podpoľanie	298 km, NCH - Hradisko Kaľamárika, Detva, Očová, Detvianska Huta
Výhliadkové lety	Letisko Očová	
Kúpaliská	Mestské kúpalisko Detva	
Lov rýb	Vodná nádrž Skalisko	
	Rybníky Očová	
Tenisové kurty	Látky	Umelý povrch
	Detva, Dolinky	
	Detva, sídlisko	
	Vígľaš	
Bowling	Hriňová-Partizánska	Bowling Amigos
	Detva, M.R.Štefánika	Penzión Siroň
Verejne prístupné športoviská	Obce	Všesportové areály obcí
ZIP WIRE	Park Košútka, Hriňová	
Lanové centrum	Park Košútka, Hriňová	
	Obec Stožok	
Zážitkové služby	Sportpolana, produkt Vulkán Poľana - Podpoľanie	Sprievodcovké služby, snowkite, lezenie na skale, inštruktor lyžov.

Zdroj: Vlastný prieskum 2014

Tab. č.10.2.6 *Prehľad doplnkových služieb cestovného ruchu*

Typ služby	Lokalita	Pozn.
Turistická informačná kancelária	Hriňová	+ predaj a prezentácia suvenírov, predajné miesto pre certifikované výrobky RPP
	Očová	Remeselný dvor Očová, predajné miesto pre certifikované výrobky RPP
	Detva	
Požičovňa aut	Detva	
Požičovňa bicyklov	Detva	Cyklošport 1 stopa, aj snežných bicyklov
	Zvolenská Slatina	Penzión Zlatý dukát
Požičovňa športových potrieb	Hriňová- Park Košútka	Lyže, snowbordy
	Detva	Cyklošport 1 stopa
Športová streľba	Zvolenská Slatina	Penzión Zlatý dukát
Cestovné kancelárie	CK Katkatours, Detva	+ Služby zmenárne
	CK Aqua, Detva	+ Služby zmenárne
	CK Trawek Wander Detvianska Huta	Domáci CR
Banky	VUB, Hriňová	bankomatové služby
	Slovenská sporiteľňa, Hriňová	bankomatové služby
	Pošta Látky	bankomatové služby
	VUB, Detva	bankomatové služby
	Slovenská sporiteľňa Detva	bankomatové služby
	OTP, Detva	bankomatové služby
	Poštová banka Detva	

Zdroj: Vlastný prieskum 2014

Svoju tradíciu v Podpoľaní má najmä zimný turizmus, zameraný na zjazdové, bežecké lyžovanie, snowboarding. Rozvíjajú sa aj moderné športy ako napr. kiting vo voľnom teréne. V letnom období je to bohatá ponuka kultúrnych podujatí s prezentáciou najmä tradícií a dobrého jedla, ktorá je nosnou časťou ponuky cestovného ruchu ale aj sieť cyklotrás, turistických trás, náučných chodníkov. V poslednom období sa rozšírila ponuka doplnkových služieb pri zariadeniach CR a to: welnes, lanové dráhy, ZIP WIRE.

Tab. č.10.2.7 *Systém značenia „Regionálny produkt Podpoľanie“*

Koordinátor	Počet certifikovaných výrobcov	Počet certifikovaných poskytovateľov služieb
Podpoľanie, o.z.	16	1

Zdroj: Vlastný prieskum 2014

Atraktivitu Podpoľania z pohľadu cestovného ruchu zvyšuje aj zavedenie systému značenia značkou „Regionálny produkt Podpoľanie“, ktorá označuje jedinečné výrobky a služby vyrobené v Podpoľaní tradičnými postupmi. Značka umožňuje turistom nákup tradičných suvenírov, ochutnávku tradičných jedál ako aj ubytovanie v tradičnom štýle. Koordinátorom značenia je občianske združenie Podpoľanie.

Významným potenciálom z pohľadu cestovného ruchu je v Podpoľaní organizovanie kultúrnych podujatí, ktoré sú najmä v letnej sezóne zamerané na prezentáciu tradičných hodnôt a kultúry Podpoľania. Podujatia sa organizujú každoročne v obciach Podpoľania a zaznamenávajú vysokú návštevnosť. Vid'. kapitola č.7.

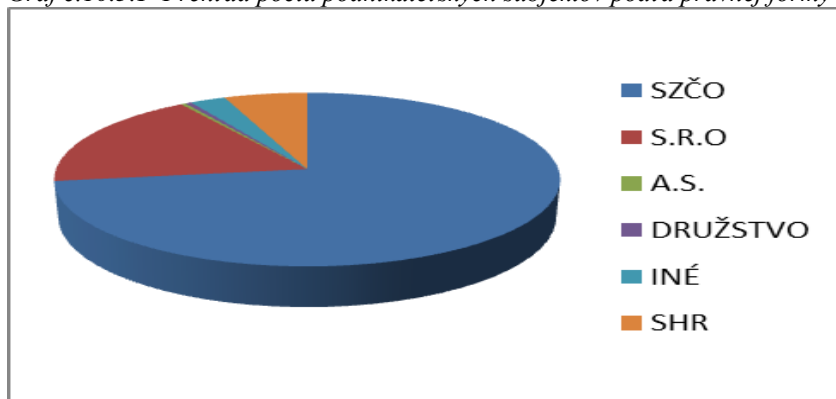
10.3 Rozdelenie podnikateľských subjektov podľa počtu zamestnancov

Tab. č.10.3.1 Prehľad počtu podnikateľských subjektov podľa počtu zamestnancov

	Výrobné odvetvie	Nevýrobné odvetvie	Spolu
Mikropodniky - do 10 zam.	1 004	3 265	4 269
Malé podniky - do 50 zam.	48	32	80
Stredné podniky - do 250 zam.	4	11	15
Veľké podniky - nad 250 zam.	1	1	2
Spolu	1 057	3 309	4 366

Zdroj: Vlastný prieskum, štatistický úrad, k 31.12.2013

Graf č.10.3.1 Prehľad počtu podnikateľských subjektov podľa právnej formy

Zdroj: Tab.č.10.3.1

Podľa uvedeného môžeme konštatovať, že až 97,77 % podnikov patrí do kategórie mikropodnikov, teda podnikov s počtom zamestnancov do 10. Z toho len 2 % podnikov zamestnávajú viac ako 5 osôb. Podľa právnej formy prevažujú subjekty, ktoré vykonávajú svoju činnosť ako živnostníci je to až 73% podnikateľských subjektov, ktorí prevažne pracujú samostatne alebo zamestnávajú len malý počet zamestnancov. Z uvedeného vyplýva, že v Podpoľaní je potrebné zamerať pozornosť na vytvorenie podnikateľského prostredia pre zachovanie a udržanie malých podnikateľov tak, aby boli schopní udržať svoju živnosť prípadne vytvárať aj ďalšie pracovné miesta.

Z pohľadu právnej formy podnikateľských subjektov výrazne prevažuje činnosť živnostníkov v počte 3 179, čo predstavuje až 72,8 % z celkového počtu podnikateľských subjektov. Nasledujú S.R.O. – 17,8 %, významnú skupinu tvoria v Podpoľaní samostatne hospodáriaci roľníci s počtom 261 predstavujú až 5,9 % z celkového počtu podnikateľských subjektov.

10.4 Pôsobenie podnikateľských subjektov (PS) v obciach a mestách

Tab. č.10.4.1 Prehľad počtu podnikateľských subjektov po obciach

	D. Huta	Dúbravy	Detva	H. Tisovník	Hriňová	Hrochoť	Klokoč	Korytárky	Kriváň	Látky	Očová	Podkriváň	S.Lazy	S.Huta	Stožok	V.H. Kalinka	Víglaš	Z. Slatina
Počet PS	112	99	1 211	20	983	186	66	79	298	106	296	33	59	66	87	20	172	106

Zdroj: Vlastný prieskum k 31.12.2013

Najväčší počet aktívnych subjektov sa nachádza v mestách regiónu Podpoľanie – Detva a Hriňová a nasledujú obce Kriváň, Očová, Zvolenská Slatina, Hrochoť - ktoré patria medzi väčšie obce územia.

Najväčší podiel poskytovateľov služieb so zameraním na ubytovanie a stravovanie je opäť v mestách ale aj v obciach, kde existujú predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu: Detva, Hriňová, Detvianska Huta, Látky.

SWOT analýza – štruktúra podnikateľskej sféry, cestovný ruch

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • potenciál malých podnikateľských subjektov, • vybudované hnedé a zelené parky, • nárast podnikania v nových výrobných odvetviach – spracovanie dreva, stavebníctvo, cestovný ruch, potravinárske podniky, • udržiavanie tradície strojárkej výroby, • potenciál v malých a stredných farmároch, • vysoký počet SHR, • potenciál ľudovomeleckých výrobcov • prírodný a kultúrny potenciál, udržiavané tradície, • príťažlivý a zachovalý ráz vidieckej krajiny, • rozvíjajúce sa služby nízkokapacitného ubytovania a doplnkových služieb, • rozvíjajúca sa ponuka služieb CR, marketing služieb CR pod hlavičkou Podpoľanie – destinácia VCR • zavedený systém značenia „Regionálny produkt Podpoľanie“ 	<ul style="list-style-type: none"> • vysoká prevaha nevýrobnej sféry voči výrobnej sfére, • nízky stupeň finalizácie výroby, • nízka tvorba pridanej hodnoty, • nevyužitý potenciál SHR, • nízka ponuka pracovných príležitostí pre všetky vekové kategórie, • nedostatočne fungujúce profesné združenia zastupujúce záujmy subjektov • nízky stupeň spolupráce • neexistujúca ponuka programov pre využitie potenciálu v cestovnom ruchu
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • výhodná geografická poloha regiónu v strede Slovenska, • rastúci záujem o vidiecky turizmus, • podpora rozvíjania partnerskej spolupráce • podpora inovatívnych zámerov a technológií • možnosť využitia podporných fondov – LEADER, národných, EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> • komplikovaná legislatíva pre rozvoj a udržateľnosť malých podnikov, farmárov, SHR • nevhodná vzdelanostná štruktúra najmä mladých ľudí pre potreby rozvoja výrobnej sféry • dlhodobá nezamestnanosť, záujemcovia o prácu bez pracovných návykov

11. Zamestnanosť v území

Základné faktory ovplyvňujúce mieru nezamestnanosti

Na vývoj zamestnanosti majú vplyv hlavne pravidelne sa opakujúce faktory vývoja na trhu práce, ktoré ovplyvňujú možnosti uchádzačov o zamestnanie získať si adekvátne zamestnanie.

Tab. č. 11.1 Základné faktory ovplyvňujúce mieru nezamestnanosti

Faktor	Vplyv na mieru nezamestnanosti
Zníženie počtu EAO – celoročný vplyv	negatívne
Priaznivé jarné, letné a jesenné počasie a začatie sezónnych prác v stavebníctve, lesníctve a poľnohospodárstve	pozitívne
Realizácia externých a interných projektov OPS - NP	pozitívne
Nízky príchod subdodávateľov do regiónu	negatívne
Klesajúci počet UoZ, ktorí majú podmienky k priestorovej mobilite	negatívne
Predĺženie dôchodkového veku	negatívne
Nízka tvorba nových pracovných miest v regióne	negatívne
Narastajúce počty zamestnateľných UoZ po absolvovaní vzdelávania	pozitívne
Vytvorenie nových OSZČ ust. § 49 zák. NR SR 5/2004 Z.z.	pozitívne
Zaradenie absolventov do §51	pozitívne
Mobilita za prácou mimo okresu a práce v zahraničí	pozitívne
Pokles ponúk prác v Českej republike a Európskej únii	negatívne
Finančná a hospodárska kríza	negatívne
Počet podporených UoZ na §53	pozitívne
Nesúlady medzi štruktúrou VPM a štruktúrou UoZ	negatívne
Ponuka práce v rámci EURESU	pozitívne

Zdroj: UPSVaR Zvolen, informácie k 31.12.2013

Vysvetlivky:

EAO – ekonomicky aktívne obyvateľstvo

OPS – NP – národné projekty

OSZČ – osoba samostatne zárobkovo činná

UoZ – uchádzači o zamestnanie

VPM – voľné pracovné miesta

EURES – projekt Európske služby zamestnanosti

Okrem vyššie uvedených faktorov mieru nezamestnanosti ovplyvňujú aj nasledujúce skutočnosti:

- v regióne sú reálne príjmy obyvateľov veľmi nízke a spôsobujú doslova existenčné problémy výraznej väčšine občanov,
- stredným a malým podnikom chýbajú rozvojové impulzy k zvyšovaniu zamestnanosti čoby následne viedl k znižovaniu nezamestnanosti,
- chýbajúca stabilizovaná zamestnanosť u rozhodujúcich zamestnávateľov prejavujúca sa spomalením dopytu po pracovnej sile, čo je prejavom súčasnej zložitej ekonomickej situácie,
- úsporné opatrenia, ktoré sú prijímané za účelom znižovania nákladov spôsobujú aj slabý dopyt po službách a prácach poskytovaných malými zamestnávateľmi a živnostníkmi.

Registrovaná miera nezamestnanosti za mestá a obce v pôsobnosti VSP Podpolanie

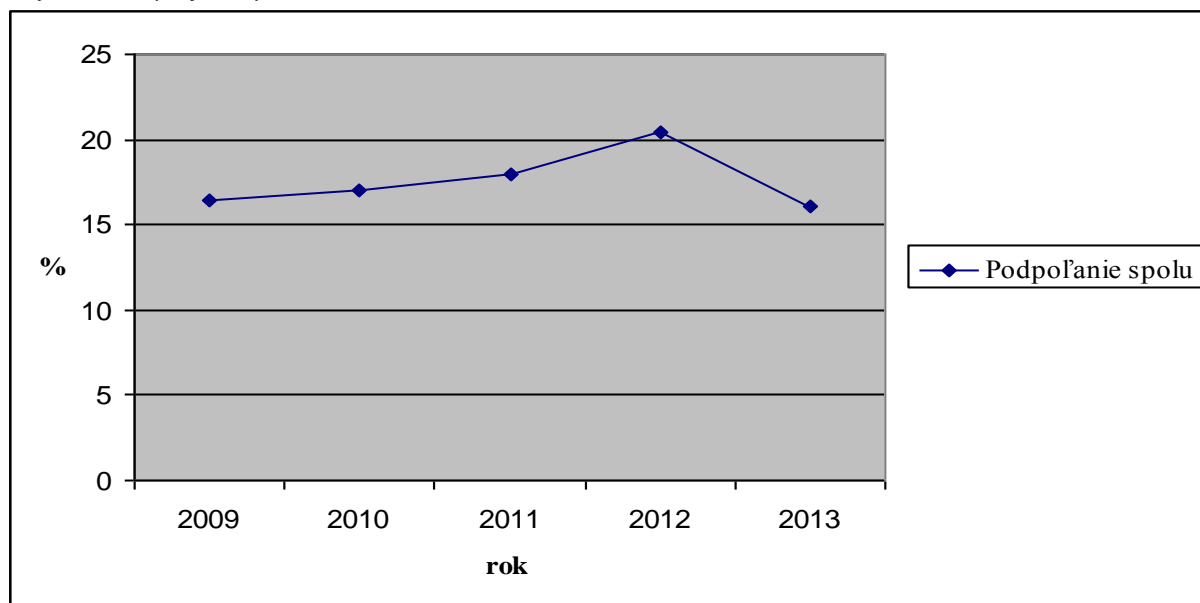
Miera nezamestnanosti je podiel nezamestnaných k ekonomicky aktívnym osobám (pracujúcim a nezamestnaným). Miera nezamestnanosti sa uvádza v %. Registrovaná miera nezamestnanosti je spracovaná za každú obec samostatne. V sumárnej tabuľke je spracovaná registrovaná miera nezamestnanosti na území v pôsobnosti VSP Podpolanie ako celok.

Tabuľka č.11.2 Sumárne porovnanie vývoja miery nezamestnanosti

Mesto/Obec	Rok 2009 %	Rok 2010 %	Rok 2011 %	Rok 2012 %	Rok 2013 %
Detva	20,49	15,55	15,84	19,20	16,51
Detvianska Huta	23,68	22,28	26,18	28,70	22,66
Dúbravy	20,17	14,23	13,14	16,56	12,64
Horný Tisovník	27,83	18,80	16,54	42,68	30,49
Hriňová	23,83	19,64	18,98	22,62	18,58
Hrochoť	19,84	17,90	20,10	21,53	22,57
Klokoč	20,18	9,77	14,06	15,83	10,42
Korytárky	18,30	12,93	13,32	13,73	10,30
Kriváň	12,78	7,87	9,35	13,24	13,48
Látky	26,45	22,07	21,74	22,01	22,39
Očová	7,89	9,13	10,12	13,43	12,64
Podkriváň	20,07	14,91	16,77	23,13	18,28
Slatinské Lazy	14,34	12,50	15,97	21,49	29,75
Stará Huta	20,11	18,92	15,68	24,16	13,42
Stožok	19,46	14,67	9,39	9,73	5,07
Vigľaš	15,19	15,50	14,13	14,30	10,55
V. H. Kalinka	17,88	15,87	14,81	14,20	8,88
Zvolenská Slatina	12,54	13,69	15,73	15,80	14,12
Priemerná hodnota za územie Podpolania spolu	16,41	17,05	17,99	20,43	16,11

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, ÚPSVaR Banská Bystrica, k 31.12. daného roka

Graf. č. 11.1 Vývoj miery nezamestnanosti na území

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, ÚPSVaR Banská Bystrica, údaje k 31.12. daného roka

Tab. č. 11.3 Registrovaná miera nezamestnanosti

Mesto/Obec	Počet EN spolu	Z toho ženy	Počet EN zaradených v mesiaci	Počet EN vyradených v mesiaci	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	RMN v %
Detva	1 201	683	75	62	7 276	16,51
Detvianska Huta	75	38	1	1	331	22,66
Dúbravy	58	36	4	1	459	12,64
Horný Tisovník	25	14	0	2	82	30,49
Hriňová	713	376	25	31	3 838	18,58
Hrochoť	174	74	0	7	771	22,57
Klokoč	25	17	2	2	240	10,42
Korytárky	48	20	2	4	466	10,30
Kriváň	110	50	6	9	816	13,48
Látky	58	26	7	1	259	22,39
Očová	160	76	10	12	1 266	12,64
Podkriváň	49	25	0	4	268	18,28
Slatinské Lazy	72	34	5	7	242	29,75
Stará Huta	20	12	1	0	149	13,42
Stožok	24	14	0	1	473	5,07
Vígľaš	87	55	4	4	825	10,55
V. H. Kalinka	15	3	1	0	169	8,88
Zvolenská Slatina	185	87	7	8	1 310	14,12
Územie Podpoľanie spolu	3 099	1 640	150	156	19 240	16,11

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, ÚPSVaR Banská Bystrica, údaje k 31.12.2013

Vysvetlivky:

EN - evidovaní nezamestnaní

RMN – registrovaná miera nezamestnanosti

EAO – Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa sčítania obyvateľov z roku 2011

Tab. č. 11.4 Vývoj registrovanej miery nezamestnanosti

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	39 323	39 232	39 321	39 204	39 071
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	24 720	20 401	19 240	19 240	19 240
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	4 056	3 479	3 462	3 930	3 099
z toho ženy	1 893	1 727	1 776	1 973	1 640
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	8,75	8,59	8,76	10,17	7,58
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	7,66	8,47	9,23	10,25	8,52
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	16,41	17,05	17,99	20,43	16,11

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, ÚPSVaR Banská Bystrica, údaje k 31.12. daného roka

Bližšie údaje o vývoj registrovanej miery nezamestnanosti po jednotlivých obciach sú v prílohe č. 6.

SWOT analýza – zamestnanosť

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • výhodná geografická poloha regiónu v strede Slovenska, • lokality vyčlenené pre priemyselné parky • rôznorodosť podnikateľských aktivít (strojársky priemysel, stavebníctvo, drevospracujúci priemysel, informačné spoločnosti, projektantské subjekty, ...) • vhodné podmienky pre podhorské poľnohospodárstvo (chov dobytka a oviec, ekologické poľnohospodárstvo) • podmienky pre rozvoj agroturistiky, kongresovej turistiky, rekreačno-športového turizmu, cykloturizmu, 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatok výrobných podnikov • nízke mzdy, finančná podhodnotenosť vzdelanej pracovnej sily • odchod obyvateľov za lepšie platenou prácou do iných regiónov a zahraničia • nedostatok pracovných príležitostí pre ľudí s nižšou kvalifikáciou, dlhodobo nezamestnaných, vekovo starších ľudí, ženy po materskej dovolenke, absolventov škôl • nedostatok voľnej kvalifikovanej pracovnej sily • nízky záujem o prácu v poľnohospodárstve • slabé využívanie agroturistiky ako diverzifikácie poľnohospodárskej činnosti • nedostatočné využívanie doplnkových zdrojov príjmov (agroturistika, remeselná výroba, ...) • nerozvinuté lokálne a regionálne výrobné- spotrebiteľské reťazce
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • strategická poloha územia v centrálnej časti Slovenska a Európy • výhodná dopravná dostupnosť (letisko Sliač, nákladné železničné stanice, budovanie R2, autobusová doprava) • plánované vybudovanie logistického centra vo Zvolene • podpora rozvoja cezhraničnej spolupráce a podpora exportu • možnosti podporných finančných zdrojov • plánovaná podpora zakladania a udržania rodinných fariem v EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> • prehĺbovanie rozdielov medzi regiónmi • úbytok kvalifikovanej pracovnej sily z regiónu • hospodárska kríza a jej dôsledky • dlhodobá nezamestnanosť • vysoká cena vstupov do rozvoja, využívania alternatívnych zdrojov a úspor energií • narastajúce ceny energií a palív, závislosť od zahraničných dodávateľov • nižšia podpora poľnohospodárstva v SR oproti podpore v západných krajinách EÚ • nevyhovujúca legislatíva podporujúcej rozvoj predaja z dvora

12. Prieskum projektových zámerov verejného a súkromného sektora na roky 2014 – 2020

Výsledky prieskumu o aktuálnych projektových zámeroch verejného a súkromného sektora na roky 2014 – 2020

Pre potreby zmapovania a zhrnutia informácií o potrebách územia boli oslovené samosprávy (verejný sektor) a subjekty (súkromný sektor) pôsobiace na území Podpolania. Do prieskumu sa z oslovených zapojilo 18 subjektov verejnej správy a 32 subjektov súkromného sektora pôsobiacich v poľnohospodárstve, lesníctve, cestovnom ruchu, v zachovávaní tradičných remesiel a pod..

Projektové zámery sú zosumarizované bez ohľadu na možnosti ich financovania v rokoch 2014 – 2020 (napr. vlastné zdroje subjektov, štrukturálne fondy Európskej únie, granty, dotácie a pod.), t. j. do prehľadu sú zahrnuté skutočné potreby subjektov zapojených do prieskumu, pričom hodnoty projektových zámerov sú orientačné.

Tab. č.12.1 Sumárny prehľad o zapojení sa subjektov pôsobiacich na území

Sektor	Počet subjektov	Počet projektových zámerov	Hodnota projektových zámerov (EUR)
Verejný sektor	18	193	55 296 400
Súkromný sektor	32	73	29 371 500
Spolu	50	266	84 667 900

Zdroj: projektové zámery subjektov z 07/2014, vlastné spracovanie

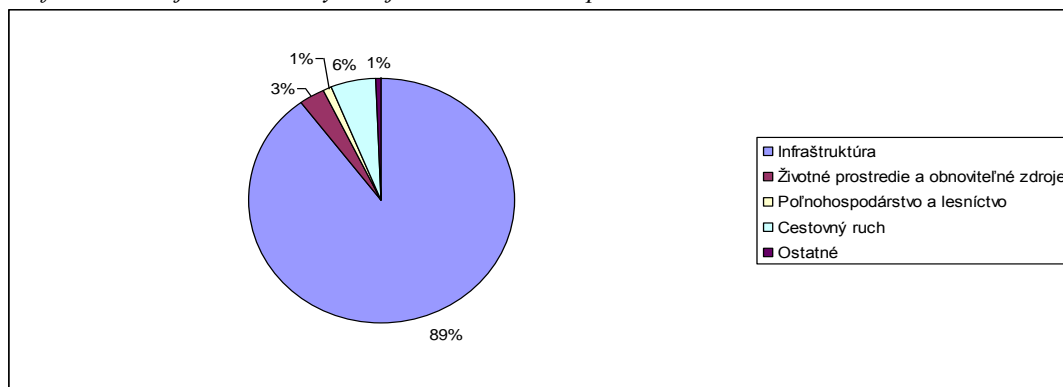
Podrobnejšie rozdelenie projektových zámerov verejného sektora zobrazuje nasledujúca tabuľka a graf.

Tab. č.12.2 Rozdelenie projektových zámerov verejného sektora podľa ich zamerania

Oblasť	Počet projektových zámerov	Hodnota projektových zámerov (EUR)	Hodnota projektových zámerov (%)
Infraštruktúra	131	49 575 000	89
Životné prostredie a obnoviteľné zdroje	14	1 695 000	3
Poľnohospodárstvo a lesníctvo	2	688 000	1
Cestovný ruch	36	3 047 400	6
Ostatné	10	291 000	1
Spolu	193	55 296 400	100

Zdroj: projektové zámery subjektov z 07/2014, vlastné spracovanie

Graf č. 12.1 Projektové zámery verejného sektora v % podľa zamerania

Zdroj: Tab. č.12.2

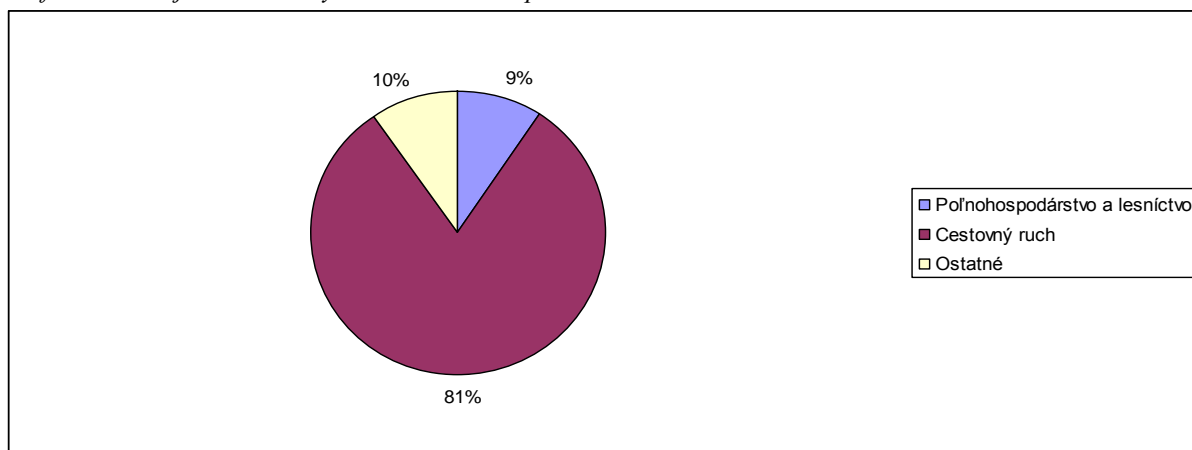
Podrobnejšie rozdelenie projektových zámerov súkromného sektora zobrazuje nasledujúca tabuľka a graf.

Tab. č.12.3 Rozdelenie projektových zámerov súkromného sektora podľa ich zamerania

Oblasť	Počet projektových zámerov	Hodnota projektových zámerov (EUR)	Hodnota projektových zámerov (%)
Infraštruktúra	0	0	0
Životné prostredie a obnoviteľné zdroje	0	0	0
Poľnohospodárstvo a lesníctvo	23	2 769 000	9
Cestovný ruch	25	23 760 000	81
Ostatné	25	2 842 500	10
Spolu	73	29 371 500	100

Zdroj: projektové zámery subjektov z 07/2014, vlastné spracovanie

Graf č. 12.2 Projektové zámery súkromného v % podľa oblastí

Zdroj: Tab. č.12.3

Podrobný prehľad preskúmaných projektových zámerov verejného a súkromného sektora, predložený v rámci zisťovania predbežných potrieb subjektov pôsobiacich na území Podpolanie na roky 2014 - 2020, je uvedený v prílohe č. 7.

Súhrnná SWOT analýza za územie VSP Podpoľanie

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • výhodná geografická poloha územia – stred Slovenska • hodnotný prírodný potenciál, príťažlivá krajina, chránené územia • zásoby pitnej vody –nadregionálna vodovodná sieť , výskyt veľkého množstva minerálnych prameňov • dostatočná sieť škôl a školských zariadení • potenciál existujúcich priemyselných parkov • dostatočná hustota cestnej siete • potenciál poľnohospodárskeho pôdneho fondu • potenciál malých podnikateľských a poľnohospodárskych subjektov • potenciál pre vidiecky cestovný ruch, rozvíjajúce sa služby vo vidieckom cestovnom ruchu • zavedená značka – regionálny produkt Podpoľania • fungujúce VSP Podpoľanie a KZ mikroregiónu Podpoľania 	<ul style="list-style-type: none"> • nevyhovujúci rozsah a stav technickej infraštruktúry • nedostatočná kvalita cestnej siete • chýbajúce koridory pre nemotorovú dopravu – systém údržby cyklotrás a turistických trás • nízky objem separovaných zložiek z KO • nedostatočná environmentálna výchova • vysoký podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku • nedostatok pracovných príležitostí v regióne • nedostatok bytových jednotiek • zastaralé technické vybavenie škôl a školských zariadení a zlý technický stav športovísk, priestorov na získavanie praktických zručností • nespracované koncepcie rozvoja škôl a školských zariadení v regióne • chýbajúce integrované zdravotnícke zariadenie • nedostatočný rozsah poskytovania služieb v sociálnej oblasti (chýbajú domovy soc. Služieb, denný stacionár, kríz. centra...) • neexistujúca ponuka programov pre využitie potenciálu v cestovnom ruchu • nedostatok výrobných podnikov, nedostatočne diverzifikovaný priemysel • vysoká prevaha nevýrobnej sféry voči výrobnej • nízky stupeň finalizácie výroby • nedostatočne fungujúce profesné združenia s nízkym stupňom spolupráce • neexistujúce lokálne regionálne spotrebiteľské reťazce • nedostatočné využívanie možnosti zvýšenia príjmov z doplnkových zdrojov (agroturistika, rem. výroba...)
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • využitie štátnych podporných programov a podpora z fondov EÚ • podpora rozvoja vidieka realizáciou programu LEADER • podpora ekologického hospodárstva • rozvíjajúci sa vidiecky cestovný ruch • skvalitnenie medzinárodného dopravného napojenia – (R2) • podpora budovania partnerstiev a vzájomnej spolupráce subjektov 	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomické záujmy pred environmentálnymi • negatívne vplyvy klimatických zmien • riziko neuskutočnenia prijatých opatrení pre rozvoj územia na všetkých úrovniach • zvyšovanie dôchodkového veku • nedostatok disponibilného domáceho investičného kapitálu • nedostatočná politika rozvoja regiónov zo strany štátu a VUC – vedie k prehľbovaniu regionálnych rozdielov • komplikovaná platná legislatíva v SR • administratívne náročná legislatíva pri využívaní národných programov a fondov EÚ

13. Analýza problémov

Analýzu problémov spracoval na pracovnom stretnutí konzultačný tím programového výboru (pracovná skupina), ktorého členmi sú miestni odborníci, samospráva, aktívni občania, MVO. Východiskom bola analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození (SWOT analýza) a to konkrétne slabé stránky zo všetkých čiastkových SWOT analýz. Na pracovnom stretnutí boli identifikované problémy v regióne a posúdené, ktoré sú z nich najvýznamnejšie. Význam problémov bol posudzovaný vzhľadom na hlavný cieľ, na ktorom sa pracovná skupina zhodla a to - zvýšenie zamestnanosti v území.

Pracovná skupina pomenovala desať problémov regiónu Podpoľanie, z ktorých 5 považuje za najvýznamnejšie. Najvýznamnejšie problémy v Podpoľaní pracovná skupina definovala vzhľadom na hlavný cieľ - zvyšovanie zamestnanosti:

1. nevyužitý potenciál a vzájomná spolupráca v poľnohospodárstve a lesníctve (11 bodov),
2. nedostatočne rozvinutá výrobná sféra (10 bodov),
3. nedostatočne využitý potenciál pre cestovný ruch (10 bodov),
4. nevhodná infraštruktúra a obsah vzdelávania v školstve (8 bodov),
5. vysoká miera nezamestnanosti (8 bodov).

Ďalšie problémy v regióne Podpoľanie:

6. nedostatočné poskytovanie sociálnych a zdravotníckych služieb a ich nepostačujúce kapacity (3 body),
7. nedostatočná podpora rozvoja informačno-komunikačných technológií pre služby občanom a občianskeho sektora (1 bod),
8. nedostatočná separácia odpadu (0 bodov),
9. nedostatočná a zastaraná infraštruktúra (0 bodov),
10. nevyužitý kultúrny potenciál (2 body).

Pre 5 najvýznamnejších problémov skupina urobila metódou problémovej analýzy hierarchiu príčin a následkov. Spolu s problémom nedostatočne využitý potenciál pre cestovný ruch spracovali aj problém „nevyužitý kultúrny potenciál“, pretože spolu súvisia. Výsledky uvádzame v nasledujúcich tabuľkách.

Problém č.1: Nevyužitý potenciál a vzájomná spolupráca v poľnohospodárstve a lesníctve

Príčinami problému sú chýbajúce odborné-poradenské služby pre agropodnikateľov a vlastníkov lesov, nedoriešené pozemkové úpravy, nízky záujem o prácu v poľnohospodárstve a nedostatočná finalizácia. Následkom neriešeného problému je nízka konkurencieschopnosť a nízka zamestnanosť v poľnohospodárstve a lesníctve.

Tab. č. 13.1 Problém č.1

NÁSLEDKY		
Nízka zamestnanosť v regióne		
Nízka konkurencieschopnosť farmárov		
Nerozvinuté lokálne a regionálne výrobné-spotrebiteľské reťazce		
Nedostatok vlastných zdrojov na nové technológie hlavne u malých farmárov		
Nedostatočné využívanie doplnkových zdrojov príjmov		
Nevyužitý potenciál samostatne hospodáriacich roľníkov		
Nedostatočná obnova mimoprodukčných funkcií lesa	Zmena krajinného obrazu (terasovité polia)	Neexistuje ponuka ekoproductov

Nedostatočná obnova lesov a lesných ciest	Rozširovanie invázných rastlín	Nevyužívanie možností ekologického poľnohospodárstva
PROBLÉM		
Nevyužitý potenciál a vzájomná spolupráca v poľnohospodárstve a lesníctve		
PRÍČINY		
Nedostatočné využitie drevnej hmoty	Slabé využitie agroturistiky	Prevaha technických plodín nad potravinárskymi
Prevažuje ťažba dreva na vývoz	Nízky záujem o prácu v poľnohospodárstve	
Nedostatočná finalizácia	Nedoriešené pozemkové úpravy	
Chýbajú ukazovatele o miestom poľnohospodárstve a lesnom hospodárstve		
Chýbajú odborné-poradenské služby pre agropodnikateľov a vlastníkov lesov		

Problém č.2: Nedostatočne rozvinutá výrobná sféra

Problém nedostatočne rozvinutej výrobnej sféry má v Podpolaní tri príčiny: nedostatok disponibilného investičného kapitálu, zastarané technológie používané vo výrobe, neexistencia štartovacích centier (business centrá, co-workingové centrá a pod.).

Následkami neriešenia tohto problému je nízka tvorba pridanej hodnoty, nízka mzda, nízka konkurencieschopnosť a únik kvalifikovanej a vzdelanej pracovnej sily a potenciálnych výrobcov z regiónu.

Tab. č. 13.2 Problém č.2

NÁSLEDKY		
Únik kvalifikovanej, vzdelanej pracovnej sily a potenciálnych výrobcov		
Nízka konkurencieschopnosť výrobných podnikov v regióne		
Nízka mzda		
Nízka tvorba pridanej hodnoty	Riziko rastu nezamestnanosti	
Nízky stupeň finalizácie	Nedostatočne diverzifikovaný priemysel	
PROBLÉM		
Nedostatočne rozvinutá výrobná sféra		
PRÍČINY		
Nedostatok disponibilného investičného kapitálu	Zastarané technológie používané vo výrobe	Neexistencia štartovacích centier (business centrá, co-workingové centrá a pod.)

Problém č.3: Nedostatočne využitý potenciál pre cestovný ruch

Príčinou problému nedostatočne využitého potenciálu pre cestovný ruch je hlavne nepostačujúca koordinácia a spolupráca v cestovnom ruchu. Okrem toho sú to aj nedostatočný marketing, neexistuje ponuka programu na využitie potenciálu v cestovnom ruchu, slabá starostlivosť o pôvodnú podpoliansku architektúru, historický stavebný fond a drobnú architektúru a zánik pôvodnej podpolianskej architektúry, zlý technický stav väčšiny kultúrnych zariadení a ich slabá vybavenosť, neexistuje systém údržby/správcovstvo existujúcich cyklotrás a turistických chodníkov.

Následkami neriešenia tohto problému je nedostatok turistov, nevyužitie kapacity a znižujúci sa počet pracovných miest v cestovnom ruchu v regióne.

Tab. č. 13.3 Problém č.3

NÁSLEDKY		
Znižujúci sa počet pracovných miest v cestovnom ruchu		
Nevyužitie kapacity cestovného ruchu v regióne		
Nedostatok turistov v regióne		
PROBLÉM		
Nedostatočne využitý potenciál pre cestovný ruch		

PRÍČINY		
Chýba významná atraktivita pre turistov		
Nevyužitý potenciál kultúry pre potreby cestovného ruchu		
Nevyužitý potenciál minerálnych prameňov	Zánik pôvodnej podpolianskej architektúry	Neexistuje ponuka programu na využitie potenciálu v cestovnom ruchu
Neexistuje systém údržby/správcovstvo existujúcich cyklotrás a turistických chodníkov	Slabá starostlivosť o pôvodnú podpoliansku architektúru, historický stavebný fond a drobnú architektúru	Neexistuje marketing kultúry v regióne
Zlý technický stav väčšiny kultúrnych zariadení a ich slabá vybavenosť	Obyvatelia nemajú vzťah k tradičnej podpolianskej architektúre	Nedostatočný marketing
Nepostačujúca koordinácia a spolupráca v cestovnom ruchu		

Problém 4: Nevhodná infraštruktúra a obsah vzdelávania v školstve

Príčinami problému nevhodnej infraštruktúry a obsahu vzdelávania v školstve je hlavne nespracovaná koncepcia rozvoja škôl a školských zariadení v regióne, ako aj zlé technické vybavenie školských priestorov na získavanie praktických zručností, zlý stav a energeticky náročná prevádzka niektorých školských budov, zlý stav športovísk pri školách, neexistuje spolupráca stredných škôl s podnikmi, školy nepoznajú potreby trhu, nedostatočné neformálne vzdelávanie.

Následkami neriešenia tohto problému sú vzdelávanie nekorešponduje s potrebami trhu práce, takže je v regióne nevhodná vzdelanostná štruktúra najmä mladých ľudí pre potreby rozvoja výrobnjej sféry, nezaujím investorov investovať v regióne, v ktorom nenachádzajú dostatok voľnej kvalifikovanej pracovnej sily.

Tab. č. 13.4 Problém č.4

NÁSLEDKY		
Nezaujím investorov investovať v regióne		
Nedostatok voľnej kvalifikovanej pracovnej sily	Priemerná až nízka vzdelanostná štruktúra obyvateľov, skupina obyvateľov, bez vzdelania	Nevhodná vzdelanostná štruktúra najmä mladých ľudí pre potreby rozvoja výrobnjej sféry
Vzdelávanie nekorešponduje s potrebami trhu práce		
PROBLÉM		
Nevhodná infraštruktúra a obsah vzdelávania v školstve		
PRÍČINY		
Energeticky náročná prevádzka niektorých školských budov	Nedostatočné neformálne vzdelávanie	Neznalosť potrieb trhu práce zo strany škôl
Zlý stav niektorých školských budov	Neexistuje spolupráca stredných škôl s podnikmi	
Zlé technické vybavenie školských priestorov na získavanie praktických zručností		
Zlý technický stav športovísk pri školách	Nespracovaná koncepcia rozvoja škôl a školských zariadení v regióne	

Problém 5: Vysoká miera nezamestnanosti

Problém vysokej nezamestnanosti vyplýva zo všetkých štyroch predchádzajúcich problémov. Okrem toho za jeho príčiny považujeme aj málo pracovných príležitostí pre rizikové skupiny občanov, chýbajú napr. sociálne podniky a chránené dielne, finančná podhodnotenosť vzdelanej pracovnej sily, nezamestnaní často nemajú záujem ísť pracovať vzhľadom na zvýšené náklady v porovnaní s tým, keď dostanú sociálnu dávku, no nemajú náklady na cestovné oblečenie do práce apod.

Následkami neriešenia problému vysokej nezamestnanosti sú, nárast dlhodobej nezamestnanosti a ubúdanie pracovných návykov u dlhodobo nezamestnaných, nárast skupín obyvateľov s problémami uplatnenia na trhu práce, s čím súvisí sociálne vylúčenie, ale aj kriminalita a patologické javy, únik disponibilnej pracovnej sily z regiónu a na to nadväzujúci nezáujem o investovanie, vznik a rozvoj podnikov.

Tab. č. 13.5 Problém č.5

NÁSLEDKY		
Nezáujem o investovanie, vznik a rozvoj podnikov	Kriminalita a patologické javy	
Nedostatok voľnej kvalifikovanej pracovnej sily	Nárast skupín obyvateľov s problémami uplatnenia na trhu práce	
Únik kvalifikovanej pracovnej sily z regiónu	Dlhodobo nezamestnaní záujemcovia o prácu sú bez pracovných návykov	
Pretrvávajúce a rast nezamestnanosti a dlhodobej nezamestnanosti		
PROBLÉM		
Vysoká miera nezamestnanosti		
PRÍČINY		
Finančná podhodnotenosť vzdelanej pracovnej sily	Nedostatok pracovných príležitostí	Málo pracovných príležitostí pre rizikové skupiny občanov
Sociálne dávky sú vyššie ako minimálna mzda - nezáujem pracovať	Málo investorov	Chýbajú sociálne podniky a chránené dielne
Nízke mzdy		

Ďalšie problémy

Ďalšie problémy, ktoré pracovná skupina identifikovala, majú menší vplyv na hlavný cieľ - rast zamestnanosti. Z iného uhla pohľadu - napríklad kvality života obyvateľov – sú však veľmi dôležité.

Preto pracovná skupina odporučila sa nimi tiež zaoberať. Ďalej sú popísané tieto problémy tak, ako boli identifikované v procese tvorby.

Problém č. 6: Nedostatočné poskytovanie sociálnych a zdravotníckych služieb a ich nepostačujúce kapacity

Charakteristiky problému:

- nedostatok kapacít sociálnych služieb, konkrétne:
 - chýbajú penzióny pre dôchodcov rodinného typu,
 - chýbajú krízové centrá, útulky, krátkodobý pobyt v DD (denný stacionár),
- chýba integrované zdravotnícke zariadenie,
- nedostatočne vybudované bezbariérové prístupy vo verejných priestoroch,
- nedostatočné riešenie problematiky zvyšujúcej sa rómskej populácie,
- zložitosť práce s rómskou populáciou v školstve,
- výskyt sociálno-patologických javov,
- narastajúca kriminalita.

Problém č. 7: Nedostatočná podpora rozvoja informačno-komunikačných technológií pre služby občanom a občianskeho sektora

Charakteristiky problému:

- nedostatočná ponuka elektronických služieb vo verejnom sektore,
- chýba register občianskych združení, spolkov, krúžkov, kolektívov, jednotlivcov - umelcov, majstrov, lektorov, tvorcov,
- nedostatočne fungujú profesné združenia zastupujúce záujmy subjektov,
- nedostatočné zhodnotenie činnosti OZ Podpolanie zo strany verejného sektora.

Problém č. 8: Nedostatočná separácia odpadu

Charakteristiky problému:

- nízky objem separovaných zložiek komunálneho odpadu,
- málo zložiek v zavádzaní separovaného odpadu,
- nedostatok zberných dvorov na triedený odpad,
- nedostatočné environmentálne povedomie občanov,

Problém č. 9: Nedostatočná a zastaraná technická infraštruktúra

Charakteristiky problému:

- vysoké náklady na budovanie technickej infraštruktúry z dôvodu rozptýleného osídlenia,
- nedostatočná kvalita cestnej siete,
- nedostatočná infraštruktúra v oblasti zásobovania obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov,
- nedostatočná infraštruktúra v oblasti verejných kanalizácií,
- nízka miera napojenia obyvateľov na verejnú kanalizačnú sieť a verejný vodovod,
- chýbajú koridory pre nemotorovú dopravu.

PRÍLOHY

Príloha č. 1 Prehľad minerálnych prameňov po obciach

Obec	Názov minerálneho prameňa	Poloha minerálneho prameňa	Využitie
Vígľaš	Studňa u Strelcovej	Prameň minerálnej vody sa nachádza v záhrade č. d. 56. Studňa je hneď pri plote.	Na súkromné účely.
	Medokýš pri železničnej stanici	Prameň minerálnej vody sa nachádza severne od železničnej stanice Vígľaš - Pstruša,. Okolie prameňa je zanedbané, znečistené.	Prameň minerálnej vody sa nevyužíva.
	Pstruša –Studňa S1	Prameň minerálnej vody sa nachádza priamo v obci Pstruša, odbočka vpravo zo štátnej cesty Zvolen - Kriváň cca 150 m. Prameň je upravený.	V súčasnosti je studňa nefunkčná, voda z nej sa nečerpá.
	Pstruša – Medokýš	Prameň sa nachádza juhovýchodne cca 1 km od SST Kocan, 20 m od potoka Kocan v lesíku. Prameň je zachytený už značne poškodený.	Prameň pre veľké povrchové znečistenie sa už nevyužíva.
	Medokýš pri Holcovom dvore	Prameň minerálnej vody sa nachádza juhovýchodne od Holcovho dvora /býv. majer/, vpravo od Dúbravského potoka. Prameň minerálnej vody bol upravený v r. 1930. Do miesta výveru bola osadená kameninová rúra. V súčasnosti je prameň v zanedbanom stave.	Využíva sa na pitie miestnymi občanmi.
Klokoč	Medokýš pri škole	Nachádza sa na juhovýchodnom okraji obce v blízkosti potôčka na konci záhrad. Toho času je drevený kadlub veľmi poškodený a prameň značne zanedbaný	Na pitie sa nevyužíva, je znečistený.
	Medokýš pod Jašovým vrchom	Prameň sa nachádza severozápadne od Jašovho vrchu na lokalite Jašov Laz, v hore Lohýňa. V mieste výveru je zabudovaný drevený kadlub značne schátraný. Prameň je oplatený pletivom, prípadný odber načretím.	Na pitie sa nevyužíva.
	Nový Matúš	Prameň sa nachádza JZ od obce Klokoč, vedľa štátnej cesty Stará Huta- Vígľaš, pred motorestanom Matúš. Prameň je zachytený v betónovej šachte prekrytej betónovou doskou. Voda odteká do blízkeho potoka. prameň sa nachádza cca 0,6 m od zlikvidovaného prameňa Matúš	Využíva sa na pitie, odber načrením.
	Vrt VBK - 1	Vrt VBK-1 bol odvítaný v tesnej blízkosti Prameňa pri potoku ZV-39 v rámci HDG prieskumu s cieľom overenia možnosti zistenie exploatačného zdroja minerálnej vody. Hĺbka vrtu je 20 m.	Nevyužíva sa slúži ako pozorovací zdroj.
	Vrt VBK - 2	Vrt sa nachádza cca 12 m za prameňom Polom ZV – 38 = ZV – 83.	Vrt sa v súčasnosti nevyužíva
	Nový Polom	Pri výstavbe miestneho vodovodu bol zachytený a upravený prameň Nový Polom. Voda z neho je vyvedená rúrkou do betónovej šachty s prístreškom. Šachta má rozmery 2,5 x 1,5 a k prameňu vedú schodíky.	Voda sa miestnymi obyvateľmi využíva na pitie.
Stožok	Medokýš Kukučková	Prameň sa nachádza juhovýchodne od SST Krnô v hore Kukučková, vedľa poľnej cesty na okraji porastu. Je zachytený do drevenej šachty.	Na pitie sa nevyužíva.
	Medokýš za domom č. 74	Prameň min. vody sa nachádza severozápadne od obce Stožok cca 800 m, na pravom brehu potoka, na okraji porastu, za domom č. 74. Prameň je obložený kameňmi z potoka.	Na pitia sa nevyužíva.
	Medokýš Petrová	Prameň sa nachádza severozápadne od obce Stožok cca 900 m pred osadou Petrová. Vpravo vedľa cesty vedúcej k osade Plžíkovci, na lúke. Voda je zachytená v drevenom už schátralom kadlube – odber vody je načretím.	Nevyužíva sa
	Medokýš Pektorová	Prameň minerálnej vody sa nachádza severozápadne od osady Pektorová medzi osadou a kameňolomom, na úpätí kopca Sykon, na pravej strane od potoka v lese. Prameň je zachytený v drevenom kadlube odber vody načretím.	Občas sa využíva na pitie

Dúbravy	Medokýš – Iviny	Prameň minerálnej vody sa nachádza západne od osady Iviny vpravo od št. cesty (autobusovej zastávky), asi 100 m v údolí Suchohradského potoka. Studnička z ktorej sa voda načiera je obložená kameňmi nepravidelného tvaru 0,6 x 0,8 m, hlboká asi 60 cm. Nad prameňom je postavená malá drevená búdka. Odber je načretím.	Voda sa občas používa miestnymi obyvateľmi na pitie.
Detva	Prameň Jánošík	Prameň minerálnej vody sa nachádza v obci Detva pred kúpaliskom, vľavo od Detvianskeho potoka, cca 50 m. Je upravený – drevená besiedka – schodíky.	Prameň sa využíva občanmi pre pitné účely.
	Studňa na dvore č. d. 10	Prameň minerálnej vody sa nachádza v osade Krnô (Detva) na dvore domu č. 40. Od domu č. 39 cestičkou cez pole k domu č. 40. Studňa je zabudovaná cementovými skružami.	Využíva sa občasne len domácimi.
	Studňa u J. Fekiača	Prameň minerálnej vody sa nachádza 1 km západne od žel. stanice – 0,5 km južne + 500 m pešo k domu č. 27. Studňa – domová je obložená drevom.	Nevyužíva sa.
	Medokýš u Gibalov	Prameň minerálnej vody sa nachádza v osade Piešť I. (Detva) asi 20 m pred domom č. 11 (po ľavej strane) v jarku. Prameň je zakrytý kamennou platňou..	Využíva sa pre pitné účely miestnymi občanmi.
	Medokýš u Kružliakov	Prameň minerálnej vody sa nachádza v osade Piešť II. 20 m naľavo od domu č. 27 pri kmeni vrby. Prameň je povrchovo znečistený (listy).	Nevyužíva sa.
	Studňa pri dome č. d. 27	Prameň minerálnej vody sa nachádza severovýchodne od obce Detva (1 km). Na severozápadnom úpätí vrchu Breziny, vo dvore domu č. 27. Studňa je zabudovaná betónovými skružami.	Využíva sa ako domová studňa.
V.H.Kalinka	Prameň Vera	Prameň minerálnej vody sa nachádza pri samote Lohyňa, v chatovej osade, po pravej strane potoka vedľa poľnej cesty. Prameň bol upravený v roku 1870, výver bol vymurovaný kameňom do hĺbky 1,3 m o priemere 1,2 m a opatrený prelivovou mosadznou rúrkou. V súčasnosti voda vyteká do betónového bazéna kovovou rúrkou.	Využíva sa na pitie.
	Prameň v lese	Prameň sa nachádza asi 150 m povyše prameňa Vera, vpravo od potoka Lohyňa v lese. Jedná sa o dva pramene v tesnej blízkosti vedľa seba. Pramene sú zachytené v kamenno-betónovej šachte. Voda je odvedená až do koryta potoka a vyúsťuje kovovou rúrkou zabudovanou v kamenno-betónovej stene. prebytočná odteká priamo do potoka.	Využíva sa na pitie.
Vígľašská Huta - Kalinka	Červená voda Mláky	Prameň minerálnej vody sa nachádza vpravo od št. cesty Kalinka – Pliešovce, cca 250 m, pri osade Červená Voda, vpravo od Ľubického potoka cca 3 m. V súčasnosti sa prameň nachádza v danielnej obore, ktorá je oplotená drôteným plotom. Prameň je povrchovo znečisťovaný.	Nevyužíva sa.
	Podlysecký	Prameň minerálnej vody sa nachádza západne od osady Banisko, cca 800m, na úpätí kóty Červený vrch (696,9 m), na pravej strane potoka na bažinatej lúke. V mieste výveru je prameň upravený drevenou búdkou, ktorá ho chráni pred znečistením. Odber minerálnej vody je načretím.	Využíva sa na pitie.
Horný Tisovník	Medokýš	Prameň minerálnej vody sa nachádza na severozápadnom okraji obce Horný Tisovník, vpravo od št. cesty. Prameň je upravený betónovými skružami s betónovým poklopom.	Prameň sa už nevyužíva.
	Vrt L - 32	Vrt minerálnej vody sa nachádza asi 3 km severozápadne od obce Horný Tisovník, približne 500 m od sútoku potoka Tisovník s bezmenným potokom pri štátnej ceste, na ľavej strane potoka Tisovník. Vrt je hlboký 137,0 m. Povrchové prevedenie odberu minerálnej vody sa uskutočňuje pomocou železnej pumpy s výtokom.	Voda z vrtu eruptuje v nepravidelných intervaloch.

Detvianska Huta	Kyselka	Prameň minerálnej vody sa nachádza severozápadne od obce Detvianska Huta, v doline súčasného potoka, asi 10 m od prameňa ZV – 57. Prameň je zachytený dreveným kadlubom, na ľavej strane potoka. Voda odteká rúrkou a žliabkom v zemi do potoka. Je povrchovo znečistená. Prípadný odber načretím.	Nevyužíva sa.
Zvolenská Slatina	Medokýš pri novom moste	Prameň minerálnej vody sa nachádza asi 2 km východne od obce, na pravom brehu rieky Slatina. Výver je zachytený betónovou skružou s kovovým poklopom. Odber načretím.	Nevyužíva sa.
	Medokýš pri ihrisku	Prameň minerálnej vody sa nachádza juhovýchodne od obce, asi 30 m od ihriska. Prameň je zachytený betónovou skružou s pumpou. Nad prameňom je postavený drevený prístrešok, ktorý má zlý technický stav.	Voda sa používa na pitné účely.
	Vrt ŠB-92	Vrt ZV-92 sa nachádza oproti prameňu ZV-30 na lúke za železničnou traťou, na malej terénnej vyvýšenine. Oceľová prážnica je 1 m nad terénom.	Nevyužíva sa.
Očová	Medokýš Jačmeniská	Vrt minerálnej vody sa nachádza cca 200 m od okraja obce smerom juhozápadným asi 30 m vľavo od cesty, vedúcej z Očovej na letisko. Vrt je nefunkčný, jeho okolie je rozbahnené. Nad vrtom je postavený drevený prístrešok.	Voda sa nevyužíva.
Hrochoť	Medokýš	Prameň sa nachádza vedľa štátnej cesty Čačín - Hrochoť, na pravom brehu potoka, asi 2 km od obce na západ. Voda vyteká kovovou prelivovou rúrkou z betónovej šachty. Nad prameňom je drevený prístrešok.	Prameň sa využíva na pitie.

Zdroj: SAZP- pasportizácia a inventarizácia prameňov na Slovensku, , 2014

Príloha č. 2 Významné osobnosti

Obec	Meno	Dátum Nar./smrti	Činnosť
Stará Huta	Jozef František Kuník	10.2.1911/1974	spisovateľ
	Pavel Hudec –		fujarista, pišťalkár
Zv. Slatina	Jozef Svintek	Žijúci	Hudobník
	Ján Čipčala	Žijúci	Hudobník
	Mária Ďuričková	Mŕtva	Spisovateľka
	Terézia Vansová	Mŕtva	Spisovateľka
	Ján Beňo	žijúci	spisovateľ
	Štefan M. Sokol	mŕtvy	Filmový scenárista
	Ján Kulich	Žijúci	Akad.sochár
	Martin Libjak		pedagóg
	Ján Bahýľ	mŕtvy	Vynálezca vrtulníka
	Vladimír Bahýľ	žijúci	Doktor prírodných vied
	Rinaldo Oláh	Mŕtvy	Hudobník, husle
Ján Berky Dušík	Mŕtvy	Hudobník, husle	
Mikuláš Moyzes	Mŕtvy	Hudobný skladateľ	
Vígpaš	Peter Paciga	Mŕtvy	hudobník
	Ján Kružliak	Mŕtvy	hudobník
	Ján Škamla	Mŕtvy	Spisovateľ
	Ján Mojžiš	-	prekladateľ
	Ján Drdoš	Mŕtvy	Geológ (riaditeľ Geologického ústavu Dionýza Štúra BA)
	Marián Šagát	Mŕtvy	fotograf
	Nosál		Výrobca hud. nástrojov
Dúbravy	Jozef Smutný	Žijúci	Hudobník, spevák
	Paľo Smutný	žijúci	Výrobca fujár
	Ján klinec	mŕtvy	hudobník
	Ľubomír Smutný	Žijúci	Hudobník, spevák
	Ján Marcinek	žijúci	Spevák
Očová	J.Berky Mrenica	mŕtvy	Husľový virtuóz
	Ján Rob Poničan	Mŕtvy	Básnik, prozaik, dramatik
	Šenšelovci	mŕtvi	Rodina ev. kňazov
	Matej Bel Funtík	Mŕtvy	Polyhistor, filozof
	Štefan Pilárik	Nar. 1615	Básnik, prekladateľ
	Ján Gašpar Hrisko	14.6.1921/13.6. 1980	Hudobník, cimbalista
	RNDr. Zuzana Šimkovičová	10.12.1922/25.1.1 983	Fyzička, pedagogička
Detvianska Huta	Gombala Eduard	1.3.1932	Slov.jazyk, básnik
	Kolibiar Milan	14.2.1922/9.7.199 4	Matematik
	Vojenčiak Juraj	19.10.1921/15.10. 2001	Misionár
Korytárky	Klára Jarunková	28.4.1922/11.7.20 05	Spisovateľka pre D a M
	Matúš Miter	Mŕtvy	Heligonkár
	Anna Šatanová		Speváčka ľud. piesni
Hriňová	Prof.Štefan Nosál	1927	Umelecký vedúci a choreograf Lúčnice
	Prof. Ing. Pavol Vreštiak, CSc		Profesor na univerzite SPU v Nitre

	Prof.Ing.Jozef Hanes, CSc		Profesor na univerzite SPU v Nitre
	Matúš Bátorka		Textár básni o Podpoľaní
	Martin Kopor		Textár básni o Podpoľaní
	Lukáš Latinák		Herec, humirista
	Adriana Kučerová		Operná speváčka
	Ján Ďurica		Teológ
Podkriváň	Anton Emanuel Timko	1843-1906 pochovaný v Podkriváni	Spisovateľ, národovec
	Helena Woleková		sociologička
Kriváň	A. Prokop	umr. 1919, pochovaný v Detve	národovec
	Ondrej Molota		Predník ľudovej hudby
Klokoč			
Stožok			
Slatinské Lazy			
Vígľašská Huta Kalinka	Pavel Barabáš	Rodák	Režisér horské filmy
	Jozef Konôpka	Trvalé bydlisko	lesník
Hrochoť	Prof. Milan Križo	žijúci	Spevák ľud. Piesni
	A Sládkovič		
	Ludo Ondrejov		
Horný Tisovník	Michal Miloslav Laciak	1826	Farár národovec, skladateľ
Detva	K.A. Medvecký	Umr.	Napísal 1.slov. monografiu
	A. Sládkovič	Umr.	spisovateľ
	J. Turzo	Umr.	Námorný kapitán
	A. Vagač	Umr.	Zakladateľ prvej brynziarne
	M.S.Ďurica	Žije v Padove	historik
	I. Kružliak	Žije v Nemecku	disident

Zdroj: údaje obcí a vlastný prieskum, 2014

Príloha č. 3 Zoznam kultúrnych pamiatok Podpoľania

Názov obce	Kultúrne pamiatky
Detva	Kostol rímskokatolícky klasicistický z rokov 1804-1805, postavený na mieste renesančnom z rokov 1662-1664, upravený v roku 1823; väčšina zariadenia je z polovice 19. storočia, obraz Cyrila a Metoda od J. B. Klemensa Kríže drevené detvianske polychrómované vyrezávané nachádzajúce sa pri kostole a na cintoríne Pamätník padlých v SNP (J. Hučko) z roku 1953 Kompozícia z krájananej keramiky v interiéri pôrodnice od P. Bleya z roku 1959 Intarzia v budove Podpolianskych strojární od R. Krivoša z roku 1961
Detvianska Huta	ĽUDOVÝ DOM , zrubový, vrch Dobroč, postavený bol v roku 1856, ľudové stavitel'stvo, obdĺžnikový pôdorys ĽUDOVÝ DOM , zrubový, Na Chmeli, postavený bol v roku 1924, ľudové stavitel'stvo, obdĺžnikový pôdorys ĽUDOVÝ DOM , zrubový, Na Chmeli, postavený bol v roku 1911, ľudové stavitel'stvo, obdĺžnikový pôdorys ĽUDOVÝ DOM , zrubový, Žabica, postavený bol v 18.storočí, prestavaný v 19.storočí, ľudové stavitel'stvo, obdĺžnikový pôdorys
Dúbravy	Kostol rímskokatolícky, postavený bol v rokoch 1833-34 Cestná radová zástavba. Z konca 19. storočia a začiatku 20. storočia sú prevažne kamenné murované, omazané a obielené domy i dvojdomy pod valbovou slamenou strechou. Murované sýpky s dvoma vstupmi. V chotári na lúkach stoja zrubové senníky so slamenou strechou.
Horný. Tisovník	Kostol rímskokatolícky, pôvodne gotický, renesančne úplne prestavaný, v polovici 18. storočia upravený Kostol evanjelický, postavený bol v rokoch 1867-75
Hriňová	KOSTOL rímskokatolícky sv. Cyrila a Metoda, postavený bol v roku 1947, prestavaný v roku 1986, moderné hnutie POMNÍK , venovaný je padlým v SNP, postavený bol v roku 1962 POMNÍK , venovaný je padlým v II. svetovej vojne, nachádza sa v Parku SNP, postavený bol v roku 1953 ĽUDOVÝ DOM , zrubový, postavený bol v roku 1846, ľudové stavitel'stvo, v tvare L ĽUDOVÝ DOM , Lazy Priehalina, postavený bol z kameňa v 18.-19.storočí, v tvare L ĽUDOVÝ DOM A HOSPODÁRSKA BUDOVA , Vrch Slatina, zrubový, postavený bol v 19.storočí, ľudové stavitel'stvo, obdĺžnikový pôdorys ĽUDOVÝ DOM A HOSPODÁRSKA BUDOVA , Biele vody, zrubový, ľudové stavitel'stvo, obdĺžnikový pôdorys
Hrochoť	KOSTOL evanjelický augsburského vyznania, postavený bol v roku 1830, postavený je v klasicistickom slohu FARA A PAMÄTNÁ TABUĽA , pôsobil tu Andrej Sládkovič, postavená bola v 19.storočí, prestavaná bola v 20.storočí ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA , hradisko Chochulka, Chocholka, kóta 752,3 Hromadná cestná zástavba. Z 19. storočia tu sú murované podpivničené domy so sedlovou šindľovoustrechou, štíty sú dekoratívne pobité, brány zdobené solárnymi motívmi.
Klokoč	KRÍŽ drevený, pochádza z 20.storočia, ľudový charakter ZVONICA murovaná, postavená bola v 18.storočí, ľudové stavitel'stvo, štvorcový pôdorys
Korytárky	
Kriváň	POMNÍK , venovaný je padlým v SNP, postavený bol v roku 1946
Látky	Zvonica , postavená bola v 19. storočí
Očová	KOSTOL evanjelický augsburského vyznania, postavený bol v roku 1785, prestavaný v rokoch 1868 a 1950, klasicizmus KOSTOL S OPEVNENÍM , rímsko-katolícky Všetkých svätých, postavený bol v 14.storočí, prestavaný bol v rokoch 1641,1670 a v 18.storočí,postavený je v gotickom slohu, pred kostolom sa nachádza socha sv. Jána Nepomuckého ŠKOLA A PAMÄTNÁ TABUĽA , za SNP tu sídlil partizánsky štáb, postavená bola v

	30.rokoch 20.storočia, funkcionalizmus, pamätná tabuľa je venovaná Matejovi Bel-Funtík POMNÍK , venovaný je padlým letcom, nachádza sa pred obecným úradom, postavený bol v roku 1946 ĽUDOVÝ DOM , zrubový, postavený bol v prvej polovici 19.storočia, ľudové stavitelstvo
Podkriváň	Kostol rímskokatolícky klasicistický, postavený bol v roku 1803 Kaplnka neskoroklasicistická, postavená bola v roku 1856 HROB S NÁHROBKOM , pochovaný je tu Anton Timko ĽUDOVÝ DOM A HOSPODÁRSKA BUDOVA , U Hrobárov, zrubový, ľudové stavitelstvo, obdĺžnikový pôdorys ĽUDOVÝ DOM A HOSPODÁRSKA BUDOVA , nachádza sa v časti Brezovo pri dome 152, ľudové stavitelstvo, obdĺžnikový pôdorys ĽUDOVÝ DOM , nachádza sa v osade na Lučenčíku, zrubový, ľudové stavitelstvo, obdĺžnikový pôdorys
Slatinské Lazy	ZVONICA DREVENÁ , postavená bola v 19.storočí, ľudové stavitelstvo, obdĺžnikový pôdorys
Stará Huta	Kostol rímskokatolícky z rokov 1804-1818
Stožok	
V.H. Kalinka	KOSTOL rímskokatolícky sv. Martina, postavený bol v roku 1802, prestavaný v rokoch 1860 a 1940, klasicistický sloh ZVONICA DREVENÁ , ev. a. v., postavená bola v 19. storočí Hromadná zástavba s roztrateným osídlením. Z 19. storočia je niekoľko zrubových dvoj- a trojpriestorových omazaných a obielených domov s valbovou slamenou strechou. Hospodárske stavby stoja za obytnou časťou alebo do uhla.
Vígľaš	HRAD , ruina, Vígľašský zámok, postavený bol v rokoch 1390-1400, upravený v 18. - 19.storočí, postavený je v gotickom slohu KAPLNKA HRADNÁ , Vígľašský zámok, postavená je v gotickom slohu MÚR HRADBOVÝ , Vígľašský zámok MÚR HRADBOVÝ , Vígľašský zámok, 16.storočie, renesancia VEŽA severovýchodná, Vígľašský zámok, 2.polovica 16.storočia, renesancia VEŽA juhozápadná, Vígľašský zámok, 2.polovica 16.storočia, renesancia ZVONICA , postavená bola v roku 1806, klasicizmus
Zvolenská Slatina	V obci sa nachádza najstaršia a najväčšia bryndziareň na svete, ktorá bola založená rodinou Molecovou v roku 1797. Prevádzka je stále funkčná SÝPKA , pri dome č.2/273, murovaná, postavená bola v 2.polovici 19.storočia, ľudové stavitelstvo USADLOSŤ - ĽUDOVÝ DOM , kameň, postavený bol v roku 1929, ľudové stavitelstvo KOSTOL rímsko-katolícky sv. Kríža, postavený bol v roku 1787, prestavaný bol v rokoch 1815 a 1945, barok SÝPKA , pri dome č.55-53, murovaná, postavená bola v 2.polovici 19.storočia, ľudové stavitelstvo ŠKOLA A PAMÄTNÁ TABUĽA , základná škola, rodný dom Mikuláš Moyzesa, postavená bola v 19.storočí, prestavaná v 30.-40.rokoch 20.storočia, historizujúci - secesia ĽUDOVÝ DOM , kameň, postavený bol v roku 1912, ľudové stavitelstvo KOSTOL evanjelický augsburského vyznania, postavený bol v roku 1784, prestavaný v rokoch 1816 a 1923, postavený je v barokovom slohu ĽUDOVÝ DOM S HOSPODÁRSKOU ČASŤOU , kameň, postavený bol v roku 1880, ľudové stavitelstvo

Zdroj: údaje obcí a vlastný prieskum, 2014

Príloha č. 4 Tradičné podujatia Podpoľania

Názov podujatia	Zameranie	Miesto konania	Dátum	Organizátor	Telefónne číslo	WEB	E-mail
Traja králi	Cirkevná slávnosť, pochôdzka s hviezdou, vinšovanie nového Roka	Detva	Január	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Furmanské preteky	Zimná furmanská súťaž ťažných koní	Hriňová	Január	Mesto Hriňová	+ 421 45 54 97 489 + 421 903 405 479	www.hrinova.sk	msks@hrinova.sk
Pochovávanie basy	Fašiangová slávnosť	Detvianska Huta	Február	Obec Detvianska Huta	+ 421 45 537 63 86	www.detvianskahuta.sk	obec.dh@gmail.com
Hriňovské Dni Divadla	Festival ochotníckych divadelných súborov	Hriňová	Február	Mesto Hriňová	+ 421 45 54 97 489 + 421 903 405 479	www.hrinova.sk	msks@hrinova.sk
Vítanie jari v Remeselnom dvore	Tradičné podujatie spojené s pálením Moreny, ukázkami remesiel	Remeselný dvor Očová	Marec	Obec Očová	+ 421 45 534 96 68 + 421 917 200 425	www.ocova.sk	osocova@mail.t-com.sk
Stavanie májov	Tradičné stávanie májov spojené s vystúpením folklórnych skupín	Detva	Apríl - máj	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
		Hriňová		Mesto Hriňová	+ 421 45 54 97 489 + 421 903 405 479	www.hrinova.sk	msks@hrinova.sk
		Stožok		Obec Stožok	+ 421 45 54 55 520	www.stozok.sk	stozok@stozok.sk
		Látky		Obec Látky	+ 421 45 537 63 33	www.obeclatky.sk	starosta@obeclatky.sk
Cyklojazda o Slatinský zlatý dukát	Cykloturistika po regióne Podpoľania	Zvolenská Slatina	Máj	Penzión Zlatý Dukát	+ 421 908 900 484 + 421 45 539 47 46	www.penzionzlatydukat.sk	penzionzlatydukat@mail.t-com.sk
Podkrivánska60-tka	Tradičný turistický pochod	Podkriváň	Máj	Obec Podkriváň	+ 421 47 449 31 01	www.obecpodkrivan.sk	info@obecpodkrivan.sk
Detvianska heligónka	Súťaž v hre na heligónku	Detva	Máj	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Súťaž predníkov o Cenu Rinalda Oláha	Tradičné kultúrne podujatie	Zvolenská Slatina	Máj	Obec Zvolenská Slatina	+ 421 45 539 42 12	www.zvolenskaslatina.sk	obuzvslat@mail.t-com.sk
Gul'áš majster	Súťaž vo varení gul'áša	Stožok	Máj	Obec Stožok	+ 421 45 54 55 520	www.stozok.sk	stozok@stozok.sk
Spievaj si vtáčatko	Súťaž v speve detí a mládeže	Kriváň	Máj	Obec Kriváň	+ 421 45 54 69 152	www.obeckrivan.sk	info@obeckrivan.sk

		Detva		Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
		Hriňová		Mesto Hriňová	+ 421 45 54 97 489 + 421 903 405 479	www.hrinova.sk	msks@hrinova.sk
		Stožok		Obec Stožok			
Váľanie májov	Tradičné stavanie májov spojené s vystúpením folklórnych skupín	Látky	Máj	Obec Látky	+ 421 45 537 63 33	www.obeclatky.sk	starosta@obeclatky.sk
Rozprávkový les	Zábavné podujatie pre deti aj dospelých	Stožok	Jún	Obec Stožok	+ 421 45 54 55 520	www.stozok.sk	stozok@stozok.sk
Slávnosť Božieho Tela	Cirkevná slávnosť spojená s procesiou	Detva	Jún	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Deň na dedine	Jarmok tradičných ľudových remesiel a oslava MDD	Detva	Jún	ZŠ na Kukučínovej ulici v Detve	+ 421 45 545 52 53	www.zskukdt.edu.sk	lzs@zskukdt.edu.sk
Prehliadka detských folklórnych súborov	Nesúťažná prehliadka detských folklórnych súborov	Očová	Jún	Obec Očová	+ 421 45 534 96 68 + 421 917 200 425	www.ocova.sk	osocova@mail.t-com.sk
Slatinský jarmok	Prezentácia tradičných remesiel	Zvolenská Slatina	Jún	Obec Zvolenská Slatina	+ 421 45 539 42 12	www.zvolenskaslatina.sk	obuzvslat@mail.t-com.sk
Spievanky pod Poľanou	Regionálny festival detí v speve ľudovej piesne	Detva	Jún	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Tradičná chuť Podpoľania	Súťaž vo varení tradičných jedál	obce Podpoľania	Jún	obec			
Deti pod Poľanou	Medzinárodný detský folklórny festival	Hriňová	Jún	Mesto Hriňová	+ 421 45 54 97 489 + 421 903 405 479	www.hrinova.sk	msks@hrinova.sk
Petro – Pavlovský jarmok	Prezentácia tradičných remesiel	Hriňová	Jún	Mesto Hriňová			
Cyrilo-Methodské dni	Kultúrne podujatie	Kriváň	Júl	Obec Kriváň	+ 421 45 54 69 152	www.obeckrivan.sk	info@obeckrivan.sk
Folklórne slávnosti pod Poľanou	Medzinárodný festival tradičnej ľudovej kultúry	Amfiteáter v Detve	Júl	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk www.fspdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Deň obce	Kultúrne podujatie	Vígľaš	Júl	Obec Vígľaš	+ 421 45 539 42 43	www.viglas.net	starosta@viglas.net
Celoslovenská prehliadka fujarášov	Tradičné stretnutie fujarášov a prezentácia hry na fujare	Amfiteáter Korytárky	Júl	Obec Korytárky	+ 421 45 54 66 010	www.korytarky	starosta@korytarky.sk

Očovská folklórna hruda	Medzinárodná folklórna prehliadka spojená s jarmokom remesiel	Remeselný dvor Očová, futbalový štadión Očová	August	Obec Očová	+ 421 45 534 96 68 + 421 917 200 425	www.ocova.sk hruda.podpolanie.sk	osocova@mail.t-com.sk
Richtárkina vareška	Súťaž vo varení kapustnice	Nádvorie pri DK Detvianska Huta	August	Obec Detvianska Huta	+ 421 45 537 63 86	www.detvianskahuta.sk	obec.dh@gmail.com
Furmanská súťaž ťažných koní „O valašku“	Súťaž furmanov a ťažných koní	Amfiteáter Detva	August	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Podpolianski rozkazovači	Prehliadka sólistov a tanečníkov	Detva	August	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Lazovská sobota	Súťaž v ručnom kosení	Slatinské Lazy	August	Obec Slatinské Lazy	+ 421 45 540 25 65	www.lazy.sk	slatinske@lazy.sk
Futbalový turnaj troch obcí	športové podujatie	Futbalový štadión Slatinské Lazy	August	Obce Slatinské Lazy, Klokoč, V.H.Kalinka	+ 421 45 540 25 65	www.lazy.sk	slatinske@lazy.sk
Gazdovanie na Hriňovských lazoch	Ukážky tradičného hospodárenia, gazdovské dvory, ochutnávky tradičnej kuchyne	Hriňová	August /september	Mesto Hriňová	+ 421 45 54 97 489 + 421 903 405 479	www.hrinova.sk	mks@hrinova.sk
Muziky pod Poľanou	Festival ľudových muzík	Hriňová	August /september	Mesto Hriňová	+ 421 45 54 97 489 + 421 903 405 479	www.hrinova.sk	mks@hrinova.sk
Celoslovenská prehliadka heligonkárov	Prehliadke v hre na heligónke	Detva	September	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Dni mesta Detva	Spoločenské, športové podujatia v meste Detva	Detva	Október	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Tradičný detviansky jarmok	Prezentácia tradičných remesiel	Detva	Október	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Magic show	Medzinárodná prehliadka kúzelníkov a iluzionistov	Detva	Október	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Jiloskero hangóro	Celoslovenský festival rómskej kultúry	Detva	Október	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Tekvičková slávnosť	Strašidelný lampiónový sprievod	Stožok	Október	Obec Stožok	+ 421 45 54 55 520	www.stozok.sk	stozok@stozok.sk

Obecná zabíjačka	Kultúrne podujatie spojené s ukážkou prípravy zabíjačkových špecialít, ochutnávky.	Vígľaš	November	Obec Vígľaš	+ 421 45 539 42 43	www.viglas.net	starosta@viglas.net
Talenty pod Poľanou	Celoslovenský festival detských a mládežníckych dychových hudieb	Detva	November	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Očovská pesnička	Spevácka prehliadka domácich spevákov	Očová	November	Obec Očová	+ 421 45 534 96 68 + 421 917 200 425	www.ocova.sk	osocova@mail.t-com.sk
Zlatý kľúčik	Festival v speve detskej a populárnej piesne žiakov	Detva	November	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Majstrovstvá SR v gymnastike	Športové podujatie - memoriál manželov Žifčákovcov	Detva	December	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Vianočný jarmok a Koledníci	Vianočný jarmok a prehliadka vianočných a novoročných hier	Detva	December	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk
Očovské Vianoce	Vianočný jarmok, ochutnávky, zabíjačka	Očová	December	Obec Očová	+ 421 45 534 96 68 + 421 917 200 425	www.ocova.sk	osocova@mail.t-com.sk
Hriňovské Vianoce	Vianočný jarmok, prehliadka vianočných zvykov	Hriňová	December	Mesto Hriňová	+ 421 45 54 97 489 + 421 903 405 479	www.hrinova.sk	mks@hrinova.sk

Zdroj: databáza OZ Podpolanie

Príloha č. 5 Tradičné športové podujatia Podpoľania

Názov podujatia	Zameranie	Miesto konania	Dátum	Organizátor	Telefónne číslo	WEB	E-mail
Psie záprahy	Preteky psích záprahov	Detvianska Huta	Január	Obec Detvianska Huta, OZ Žabica, MK Lučenec	+ 421 45 537 63 86	www.detvianskahuta.sk	obec.dh@gmail.com
Beh zdravia	Verejný pretek v behu na lyžiach	Látky-Mláky	Február	OZ SPORTPOLANA, Lyžiarsky klub Hriňová	+421 908 854 667	www.sportpolana.com	info@sportpolana.com
Cyklojazda o Slatinský zlatý dukát	Cykloturistika po regióne Podpoľania	Zvolenská Slatina	Máj	Penzión Zlatý Dukát	+ 421 908 900 484 + 421 45 539 47 46	www.penzionzlatydukat.sk	penzionzlatydukat@mail.t-com.sk
Podkrivánska60-tka	Tradičný turistický pochod	Podkriváň	Máj	Obec Podkriváň	+ 421 47 449 31 01	www.obecpodkrivan.sk	info@obecpodkrivan.sk
Výstup na vrch Korčín	Tradičný turistický pochod	Slatinské Lazy	Máj	Obec Slatinské Lazy	+ 421 45 540 25 65	www.lazy.sk	slatinske@lazy.sk
Beh do vrchu	Verejný pretek v behu do vrchu	Hriňová	Jún	PARK Košútka	+421 905 773 344	www.kosutka.sk	penzion@kosutka.sk
Detva CUP	Medzinárodný basketbalový turnaj dievčat	Športová hala Detva	Jún	Basketbalový klub Detva	+421 903 512 158	www.bkdetva.sk	bkdetva@bkdetva.sk
Detviansky zvar 2014	Medzinárodná súťaž zvaračov, športovo - zábavné popoludnie pre širokú verejnosť	Zimný štadión Letný štadión Detva	Máj - jún	PPS Detva, Mesto Detva	+421 915 745 937	www.detvianskyzvar.sk	director@detvianskyzvar.sk
FIDE OPEN CHESS DETVA	Medzinárodný šachový turnaj jednotlivcov	Detva	Júl	ŠK Podpoľanie, ŠK GARDE Detva	+421 905 972 776 +421 908 086 484		fialapeter@netSPACE.sk
Futbalový turnaj troch obcí	športové podujatie	Futbalový štadión Slatinské Lazy	August	Obce Slatinské Lazy, Klokoč, V.H.Kalinka	+ 421 45 540 25 65	www.lazy.sk	slatinske@lazy.sk
Štefanský stolnotenisový turnaj	športové podujatie	Športový areál Stožok	November	Obec Stožok	+ 421 45 54 55 520	www.stozok.sk	stozok@stozok.sk
Majstrovstvá SR v gymnastike	Športové podujatie - memoriál manželov Žifčákovcov	Detva	December	Mesto Detva	+ 421 45 54 55 581	www.detva.sk www.kcdetva.sk	kcdetva@kcdetva.sk

Silvestrovský výstup na Poľanu	Pešia turistika	Detva	December	Klub slovenských turistov Detva	+421 915 285 156		
Volejbalový turnaj Lucia – memoriál Štefana Murína	Volejbalový turnaj registrovaných i neregistrovaných hráčov a širokej verejnosti	Športová hala Detva	December	Mestský volejbalový klub Detva	+421 908 943 549		peter.jamnicky@detva.sk

Zdroj: databáza OZ Podpol'anie

Príloha č. 6 Vývoj registrovanej miery nezamestnanosti v rokoch 2009 – 2013 po obciach

Mesto Detva

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	14 836	14 781	14 794	14 763	14 724
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	8 041	8 041	7 276	7 276	7 276
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	1 625	1 307	1 281	1 528	1 201
z toho ženy	781	686	685	785	683
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	10,50	7,72	8,19	10,21	7,12
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	9,71	8,53	9,41	10,79	9,39
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	20,49	15,55	15,84	19,20	16,51

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Detvianska Huta

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	709	714	712	701	695
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	337	337	331	331	331
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	91	86	97	99	75
z toho ženy	44	44	50	50	38
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	13,95	12,46	14,20	14,80	11,18
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	13,06	13,06	15,11	15,11	11,48
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	23,68	22,28	26,18	28,70	22,66

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Dúbravy

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	952	949	950	953	948
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	475	475	459	459	459
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	103	85	80	84	58
z toho ženy	45	45	46	51	36
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	12,21	8,42	7,41	7,19	4,79
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	9,47	9,47	10,02	11,11	7,84
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	20,17	14,23	13,14	16,56	12,64

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Horný Tisovník

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	208	204	210	206	203
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	109	109	82	82	82
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	33	27	25	37	25
z toho ženy	16	12	9	15	14
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	15,60	13,76	19,51	26,83	13,41
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	14,68	11,01	10,98	18,29	17,07
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	27,83	18,80	16,54	42,68	30,49

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Mesto Hriňová

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	7 792	7 727	7 752	7 711	7 689
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	4 173	4 173	3 838	3 838	3 838
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	1 015	887	836	949	713
z toho ženy	468	425	430	474	376
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	13,11	11,07	10,58	12,38	8,78
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	11,21	10,18	11,20	12,35	9,80
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	23,83	19,64	18,98	22,62	18,58

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Hrochoť

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	1 456	1 470	1 475	1 470	1 475
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	771	771	771	771	771
Celkový počet uchádzačov o zamestnanie	153	138	155	166	174
z toho ženy	73	71	70	78	74
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	10,38	8,69	11,02	11,41	12,97
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	9,47	9,21	9,08	10,12	9,60
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	19,84	17,90	20,10	21,53	22,57

Zdroj: ÚPSVaR Banská Bystrica, údaje k 31.12. daného roka

Obec Klokoč

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	481	496	504	508	499
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	225	225	240	240	240
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	48	27	37	40	25
z toho ženy	24	14	23	23	17
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	10,67	5,78	5,83	7,08	3,33
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	10,67	6,22	9,58	9,58	7,08
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	20,18	9,77	14,06	15,83	10,42

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Korytárky

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	983	973	963	941	959
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	497	497	466	466	466
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	99	79	76	71	48
z toho ženy	36	26	32	32	20
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	12,68	10,66	9,44	8,37	6,01
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	7,24	5,23	6,87	6,87	4,29
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	18,30	12,93	13,32	13,73	10,30

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Kriváň

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	1 679	1 669	1 677	1 681	1 681
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	849	849	816	816	816
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	116	78	91	114	110
z toho ženy	45	34	40	48	50
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	8,36	5,18	6,25	8,09	7,35
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	5,30	4,00	4,90	5,88	6,13
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	12,78	7,87	9,35	13,24	13,48

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Látky

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	553	554	557	556	545
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	278	278	259	259	259
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	78	71	69	61	58
z toho ženy	32	31	29	28	26
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	16,55	14,39	15,44	12,74	12,36
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	11,51	11,15	11,20	10,81	10,04
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	26,45	22,07	21,74	22,01	22,39

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Očová

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	2 555	2 567	2 549	2 548	2 535
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	1 318	1 318	1 266	1 266	1 266
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	124	128	139	183	160
z toho ženy	46	54	60	83	76
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	5,92	5,61	6,24	7,90	6,64
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	3,49	4,10	4,74	6,56	6,00
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	7,89	9,13	10,12	13,43	12,64

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Podkriváň

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	610	597	599	598	577
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	258	258	268	268	268
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	66	59	61	69	49
z toho ženy	36	31	24	28	25
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	11,63	10,85	13,81	15,30	8,96
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	13,95	12,02	8,96	10,45	9,33
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	20,07	14,91	16,77	23,13	18,28

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Slatinské Lazy

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	478	482	483	484	475
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	250	250	242	242	242
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	42	41	49	54	72
z toho ženy	22	31	31	29	34
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	8,00	4,00	7,44	10,33	15,70
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	8,80	12,40	12,81	11,98	14,05
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	14,34	12,50	15,97	21,49	29,75

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Stará Huta

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	331	333	330	322	324
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	152	152	149	149	149
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	37	38	30	36	20
z toho ženy	17	17	18	21	12
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	13,16	13,82	8,05	10,07	5,37
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	11,18	11,18	12,08	14,09	8,05
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	20,11	18,92	15,68	24,16	13,42

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Stožok

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	911	928	938	951	984
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	368	368	473	473	473
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	72	58	60	51	24
z toho ženy	35	27	34	27	14
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	10,05	8,42	5,50	5,07	2,11
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	9,51	7,34	7,19	5,71	2,96
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	19,46	14,67	9,39	9,73	5,07

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Vígľaš

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	1 650	1 663	1 679	1 652	1 646
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	826	826	825	825	825
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	137	145	129	133	87
z toho ženy	63	64	66	76	55
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	8,96	9,81	7,64	6,91	3,88
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	7,63	7,75	8,00	9,21	6,67
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	15,19	15,50	14,13	14,30	10,55

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Vigľašská Huta Kalinka

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	374	354	356	352	357
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	158	158	169	169	169
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	35	33	30	27	15
z toho ženy	16	12	14	9	3
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	12,03	13,29	9,47	10,65	7,10
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	10,13	7,59	8,28	5,33	1,78
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	17,88	15,87	14,81	14,20	8,88

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Obec Zvolenská Slatina

Ukazovateľ	rok 2009	rok 2010	rok 2011	rok 2012	rok 2013
Celkový počet obyvateľov	2 765	2 771	2 793	2 807	2 839
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	1 316	1 316	1 310	1 310	1 310
Registrovaný počet uchádzačov o zamestnanie	182	192	217	228	185
z toho ženy	94	103	115	116	87
Registrovaná miera nezamestnanosti - muži	6,69	6,76	7,79	8,55	7,48
Registrovaná miera nezamestnanosti - ženy	7,14	7,83	8,78	8,85	6,64
Registrovaná miera nezamestnanosti v %	12,54	13,69	15,73	15,8	14,12

Zdroj: ÚPSVaR Zvolen, údaje k 31.12. daného roka

Príloha č. 7 Prehľad projektových zámerov verejného a súkromného sektora na roky 2014 - 2020

Počet proj. zámerov	Počet subjektov	Názov subjektu	Názov projektového zámeru	Predpokladaná hodnota v EUR
1.	1.	Mesto Detva	Rekonštrukcia mosta na III/06628, Detva - pila	600 000
2.		Mesto Detva	Vybudovanie kruhovej križovatky - prepojenie III/06628 s MK pri VÚB v Detve	500 000
3.		Mesto Detva	Zmena kategorizácie MK Detva, žel. stanica - Piešť I. na cestu III. triedy	400 000
4.		Mesto Detva	Cyklochodník mestom – bezpečná cesta do a zo zamestnania	500 000
5.		Mesto Detva	Materiálno - technické vybavenie Denného centra	50 000
6.		Mesto Detva	Rekonštrukcia Denného centra, rozšírenie ponuky sociálnych služieb	100 000
7.		Mesto Detva	Zriadenie centra sociálnych služieb pre poskytovanie inovatívnych foriem komunitnej starostlivosti, vr. nákupu motorového vozidla	200 000
8.		Mesto Detva	Rekonštrukcia a modernizácia, vr. vnútorného vybavenia PLK v Detve a prestavba na CIZS	300 000
9.		Mesto Detva	Rekonštrukcia, nadstavba a modernizácia, vr. vnútorného vybavenia LDCH a prestavba na CIZS	500 000
10.		Mesto Detva	Rekonštrukcia a modernizácia vnútorného vybavenia ZŠ Ul. Kukučínova 480/6, Detva, II. etapa	100 000
11.		Mesto Detva	Rekonštrukcia a modernizácia vnútorného vybavenia ZŠ Ul. Obrancv mieru 884/23, Detva	100 000
12.		Mesto Detva	Rekonštrukcia a modernizácia vnútorného vybavenia ZŠ J. J. Thurzu, A. Bernoláka 20, Detva	230 000
13.		Mesto Detva	Rekonštrukcia a modernizácia vnútorného vybavenia ZŠ s MŠ A. Vagača, Štúrova 12, Detva	230 000
14.		Mesto Detva	Rekonštrukcia a modernizácia vybavenia ZUŠ S. Stračinu, Štúrova 12, Detva	80 000
15.		Mesto Detva	Modernizácia vybavenia MŠ a a areálu MŠ Námestie SNP 17 Detva	80 000
16.		Mesto Detva	Modernizácia vybavenia a areálu MŠ M. R. Štefánika 908/40, Detva	80 000
17.		Mesto Detva	Prístavba budovy a modernizácia vybavenia a areálu MŠ Obrancov mieru 876/5, Detva	300 000
18.		Mesto Detva	Modernizácia vybavenia a areálu MŠ A. Bernoláka 19, Detva	80 000
19.		Mesto Detva	Podnikateľský inkubátor v Detve	500 000
20.		Mesto Detva	Rekonštrukcia a modernizácia spojenej budovy MK K. A. Medveckého a Podpolianskeho múzea na Nadregionálne centrum ľudovej kultúry	800 000
21.		Mesto Detva	Komplexná rekonštrukcia prírodného amfiteátra v Detve	1 000 000
22.		Mesto Detva	Nadregionálne centrum ľudovej kultúry	100 000
23.		Mesto Detva	Modernizácia vnútorného vybavenia budovy bývalého MsÚ na Nám. SNP v Detve	80 000

24.		Mesto Detva	Zateplenie budovy MsÚ v Detve, vr. modernizácie ÚK, TUV a osvetlenia	330 000
25.		Mesto Detva	Rekonštrukcia vodovodnej siete a zariadení v Detve	700 000
26.		Mesto Detva	Rekonštrukcia kanalizácie a zariadení v Detve	700 000
27.		Mesto Detva	Oddychové zóny - revitalizácia mestskej zelene	300 000
28.		Mesto Detva	Dostavba AB Ú v Detve na multifunkčné verejné zariadenie	1 000 000
29.		Mesto Detva	Zavádzanie hospodárenia s dažďovou vodou vo verejných budovách	500 000
30.		Mesto Detva	Rekonštrukcia a dobudovanie Areálu rekreačných a netradičných športov LŠ a ZŠ v Detve	500 000
31.		Mesto Detva	Monografia Detvy	60 000
32.		Mesto Detva	Nové expozície v Podpolianskom múzeu	20 000
33.		Mesto Detva	Kalamárka - dobudovanie infraštruktúry	10 000
34.		Mesto Detva	Revitalizácia záhrady Podpolianskeho múzea na Záhradnú galériu	8 000
35.		Mesto Detva	Prepoje cyklotrás	10 000
36.		Mesto Detva	Obnova autobusových zastávok	30 000
37.		Mesto Detva	Výhliadková trasa, 1. etapa	20 000
38.		Mesto Detva	Výhliadková trasa, 2. etapa	40 000
39.		Mesto Detva	Výhliadková trasa, 3. etapa	30 000
40.		Mesto Detva	Oddychové stanovišťa - dobudovanie	30 000
41.		Mesto Detva	Ihriská pre mestské časti	60 000
42.		Mesto Detva	Tréningová cyklotrasa pre horské bicykle na LŠ v Detve	40 000
43.		Mesto Detva	Obnova U-rampy vr. vytvorenia zázemia na LŠ v Detve	15 000
44.	2.	Obec Detvianska Huta	Cyklotrasa - prepoj Detvianska Huta - Hriňová	50 000
45.		Obec Detvianska Huta	Domov sociálnych služieb Detvianska Huta	1 000 000
46.		Obec Detvianska Huta	Modernizácia exteriérov a interiéru MŠ so ZŠ Detvianska Huta	100 000
47.		Obec Detvianska Huta	Modernizácia KD Detvianska Huta, vr. vybavenia	200 000
48.		Obec Detvianska Huta	Zateplenie budovy OcÚ Detvianska Huta	150 000
49.		Obec Detvianska Huta	Rozšírenie existujúceho vodovodu Detvianska Huta	150 000
50.		Obec Detvianska Huta	Múzem v Detvianskej Hute - rekonštrukcia dreveníc	100 000
51.		Obec Detvianska Huta	dobudovanie chodníkov	60 000
52.		Obec Detvianska Huta	detské ihrisko	10 000
53.		Obec Detvianska Huta	revitalizácia verejnej zelene	30 000
54.	3.	Obec Dúbravy	Rekonštrukcia cesty III. triedy Dúbravy - Iviny	200 000
55.		Obec Dúbravy	Modernizácia vybavenia KD Dúbravy	80 000
56.		Obec Dúbravy	Rekonštrukcia areálu MŠ Dúbravy	50 000
57.		Obec Dúbravy	Zlepšenie tepelno-technických vlastností spoločnej budovy KD	60 000

58.		Obec Dúbravy	Zlepšenie tepelno-technických vlastností budovy MŠ Dúbravy	60 000
59.		Obec Dúbravy	Rekonštrukcia verejného vodovodu Dúbravy	40 000
60.		Obec Dúbravy	Parkovisko v centre obce	40 000
61.		Obec Dúbravy	Informačný systém	10 000
62.		Obec Dúbravy	Rekonštrukcie ihrísk	15 000
63.	4.	Obec Horný Tisovník	Zlepšenie tepelno-technických vlastností OcÚ Horný Tisovník	60 000
64.		Obec Horný Tisovník	Vybudovanie verejného vodovodu Horný Tisovník	360 000
65.		Obec Horný Tisovník	Regulácia vodných tokov Horný Tisovník	50 000
66.		Obec Horný Tisovník	Revitalizácia okolia minerálnych prameňov, vr. vybudovania oddychových miest	40 000
67.		Obec Horný Tisovník	Úprava verejných priestranstiev, vr. dobudovania spevnených plôch a chodníkov	80 000
68.		Obec Horný Tisovník	Úprava priestranstiev miestnych cintorínov, vr. úpravy ich okolia	50 000
69.		Obec Horný Tisovník	Dobudovanie informačného systému	20 000
70.	5.	Mesto Hriňová	Dobudovanie Domova sociálnych služieb vr. Denného stacionára Hriňová	150 000
71.		Mesto Hriňová	Rekonštrukcia a modernizácia ZUŠ Hriňová	100 000
72.		Mesto Hriňová	Rekonštrukcia gravitačných vodovodov Hriňová	500 000
73.		Mesto Hriňová	Rozšírenie kanalizačnej siete Hriňová	500 000
74.		Mesto Hriňová	Rekonštrukcia a modernizácia kinosály, vr. modernizácie technologického zariadenia	400 000
75.		Mesto Hriňová	Energetické využitie fotovoltaiky v TIC Hriňová	20 000
76.		Mesto Hriňová	Priestor pre naše zdravie - stánky ovocia a zeleniny v centre nášho mesta	38 000
77.		Mesto Hriňová	Hriňová v čase - výstavba skanzenu spojená s revitalizáciou salašov na Javorinke	290 000
78.		Mesto Hriňová	Výstavba športovísk a detských ihrísk	64 000
79.		Mesto Hriňová	Úprava verejného priestranstva	66 000
80.		Mesto Hriňová	Cyklotrasa Hriňová - Korytárky - Kriváň (9 km)	700 000
81.		Mesto Hriňová	Zlepšenie konkurencieschopnosti a diverzifikácie poľnohospodárstva a lesníctva	650 000
82.		Mesto Hriňová	Zateplenie budovy mestského futbalového štadióna	60 000
83.		Mesto Hriňová	Oplotenie mestského futbalového štadióna	20 000
84.	6.	Obec Hrochoť	Udržiavanie ľudových tradícií v obci	10 000
85.		Obec Hrochoť	Podpora rozvoja služieb v cestovnom ruchu	50 000
86.		Obec Hrochoť	Rozvoj športu	30 000
87.		Obec Hrochoť	Rozvoj ľudovej kultúry	15 000
88.	7.	Obec Korytárky	Rekonštrukcia a modernizácia ZŠ s MŠ Korytárky	50 000
89.	8.	Obce Klokoč - Sl. Lazy	Rekonštrukcia cesty III. triedy Klokoč - Slatinské Lazy	200 000
90.		Obec Klokoč	Modernizácia interiéru MŠ Klokoč	50 000
91.		Obec Klokoč	Modernizácia vybavenia KD Klokoč	90 000
92.		Obec Klokoč	Zlepšenie tepelno-technických vlastností viacúčelových budov Klokoč	100 000

93.		Obec Klokoč	Rekonštrukcia verejných vodovodov Klokoč	100 000
94.		Obec Klokoč	Regulácia Klokočského potoka + most	150 000
95.		Obec Klokoč	Oddychová zóna Polom - Klokoč	50 000
96.		Obec Klokoč	Vytvorenie nového odberného mesta minerálnej vody Polom	8 000
97.		Obec Klokoč	Doplnenie oddychovej zóny o nové prvky	5 400
98.		Obec Klokoč	Vybudovanie novej autobusovej zástavky, vr. úprav okolia	12 000
99.		Obec Klokoč	Rekonštrukcia obradnej miestnosti	13 000
100.		Obec Klokoč	Rekonštrukcia priestorov KD	28 000
101.		Obec Klokoč	Oplotenie miestneho cintorína	18 000
102.		Obec Klokoč	Prenosné pódium	2 000
103.		Obec Klokoč	Rekonštrukcia ihriska, vr. prestrešenia hľadiska a vybavenia šatní	45 000
104.		Obec Klokoč	Rozšírenie priestorov OcÚ Kokoč	12 000
105.	9.	Obec Kriváň	Cyklotrasa Kriváň - Voliarky - Korytárky	60 000
106.		Obec Kriváň	Domov sociálnych služieb + denný stacionár Kriváň	1 000 000
107.		Obec Kriváň	Rekonštrukcia zdravotníckeho strediska	200 000
108.		Obec Kriváň	Rekonštrukcia a rozšírenie MŠ Kriváň	350 000
109.		Obec Kriváň	Rozšírenie a rekonštrukcia vodovodu Kriváň	300 000
110.		Obec Kriváň	Rozšírenie a rekonštrukcia stokovej siete Kriváň	300 000
111.		Obec Kriváň	Revitalizácia parku	150 000
112.		Obec Kriváň	Kvalita života – obnova a rozvoj obcí cez investície do drobnej infraštruktúry a miestnych služieb, zveľaďovanie vidieckeho priestoru, vytváranie podmienok pre podnikateľskú, komunitnú, spolkovú a športovú činnosť obyvateľov, posilňovanie tradícií, histórie územia a zvykov,	60 000
113.		Obec Kriváň	Vidiecky cestovný ruch (ďalej len VCR) – verejné a súkromné investície do rozvoja VCR, investície, ktoré zvýšia a podporia využitie VCR v území, zlepšia kvalitu služieb, vytvoria doplnkové služby, investície do podpory agroturizmu, marketing a propagácia, infraštruktúra VCR, investície v oblasti rozvoja cykloturistiky a pod.,	60 000
114.	10.	Obec Látka	Cyklotrasa Látky	30 000
115.		Obec Látka	Vybudovanie Denného centra Látky	1 000 000
116.		Obec Látka	Rekonštrukcia a modernizácia ZŠ Látky	200 000
117.		Obec Látka	Zlepšenie tepelno-technických vlastností budovy OcÚ Látky	150 000
118.		Obec Látka	Rekonštrukcia obecného vodovodu Látky	200 000
119.		Obec Látka	ČOV a kanalizácia Látky	1 700 000
120.		Obec Látka	Úprava verejnej zelene	60 000
121.		Obec Látka	Vybudovanie požiarnych nádrží	1 000 000
122.		Obec Látka	Zriadenie informačnej kancelárie	50 000
123.		Obec Látka	Vybudovanie informačného systému	50 000
124.	11.	Obec Očová	Vybudovanie kanalizácie v obci Očová	8 000 000
125.		Obec Očová	Zateplenie kultúrneho domu v Očovej	80 000
126.		Obec Očová	Dobudovanie Domu služieb v Očovej	50 000
127.		Obec Očová	Prístrešok pre Remeselný dvor	20 000

128.		Obec Očová	Protipovodňové opatrenia v obci Očová	50 000
129.		Obec Očová	Chodníky popri štátnych cestách v Očovej	50 000
130.		Obec Očová	Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia v Očovej	100 000
131.	12.	Obec Podkriváň	Vybudovanie verejného vodovodu Podkriváň	500 000
132.		Obec Podkriváň	Rekonštrukcia ciest II. a III. triedy Podkriváň	1 000 000
133.		Obec Podkriváň	Cyklotrasa - prepoj Podkriváň - Látky	50 000
134.		Obec Podkriváň	Cyklotrasa Podkriváň	20 000
135.		Obec Podkriváň	Domov sociálnych služieb Podkriváň	1 000 000
136.		Obec Podkriváň	Rekonštrukcia a modernizácia spoločnej budovy KD Podkriváň	130 000
137.		Obec Podkriváň	Rekonštrukcia MŠ Podkriváň	150 000
138.		Obec Podkriváň	Regulácia vodného toku Krivánsky potok	150 000
139.		Obec Podkriváň	Vybudovanie detských ihrísk pre Podkriváň	30 000
140.	13.	Obec Slatinské Lazy	Vybudovanie cyklochodníka Slatinské Lazy	50 000
141.		Obec Slatinské lazy	Rekonštrukcia KD Slatinské lazy	100 000
142.		Obec Slatinské lazy	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	600 000
143.		Obec Slatinské lazy	Rekonštrukcia verejného osvetlenia	100 000
144.		Obec Slatinské lazy	Rekonštrukcia verejného rozhlasu	50 000
145.	14.	Obec Stará Huta	Rekonštrukcia cesty II. triedy Stará Huta - Kriváň	500 000
146.		Obec Stará Huta	Rekonštrukcia MKS Stará Huta	20 000
147.		Obec Stará Huta	Rekonštrukcia a zlepšenie tepelno-technických vlastností budovy OcÚ Stará Huta	70 000
148.		Obec Stará Huta	Rekonštrukcia obecného zdroja podzemnej vody Stará Huta	15 000
149.		Obec Stará Huta	Výmena autobusových zastávok	15 000
150.		Obec Stará Huta	Dokončenie revitalizácie okolia cintorína	10 000
151.		Obec Stará Huta	Vybudovanie multifunkčného športoviska	20 000
152.		Obec Stará Huta	Rekonštrukcia obecných komunikácií	300 000
153.		Obec Stará Huta	Rekonštrukcia verejných priestranstiev	50 000
154.	15.	Obec Stožok	Rekonštrukcia cesty III. triedy v Stožku	70 000
155.		Obec Stožok	Dopravný subsystém v Stožku	3 000
156.		Obce Stožok - Klokoč	Cyklotrasa Stožok - Klokoč	194 000
157.		Obec Stožok	Domov sociálnych služieb + denný stacionár	1 000 000
158.		Obec Stožok	Vybudovanie nových zdrojov podzemných vôd v Stožku	60 000
159.		Obec Stožok	Rekonštrukcia existujúcich zdrojov podzemných vôd v Stožku	40 000
160.		Obec Stožok	Rozšírenie a modernizácia MŠ, vr. areálu v Stožku	100 000
161.		Obec Stožok	Modernizácia vnútorného vybavenia MŠ v Stožku	40 000
162.		Obec Stožok	Regulácia Stožockého potoka a rekonštrukcia mostov v Stožku	170 000
163.		Obec Stožok	Vybudovanie chodníkov v Stožku	50 000
164.		Obec Stožok	Výsadba zelene v Stožku	30 000
165.		Obec Stožok	Vybudovanie oddychových zón v Stožku	30 000
166.	16.	V.H.Kalinka	Dokončenie celoročného športoviska	20 000
167.		V.H.Kalinka	Dokončenie vybudovania chodníkov	40 000
168.		V.H.Kalinka	Rekonštrukcia strechy OcÚ vo V. H. Kalinke	50 000
169.		V.H.Kalinka	Zateplenie Kultúrneho domu V. H. Kalinka	60 000

170.		V.H.Kalinka	Zateplenie budovy MŠ	40 000
171.		V.H.Kalinka	Oprava obecných komunikácií	1 000 000
172.		V.H.Kalinka	Oplotenie cintorína vr. úpravy verejného priestranstva v okolí	15 000
173.		V.H.Kalinka	Rekonštrukcia verejného osvetlenia a obecného rozhlasu	200 000
174.	17.	Obec Vígľaš	Viacúčelový chodník Vígľaš - Pstruša	200 000
175.		Obec Vígľaš	Viacúčelová komunikácia Vígľašský zámok - Masarykov dvor Pstruša	400 000
176.		Obec Vígľaš	Komplexná rekonštrukcia budovy bývalého KD na Domov sociálnych služieb Vígľaš	1 000 000
177.		Obec Vígľaš	Komplexná rekonštrukcia budovy MŠ Vígľaš	250 000
178.		Obec Vígľaš	Komplexná modernizácia budovy ZŠ Vígľaš	400 000
179.		Obec Vígľaš	Vybudovanie kanalizačnej siete Vígľaš	500 000
180.		Obec Vígľaš	Revitalizácia brehov rieky Slatiny vo Vígľaši (Povodie Stredného Hrona)	300 000
181.		Obec Vígľaš	Dobudovanie okolia Domu smútku, vr. cintorína, parkoviska a prístupovej komunikácie	60 000
182.		Obec Vígľaš	Vybudovanie chodníka	60 000
183.		Obec Vígľaš	Vybudovanie infraštruktúry pre plánovanú IBV	300 000
184.		Obec Vígľaš	Vybudovanie trhového miesta	20 000
185.		Obec Vígľaš	Vybudovanie oddychového miesta	300 000
186.		Obec Vígľaš	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	300 000
187.		Obec Vígľaš	Informačné tabule (vývesné tabuľky a orientačný systém)	15 000
188.	18.	Obec Zvolenská Slatina	Vybudovanie kanalizácie v obci	4 000 000
189.		Obec Zvolenská Slatina	Revitalizácia stredu obce	500 000
190.		Obec Zvolenská Slatina	Vybudovanie oddychovej zóny pre matky s deťmi	5 000
191.		Obec Zvolenská Slatina	Komplexná rekonštrukcia kultúrneho domu, vr. zateplenia a vybavenia	1 000 000
192.		Obec Zvolenská Slatina	Prístavba MŠ, vr. vybavenia	300 000
193.		Obec Zvolenská Slatina	Vybudovanie inžinierskych sietí pre nové lokality IBV	3 000 000
		verejný sektor spolu:		55 296 400
194.	19.	Ing. Michálekovi, Detva	Rodinná farma u Michálekovi	20 000
195.		Ing. Michálekovi, Detva	Vybudovanie oddychovej zóny na Rodinnej farme u Michálekovi	7 000
196.	20.	Ing. Marcel Golian, Detva	Zriadenie plantáže I.	12 000
197.		Ing. Marcel Golian, Detva	Zriadenie plantáže II.	12 000
198.		Ing. Marcel Golian, Detva	Zriadenie plantáže III.	12 000
199.	21.	Peter Gibala, Detva	Dobudovanie farmy pod Tureckým vŕškom	30 000

200.		Peter Gibala, Detva	Vybudovanie oddychovej zóny na Farme pod Tureckým vrškom	10 000
201.	22.	Poľnohospod. družstvo Detvianska Huta	Rekonštrukcia skladových priestorov, vr. modernizácie technologického vybavenia	300 000
202.		Poľnohospod. družstvo Detvianska Huta	Rekonštrukcia priestorov pre predaj z dvora	100 000
203.	23.	Agrodružstvo Klokoč	Hnojná koncovka	75 000
204.		Agrodružstvo Klokoč	Silážny žľab	150 000
205.		Agrodružstvo Klokoč	Rekonštrukcia sociálnej budovy + výdaj mlieka + ubytovanie pre 10 ľudí	90 000
206.		Agrodružstvo Klokoč	Oprava striech dvoch skladov, vr. drobných stavebných úprav	55 000
207.		Agrodružstvo Klokoč	Vybudovanie ciest v rámci hospodárskeho dvora	60 000
208.	24.	Podnikateľské subjekty z Hrochote	Gazdovstvo na Hrochoti - poľnohospodárske produkty	50 000
209.	25.	PD Hrochoť	Oprava strechy a dverí na maštali pre dojnice	30 000
210.		PD Hrochoť	Oprava strechy a výmena napájačiek na pôrodni	20 000
211.		PD Hrochoť	Rekonštrukcia senníka na viacúčelový sklad	25 000
212.		PD Hrochoť	Nákup strojov a zariadení pre živočíšnu výrobu	100 000
213.		PD Hrochoť	Prístrešok pre teľatá	10 000
214.		PD Hrochoť	Nákup strojov a zariadení pre rastlinnú výrobu	778 000
215.	26.	Urbárska spoločnosť Stožok	Požiarne prístupové cesty pre urbár	100 000
216.	27.	Urbárske pozemkové spoločenstvo Hrochoť	Zalesnenie časti územia urbáru (20ha)	600 000
217.		Urbárske pozemkové spoločenstvo Hrochoť	Vybudovanie prístupovej cesty pre urbár	100 000
218.	28.	Urbariát obce Zv. Slatina	Rekonštrukcia lesných ciest pre urbár	40000
219.	29.	Levos s.r.o, Látky	Výstavba malokapacitného ubytovacieho zariadenia vr. biologického bazéna a rybníka	1 000 000
220.	30.	Kaličiaková, Hriňová	Doplňkové služby - úprava okolia Chatky a apartmánu Antónia	20 000
221.	31.	Pivnica pri studni Detva,	Doplňkové služby pre ubytovacie zariadenie	40 000
222.		Pivnica pri studni, Detva	Rozšírenie ubytovacieho zariadenia, vr. zázemia (konferenčná miestnosť, fitnesscentrum, ...)	80 000
223.	32.	Podnikateľské subjekty z Hrochote	Podpora rozvoja služieb v cestovnom ruchu v Hrochoti - ubytovacie zariadenia	95 000
224.	33.	Ján Šimko, Hrochoť	Ubytovacie služby - doplnkové služby	50 000
225.	34.	Lesy SR, Hrochoť	Po stopách "Mašinky" - ubytovacie zariadenie + oddychové zóny	30 000
226.	35.	Kvety.sk, s.r.o., Kriváň	"Miroslavov dvor" - podpoľianske záhradné centrum	2 000 000
227.	36.	Obec Látky + súkromní podnikatelia	Vybudovanie veľkokapacitného lyžiarskeho vleku, dl. 1400m	20 000 000
228.	37.	Uhrecký-PARTNERS s.r.o., Hrochoť	Informačné a relaxačné centrá	30 000
229.	38.	OZ Sportpolana	Rozhľadne v území (3x)	90 000
230.		OZ Sportpolana	Drevené prístrešky na prenocovanie, drevenice (3x)	60 000

231.		OZ Sportpolana	Miesta na grilovanie, opekanie + kryté altánky - 2x (amfik Detva, Hriňová)	20 000
232.		OZ Sportpolana	Lezecká stena (centrum)	30 000
233.		OZ Sportpolana	Web marketing - podpora CR pre Podpoľanie	10 000
234.		OZ Sportpolana	Upgrade mapy - doplnková funkcionalita	10 000
235.		OZ Sportpolana	Tlačoviny pre marketing + účasť na výstave	5 000
236.		OZ Sportpolana	Organizačné zabezpečenie športových podujatí v Podpoľaní	60 000
237.		OZ Sportpolana	Rozširovanie činnosti združenia CR v Podpoľaní - sieťovanie, aktívny práca s členmi, tvorba spoločných produktov	20 000
238.	39.	OZ Sculptura, Zv. Slatina	Galéria prof. Jána Kulicha - dovybavenie galérie	100 000
239.		OZ Sculptura, Zv. Slatina	Galéria prof. Jána Kulicha - spracovanie prezentačných materiálov	50 000
240.		OZ Sculptura, Zv. Slatina	Galéria prof. Jána Kulicha - edukačná a osvetová činnosť galérie	50 000
241.	40.	Detvianske ľudové umenie, Detva	O výšivkárstve a o krojoch (rekonštrukcia a modernizácia domu a dvora a vybavenie)	200 000
242.	41.	TIK Detva, n.o.	Všetko o detvianskych krojoch (publikácia)	29 500
243.	42.	Cykloklub Poľana	Logistika vedenia cyklotrás, turistických trás, náučných chodníkov a informačných bodov PIS - ich vzájomný súlad a prepojenie v Podpoľaní, Organizácia podujatia "Deň bez áut", Advokačná činnosť a zvyšovanie povedomi pre rozvoj a využívanie cyklo dopravy	18 000
244.		Cykloklub Poľana	Návrh, legislatívne konanie, realizácia siete singletrekov (špecifické trasy pre horské bicykle) v Podpoľaní - atrakcia z pohľadu rozvoja CR	40 000
245.		Cykloklub Poľana	Značenie a obnova cyklotrás, Návrh, legislatívne konanie a realizácia nových tematických cyklotrás	30 000
246.	43.	Komunikačné Centrum v Detve, n.o.	Publikačná činnosť na tému "Ochrana tradičných hodnôt Podpoľania" (10 publikácií na rôzne témy)	60 000
247.		Komunikačné Centrum v Detve, n.o.	Vzdelávacie témy: Rozvoj vidieka - sieťovanie a podpora spolupráce poľnohospodárskych subjektov, Podpora uplatnenia žien vo vidieckom priestore	45 000
248.		Komunikačné Centrum v Detve, n.o.	Podpora predaja tovarov a služieb regionálnych výrobcov, turistických služieb, regionálnych produktov, Tvorba rozvoja programov CR	35 000
249.	44.	OZ Detvianský tulipán	Škola textilných techník	8 000
250.		OZ Detvianský tulipán	Keramická škola	10 000
251.		OZ Detvianský tulipán	Rezbárska škola	8 000
252.		OZ Detvianský tulipán	Škola tradičného hospodárstva	12 000
253.		OZ Detvianský tulipán	Drotárstvo na Slovensku včera a dnes	15 000
254.		OZ Detvianský tulipán	Podpoľanie - krásy a tajomstvá	30 000
255.		OZ Detvianský tulipán	Príprava žiakov a študentov / spolupráca so školami	12 000
256.		OZ Detvianský tulipán	Spracovanie kože	5 000

257.	45.	PARTA - Slovenské ľudové umenie	Rozšírenie priestorov pre PARTU - Slovenské ľudové umenie	30 000
258.		PARTA - Slovenské ľudové umenie	Vyšívací stroj - nákup	30 000
259.		PARTA - Slovenské ľudové umenie	Školiace kurzy pre vyšívачky krivou ihlou	5 000
260.		PARTA - Slovenské ľudové umenie	Mediálna prezentácia	5 000
261.	46.	Detvianska umelecká kolónia	Dobudovanie oddychového miesta pri studničke na Vrchdetve	5 000
262.		Detvianska umelecká kolónia	Rezbárska škola, vr. doplnenia vybavenia	20 000
263.	47.	OZ Slniečko	Kvalita života -	30 000
264.	48.	MAJA n.o., Detva	Projekt podpory rozvoja technického vzdelávania využitím neformálneho vzdelávania žiakov ZŠ a SŠ	45 000
265.	49.	súkromné osoby Látky	Vybudovanie požiarnych nádrží	2 000 000
266.	50.	OZ Naše mesto, Detva	Revitalizácia záhrady Zelená fontána	8 000

Zdroj: projektové zámery subjektov z 07/2014, vlastné spracovanie